



# خانواده مبلغان ۱

ماهنامه اطلاع‌رسانی، علمی، آموزشی  
سال اول-شماره ۱ / جمادی الاولی ۱۴۴۴

■ حریح خصوصی است؛ لطفاً در را ببند!

■ حجاب زنان یا کنترل نگاه مردان

■ مادران مکتب روشنفکری

■ عوامل زمینساز وفاداری در خانواده (قسمت اول)

■ آسیب‌های فضای مجازی آن را بشناس

■ با اشتباهات نوجوان چه کنیم؟





## خانواده مبلغان ۱

ماهنامه اطلاع‌رسانی، علمی، آموزشی  
سال اول- شماره ۱  
جمادی الاولی ۱۴۴۴ قمری  
آذر ماه ۱۴۰۱ شمسی

### فهرست

- ۲..... پیام فرمانده .....  
۳..... آمده ایم تا... ..

### دانش افزایی

- ۵..... با من حرف بزن! .....  
۸..... آسیب‌های فضای مجازی‌ات را بشناس .....  
۱۳..... احکام رنده .....  
۱۵..... بسته ضروریّه! .....  
۲۱..... مادران مکتب روشنفکری .....  
۲۶..... چی بخونیم .....  
۳۰..... همیاران خانواده .....  
۳۸..... حجاب زنان یا کنترل نگاه مردان .....  
۴۲..... شما هم شریکید! .....  
۴۴..... محرمانه با دخترم .....  
۵۰..... معرفی پویانمایی لوپتو .....  
۵۲.....

### مهارت افزایی

- ۵۲..... حریم خصوصی است؛ لطفاً در را ببند! .....  
۵۹..... مهارت ارتباط صمیمی والدین با فرزندان ۱ .....  
۶۵..... با اشتباهات نوجوان چه کنیم؟ .....  
۶۹..... عوامل زمینه‌ساز وفاداری در خانواده ۱ .....  
۷۶..... راهکارهای فرهنگ‌سازی مطالعه در خانواده .....  
۸۴..... بازی پرشور خلاقیت .....  
۹۴.....

### بصیرت افزایی

- ۹۴..... ارتباط نجات‌بخش .....  
قبل از طلبگی، مبلغ شدم! .....  
۱۰۰.....

### شناسنامه

- صاحب امتیاز: مرکز پژوهش‌های تبلیغی مجتمع آموزشی پژوهشی تبلیغ
- مدیرمسئول: محمود مقدمی
- سردبیر: جواد قراباغی
- هیئت تحریریه: حسین ملانوری، اصغراخوی، مهدی هادی، علی ملکوتی‌نیا، علیرضازنگویی، جواد قراباغی، محمد حامد مبینی‌راوندی، فروغ کوری، هاجر شعبانی موسی کلایه، سیده منیر سیدتقیه، رضیه جبرئیل‌زاده، سمانه فرهادتوسکی.
- مدیر اجرایی: احمد اسماعیلی
- صفحه‌آرا و امور هنری: سیدمحسن حسینی

۱. مطالب «خانواده مبلغان» ویژه همسران و فرزندان طلاب و مبلغان است.
۲. مسئولیت مقالات و نوشته‌ها بر عهده نویسندگان است.
۳. مقالات و یادداشت‌های همه نویسندگان، به شرط برخورداری از موازین تبلیغی-پژوهشی، منتشر می‌شود.
۴. نقل مطالب با ذکر منبع مجاز است.
۵. ماهنامه در تلخیص و ویرایش مقالات و نوشته‌ها، آزاد است.
۶. با ارسال نظرات خود، ما را در رشد و بالندگی ماهنامه یاری نمایید.

نشانی: قم، زنبیل‌آباد، بیست متری فجر، خیابان دانش، مجتمع شهید صدوقی، فاز ۷، مرکز پژوهش‌های تبلیغی، دفتر ماهنامه خانواده مبلغان.

صندوق پستی: ۳۷۱۳۱۶۶۴۷

تلفن: +۳۵۳۳۱۳۲۵۶۴

پایگاه اطلاع‌رسانی: <http://mobaleghankhanvade.ismc.ir/>



# پیام فرمانده

## خانواده خوب

خانواده‌ی خوب یعنی، زن و شوهری که با هم مهربان باشند، با وفا و صمیمی باشند و به یکدیگر محبت و عشق بورزند، رعایت همدیگر را بکنند، مصالح همدیگر را گرمای و مهم بدانند، این در درجه اول. بعد، اولادی که در آن خانواده به وجود می‌آید، نسبت به او احساس مسئولیت کنند، بخواهند او را از لحاظ مادی و معنوی سالم بزرگ کنند. بخواهند از لحاظ مادی و معنوی او را به سلامت برسانند، چیزهایی به او یاد بدهند؛ به چیزهایی او را وادار کنند، از چیزهایی او را بازدارند و صفات خوبی را در او تزریق کنند. یک چنین خانواده‌ای اساس همه اصلاحات واقعی در یک کشور است. چون انسان‌ها در چنین خانواده‌ای خوب تربیت می‌شوند، با صفات خوب بزرگ می‌شوند. با شجاعت، با استقلال عقل، با فکر، با احساس مسئولیت، با احساس محبت، با جرئت، جرئت تصمیم‌گیری، با خیرخواهی - نه بدخواهی - با نجابت، خب وقتی مردم جامعه‌ای این خصوصیات را داشته باشد، این جامعه دیگر روی بدبختی را نخواهد دید!

### پی‌نوشت

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب علیه السلام، خطبه‌ی عقد مورخه‌ی ۱۳۷۷/۹/۱۲



# آمده ایم تا..

محمود مقدمی

از همان روز اول که آمده بود محبوب بود، همه دوستش داشتند، برادران قربان صدقه اش می رفتند، برای بغل کردنش نوبت می گرفتند و البته همیشه اولویت با حسین علیه السلام بود. نامش را زینب علیها السلام گذاشته بودند؛ یعنی زینت پدر، (زین آب)؛ اما خدا اراده کرد بود تا او نه فقط زینت پدر، مادر، یا زینت حسنین علیهما السلام؛ بلکه زینت همه ی عالم، زینت همه بشریت باشد. شاید هم بالاتر، او را خدا خلق کرده بود که نشانی باشد، تا بشر راه را گم نکند. اگر حسین علیه السلام مبلغ تمام عیار دین خداست و آمده تا امت جدش را اصلاح و هدایت کند، زینب کبری علیها السلام هم بهترین همراه مبلغ است و آمده تا پیام خون حسینش عالم گیر شود و قرار است او الگویی باشد برای همراهان مبلغان، همه خانواده هایی که مردانشان را فرستاده اند برای جهاد تبیین و خودشان هم آنها را با صبر و استقامت، پشتیبانی می کنند تا مردانشان با تمام توان در میدان جهاد حاضر شوند.

در ماهنامه ی خانواده مبلغان، قرار است کار زینبی کنیم، در یک جمع صمیمی با همسران و فرزندان مبلغان، حرف های نو بزنیم و تجربیاتمان را مرور کنیم؛ از خانه داری و بچه داری تا تبلیغ و سخنرانی و حتی حرف ها و تحلیل های سیاسی هم می زنیم. هروقت که لازم شد با شجاعت و دلیری، دوشادوش مردانمان، وارد میدان جهاد تبیین و تبلیغ شده و نمی گذاریم جایی از این جبهه خالی بماند.

# اهداف

۱

افزایش دانش، مهارت‌های زندگی و تبلیغی برای همسران و فرزندان مبلغان؛

۲

ارائه راهکارهای عملی جهت ایجاد و تقویت خانه‌ای بانشاط، سالم، پویا و باامنیت به ویژه در محیط تبلیغی؛

۳

زمینه‌سازی برای ایفای نقش مؤثرتر همسران و فرزندان مبلغان در فرایند تبلیغ؛

۴

تبادل تجربیات و دستاوردها در زمینه‌های سبک زندگی، مهارت‌های تبلیغی خانواده مبلغان؛

۵

معرفی همسران و فرزندان موفق در عرصه هم‌یاری تبلیغ؛

مخاطب اصلی این ماهنامه، همسران و فرزندان طلاب و مبلغان می‌باشند و با توجه به اینکه طلاب و مبلغان، به عنوان یک عضو خانواده هستند و در منزل نقش پدر و همسر را ایفا می‌کنند؛ در برخی مطالب و یادداشت‌ها، از مخاطبین ما نیز خواهند بود. بدون شک، محتوای این نشریه مناسب کودکان و نوجوانان نیست؛ از این روی محتوای جداگانه‌ای برای کودکان و نوجوانان را در ضمیمه‌ای مستقل ارائه خواهیم کرد. ضمن سپاس فراوان از همه‌ی عزیزانی که در رشد و بالندگی این نشریه نقش آفریدند، از همه‌ی دغدغه‌مندان این مسیر درخواست داریم تا با ارائه‌ی نظرات خود ما را یاری رسانند. ماهنامه خانواده مبلغان تک‌صدایی نیست، برای پذیرش مقالات، یادداشت‌ها، دل‌نوشته‌ها و حتی پیام‌های کوتاه شما آمادگی دارد.



## با من حرف بزن!

رقیه حیدری آل کثیر  
دانش آموخته سطح ۲ حوزه علمیه  
کارشناس مشاوره دانشگاه شهید چمران اهواز

هدایت، فرد نیازی به دیدن و شنیدن صدای هدایتگر خویش، ندارد. زیرا امام در زمان غیبت نیز، حافظ شریعت است. به این سؤال دقت کن! چگونه می شود که در مدت چند صدسال هیچ وقت باطل نتوانسته کل دنیا را بگیرد؟

پاسخ روشن است؛ امدادهای غیبی بارها به داد اهل حق رسیده که بخشی از تصرف تکوینی امام است. پس غیبت به این معنا نیست که امام مردم را رها یا آنان را فراموش کند. همچنین راه برقراری ارتباط باطنی با امام باز است؛ ارتباطی که با توسل ایجاد شده و شوقی را در دل مؤمن می نشانند، از بهترین نشانه های «إِنَّا غَيْرُ

گفت: می گویند امام زمان عجل الله فرجه هوای ما را دارد و فرموده: «إِنَّا غَيْرُ مُهْمَلِينَ لِمُرَاتِكُمْ وَ لَا نَاسِيْنَ لِذِكْرِكُمْ» امامی که نه دیده می شود و نه صدایش شنیده می شود، چطور می خواهد با من ارتباط برقرار کند؟ حمایتی که من احساسش نکنم چه کمکی به من می کند؟

گفتم: حق با توست. غیبت ما را از خیلی چیزها محروم کرده، مثل دیدن امام و بهره بردن از محضرش. آیا ارتباط با امام فقط محدود به امور ظاهری است؟ نه! امام یعنی کسی که در باطن نفوس افراد تصرف می کند تا آنان را به کمال مطلوب برساند. در این نوع

سرنوشت بشر طوری پیش رفت که طریقه‌ی بهره‌مندی از امام تغییر کرد. به شهادت رسیدن امام پس از امام تا یازده بار اثبات کرد بشر آمده‌ی برپایی حکومت جهانی حق بر باطل (که هدف نهایی جامعه‌ی بشری است) نیست. لازم بود شیوه‌ی بهره‌بردن از امام تغییر کند تا شرایط، مهیای قیام آخر گردد.

پیامبر ﷺ بهره‌بردن از امام در زمان غیبت را به خورشید پشت ابر تشبیه کردند. آیا کسی هست که وقتی خورشید پشت ابر باشد، وجودش را انکار کند؟ آیا پشت ابر بودن خورشید مانع می‌شود که از نور و گرمایش بهره‌مند شویم؟

حضرت در دوران غیبت، اگرچه حکومت ظاهری ندارند، اما هم از طریق امدادهای غیبی که مصادیق بسیاری داشته، بارها به داد مؤمنان رسیدند و هم کسانی را تعیین کردند که به نیابتشان از عقاید مردم مراقبت کنند؛ فقها را می‌گوییم! ائمه علیهم السلام حتی نشانه‌های چنین فقهای را به طور کامل بیان فرمودند، تا مردم سردرگم نمانند.

مُهْمِلِينَ لِمُرَاغَاتِكُمْ» همین مطلب است. می‌شود با امام سخن بگوییم و حرف ما دردم شنیده شود. دردم؛ کمتر از فاصله دهان تا گوش!

گفت: چطور است که مردم هم عصر با ائمه علیهم السلام هر وقت می‌خواستند، از وجود امام بهره می‌بردند؛ سؤال می‌کردند؛ کمک می‌خواستند؛ ولی ما محرومیم. این چه عدالتی است؟ امام برای بخشی از مردم است یا همه‌ی مردم؟

گفتم: دیدن امام حتی در زمان حضورش ملاک نزدیکی، هدایت و ارتباط قلبی نیست. چه بسا کسی مثل اویس قرنی، پیامبر ﷺ را نبیند ولی مقرب شود و چه بسا کسی صحابه پیامبر ﷺ باشد ولی منافق و دشمن از آب دربیاید.



رنج می‌کشد، با بیماری ما بیمار می‌شود  
و با غصه‌های ما محزون می‌گردد.<sup>۷</sup>  
بنابراین پرسش اصلی این است که ما  
چقدر هوای امام غریب را داریم؟

ما در زمان غیبت به حال خود رها  
نشده‌ایم. زمانه سخت‌تر شده است ولی  
امام زمان ما اگرچه از چشم‌ها دور است،  
مثل خورشید پشت ابر هوای ما را دارد.  
در حق مردم دعا می‌کند، با سختی‌های ما



### پی‌نوشت

۱. قال مولانا الامام المهدي عليه السلام: «إِنَّا غَيَّبُ مُهْلِمِينَ لِمُرَاعَاتِكُمْ، وَلَا نَاسِينَ لِدُكْرِكُمْ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَنَزَلَ بِكُمْ الْأَلَوَاءُ وَاضْطَلَمَكُمُ الْأَعْدَاءُ»؛ ما در رسیدگی و سرپرستی شما کوتاهی و اهمال نکرده و یاد شما را از خاطر نبرده‌ایم که اگر جز این بود، دشواری‌ها و مصیبت‌ها بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را ریشه کن می‌نمودند. (بحارالانوار، محمدباقر مجلسی، دار احیاء التراث العربی، بیروت، ۱۴۳۳ق، ج ۳، ص ۱۷۵، ح ۷).
۲. شخصی از یکی از شهرهای دور نامه‌ای نوشت که آقا من دور از شما هستم. گاهی حاجاتی دارم، مشکلاتی دارم، به هر حال چه کنم؟ حضرت در جواب ایشان نوشتند: «إِنَّ كَانَتْ لَكَ حَاجَةٌ فَخَرِّكْ شَفْتَيْكَ» لبث را حرکت بده، حرف بز، بگو. ما از شما دور نیستیم. (بحارالانوار، محمدباقر بن محمد تقی مجلسی، دار احیاء التراث العربی، بیروت، چاپ دوم، ۱۴۰۳ق، ج ۳، ص ۴۰۶).
۳. جابر بن عبدالله انصاری از پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله پرسید: «آیا شیعیان در زمان غیبت قائم از وجود مبارک او بهره‌مند می‌شوند؟» پیامبر صلی الله علیه و آله در پاسخ فرمود: آری؛ سوگند به خدایی که مرا به نبوت برانگیخت، آنان در غیبت او، از نورش روشنایی می‌گیرند و از ولایت او، بهره‌مند می‌شوند؛ همانند بهره‌مندی مردم از خورشید؛ اگرچه ابرها چهره آن را بپوشانند. (کمال الدین، شیخ صدوق، انتشارات مسجد جمکران، قم، چاپ دوم، ۱۳۸۲ش، ص ۲۵۳، ح ۳).
۴. از جمله این موارد، نجات مردم بحرین از اجحاف حاکم ظالم است، آنگاه که صدراعظم وقت حکومت، حیل و نقشه‌ای را پی‌ریزی کرد تا با شیعیان، همچون کفار حربی از اهل کتاب رفتار شود؛ یا «جزیه» پرداخته و ذلت پرداخت آن را تحمل کنند و یا مردانشان کشته و زنان و کودکانشان به اسارت گرفته شوند، که آن حضرت در خنثی ساختن این توطئه، نقش بزرگی ایفا نمودند. (النجم الثاقب، ص ۳۱۴، بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۱۷۸؛ منتهی الامال، ج ۲، ص ۳۱۶، به نقل از تاریخ الغیبة الکبری، ص ۱۱۷-۱۱۶).
۵. الإمام الصادق عليه السلام: «علماء شیعیتنا مرابطون فی الثغر الذی ینالی ابلیس و غفاریته، یمنعونهم عن الخروج علی صغفاء شیعیتنا، و ان عن ینتسلط علیهم ابلیس و شیعیته؛ علمای شیعه ما، نگهبانان مرزی هستند که در آن سوی ابلیس و دیوهایش قرار دارند و (این علمای) جلوی یورش آنها به شیعیان ناتوان ما و تسلط یافتن ابلیس و پیروان او بر ایشان را می‌گیرند. (الإحتجاج علی اهل اللجاج، احمد بن علی طبرسی، محمدباقر خراسان، نشر مرتضی، مشهد، چاپ اول، ۱۴۳۳ق، ج ۱، ص ۱۳، ح ۷).
۶. الإمام العسکری عليه السلام قال: «من کان من الفقهاء صائناً لنفسه حافظاً لدينه مخالفاً علی هواه فطبعه الامر بمولاة فلا عوام أن یقلدوه، وذلک لایکون إلا بعض فقهاء الشیعة لا جمیعهم»؛ هر فقیهی که خویششندار و نگاه‌بان دین خود باشد و با هوای نفسش بستیزد و مطیع فرمان مولا باشد، بر عوام است که از او تقلید کنند و البته این ویژگی‌ها را تنها برخی فقهای شیعه دارا هستند، نه همه آنها. (الإحتجاج علی اهل اللجاج، احمد بن علی طبرسی، محمدباقر خراسان، نشر مرتضی، مشهد، چاپ اول، ۱۴۳۳ق، ج ۲، ص ۵۱، ح ۳۳۷).
۷. فردی به حضور امیرمؤمنان عليه السلام رسید و حضرت، در صورت او، زردی مشاهده کرد. فرمود: این زردی چیست؟ گفت که دردی دارد. حضرت فرمود: ما، با شادی شما، شاد می‌شویم، و از غم شما اندوهناک و از مرضی شما مریض می‌گردیم، و برای شما دعا می‌کنیم، پس شما دعا می‌کنید و ما آمین می‌گوییم. (الإحتجاج علی اهل اللجاج، احمد بن علی طبرسی، محمدباقر خراسان، نشر مرتضی، مشهد، چاپ اول، ۱۴۰۳ق، ح ۱).



# آسیب‌های فضای مجازی را بشناس

## (آسیب‌های اعتقادی ۱)

محمدکهنوند

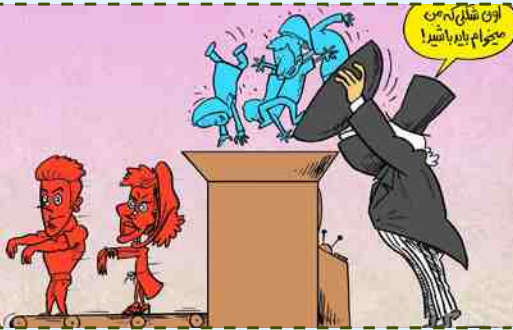
کارشناس رسانه و فضای مجازی

آنچه مسلم است بسیاری از اعضای این شبکه‌ها، در اثر ارتباط مستمر با این فضا، از هجمه‌های تبلیغی چنین شبکه‌هایی تأثیر می‌گیرند و به واسطه این ارتباط دائمی، شبهات معرفتی و دینی در اعماق شخصیت آنان به‌ویژه نسل جوان و نوجوان رسوخ می‌کند و مهم‌تر آنکه مسیر را برای جبران و برطرف کردن خصلت‌ها و آموزه‌های درونی شده مرتبط با این شبهات بسیار دشوار و زمان‌بر می‌کند.

نکته اساسی آنکه گرچه ابتدا ممکن است مضرات این شبهه پراکنی و بمباران تبلیغاتی جنبه فردی داشته باشد، اما این امر به تدریج جنبه اجتماعی می‌یابد؛ فردی که با حضور در این فضای تبلیغات زده، در اثر شبهات و انحرافات آن فضا

یکی از مهم‌ترین آسیب‌های فضای مجازی، آسیب اعتقادی است. متأسفانه یکی از ویژگی‌های شبکه‌های اجتماعی مجازی این است که محیط بسیار مستعدی برای ترویج و تلقین شبهات معرفتی و دینی را فراهم کرده است تا از طریق هجمه‌های تبلیغی یا اصطلاحاً «بمباران تبلیغاتی» محیط ناسالم و مسمومی برای اعضای آن‌ها ایجاد کنند.





مسموم شده است، این سم را در زندگی واقعی به گروه‌های اجتماعی از قبیل دوستان، همکاران و هم‌کلاسی‌ها نیز منتقل می‌کند و ناخواسته با حرکت در مسیر تحقق خواسته‌های آن‌ها، این سم را منتشر می‌کند.

نیامد، مطمئناً ایمانش متزلزل می‌شود، اما این تزلزل دفعی و به یک باره نیست، و حتی بسیاری از اوقات فرد متوجه نیست که آرام‌آرام در حال سقوط است. نمونه آشکار این تزلزل آرام را می‌توان در تزلزل برخی از افراد و چهره‌های معروف؛ شخصیت‌های سیاسی که زمانی سوپر انقلابی بودند، از مبانی انقلاب مشاهده کرد. چنین افرادی پس از ده‌ها سال در مسیر انقلاب، حرف‌هایی بر زبان جاری می‌کنند که ضد انقلابیون و دشمنان بر آن اصرار می‌ورزند.

ثمره تزلزل در ایمان این است که انسان راه درست را از مسیر باطل نمی‌شناسد و

آنچه مسیر انحرافات عقیدتی و دینی را هموارتر می‌سازد آن است که بیشتر جوانان فقط شبهات را می‌شنوند، اما به دنبال جواب شبهات نمی‌روند و این شبهات بدون پاسخ، آسیب‌هایی را به دنبال دارد که به چند نمونه اشاره می‌شود:

### ❌ ۱- تزلزل ایمان

تلاش دشمن برای شبهه‌پراکنی در فضای حقیقی و مجازی و بدون پاسخ ماندن شبهات، عاملی مهم برای تردید، دودلی و تزلزل ایمان در برخی افراد می‌شود. به بیان دیگر وقتی فردی دچار شبهه شد و درصدد برطرف کردن شبهه بر

در انتظار پیشامدها است تا یک طرف را انتخاب کند؛ هرگاه به خیر و نعمتی برسد اطمینان خاطر پیدامی‌کند و در مواجهه با شرف و فقر و آفتی، از دین خدا برمی‌گردد. البته تلاش دشمن برای تزلزل ایمان افراد، سابقه طولانی دارد چنانکه در تاریخ نقل شده است: «دوازده نفر از دانشمندان یهود، تصمیم گرفتند برای ایجاد تزلزل و تردید در عقاید مسلمانان، صبحگاهان نزد حضرت محمد ﷺ آمده، اظهار ایمان کنند، ولی در آخر روز از اسلام برگردند و بگویند: ما محمد و آیین او را دیدیم، ولی با آنچه در تورات و انجیل آمده، مطابقت ندارد. آن‌ها با این نقشه ماهرانه می‌خواستند به هم‌کیشان خود این‌طور وانمود کنند که اگر اسلام مکتب خوبی بود، اهل علم و کتاب از آن دست برنمی‌داشتند، با این کار هم در عقاید مسلمانان تردید به وجود آورند و هم سایر یهودیان را از

مسلمان شدن بازدارند. خداوند متعال نیز با نزول آیه ۷۲ سوره آل عمران نقشه آنان را برملا ساخت.»<sup>۱</sup>

رهبر معظم انقلاب علیه السلام نیز به این مهم تأکید داشته و می‌فرماید: «اول، ایمان اسلامی است؛ ایمان اسلامی. ممکن است بعضی تعجب کنند و بگویند آقا، امروز که دنیا، دنیای آزادی فکر و عقیده و مانند اینها است! نه آقا، بیش از همه چیز با آن اسلام نابی که امام رحمته علیه السلام تعبیر کردند و مبنای حکومت اسلامی و جمهوری اسلامی است، دشمنند. شما نگاه کنید به فعالیت‌هایی که امروز در دنیا می‌شود برای شکستن سدّ این ایمان در هرجا و به‌خصوص در نظام جمهوری اسلامی و در میان مردم. اگر شما اهل شبکه‌های اجتماعی هستید و اهل فضای مجازی هستید، خوب می‌فهمید و خوب می‌دانید که بنده کجا را دارم اشاره می‌کنم؛ از همه‌ی طرق دارند

استفاده می‌کنند که ایمان اسلامی ما را متزلزل کنند. ما یعنی چه کسی؟ یعنی من پیرمرد هفتاد هشتاد ساله؟ نه، نسبت به ماها خیلی نگران نیستند؛ ایمان نسل بعد ما را و نسل بعد بعد ما را [می‌خواهند متزلزل کنند]؛ دارد تلاش می‌شود. خب، یکی از آن زمینه‌های اقتدار ما و زمینه‌های توانمندی ما، ایمان اسلامی ما است؛ این یکی از آماج دشمنی‌های آن‌ها است.<sup>۲</sup>

گرایش به شبهه معنویت‌های نوظهور

گرایش به عرفان‌های کاذب و فرقه‌های نوظهور از جمله آسیب‌هایی است که فضای مجازی نقش مؤثری در آن دارد. فرقه‌های انحرافی در حوزه مهدویت تا عرفان کیهانی و عرفان حلقه و نیز طلسمات و سحر و جادو و صوفی‌گری و ... که افراد را در معرض شبهه قرار می‌دهند و از بی‌اطلاعی و جهل مخاطب استفاده کرده و آنان را جذب می‌کنند؛ در حالی که انسان مؤمن به جای توجه به سخن و برنامه‌های ساختگی برخی افراد، به علمای صالح و با تقوای دین مراجعه می‌کند و درباره گفته‌های افراد مثل فرقه‌ها و عرفان‌ها تحقیق می‌کند و مسیر صحیح از مسیر انحرافی را از آنان جویا می‌شود چنانکه در زمان حضور ائمه علیهم‌السلام : نیز فرقه‌های مختلفی حضور داشتند و تبلیغ می‌کردند و مؤمنان با مراجعه به ائمه علیهم‌السلام و یا یاران آن بزرگواران درباره مسائل اعتقادی و سخنان برخی فرقه‌ها تحقیق می‌کردند و مسیر درست را جویا می‌شدند.<sup>۳</sup>

### ۳- گرایش به ادیان و فرقه‌های انحرافی

کشورهای غربی و جوامعی که گسترده‌ترین رسانه‌ها و فضای مجازی را در اختیار دارند و با تمام توان، زندگی دنیوی و گرایش به لذات و مادیات و انسان‌محوری را اشاعه

۲- گرایش به شبهه معنویت‌های نوظهور

گرایش به عرفان‌های کاذب و فرقه‌های نوظهور از جمله آسیب‌هایی است که فضای مجازی نقش مؤثری در آن دارد. فرقه‌های انحرافی در حوزه مهدویت تا عرفان کیهانی و عرفان حلقه و نیز طلسمات و سحر و جادو و صوفی‌گری و ... که افراد را در معرض شبهه قرار می‌دهند و از بی‌اطلاعی و جهل مخاطب استفاده کرده و آنان را جذب می‌کنند؛ در حالی که انسان مؤمن به جای توجه به سخن و برنامه‌های ساختگی برخی افراد، به علمای صالح و با تقوای دین مراجعه می‌کند و درباره گفته‌های افراد مثل فرقه‌ها و عرفان‌ها تحقیق می‌کند و مسیر صحیح از مسیر انحرافی را از آنان جویا می‌شود چنانکه در زمان حضور ائمه علیهم‌السلام : نیز فرقه‌های مختلفی حضور داشتند و تبلیغ می‌کردند و مؤمنان با مراجعه به ائمه علیهم‌السلام و یا یاران آن بزرگواران درباره مسائل اعتقادی و سخنان برخی فرقه‌ها تحقیق می‌کردند و مسیر درست را جویا می‌شدند.<sup>۳</sup>

### ۲- گرایش به شبهه معنویت‌های نوظهور

گرایش به عرفان‌های کاذب و فرقه‌های نوظهور از جمله آسیب‌هایی است که فضای مجازی نقش مؤثری در آن دارد. فرقه‌های انحرافی در حوزه مهدویت تا عرفان کیهانی و عرفان حلقه و نیز طلسمات و سحر و جادو و صوفی‌گری و ... که افراد را در معرض شبهه قرار می‌دهند و از بی‌اطلاعی و جهل مخاطب استفاده کرده و آنان را جذب می‌کنند؛ در حالی که انسان مؤمن به جای توجه به سخن و برنامه‌های ساختگی برخی افراد، به علمای صالح و با تقوای دین مراجعه می‌کند و درباره گفته‌های افراد مثل فرقه‌ها و عرفان‌ها تحقیق می‌کند و مسیر صحیح از مسیر انحرافی را از آنان جویا می‌شود چنانکه در زمان حضور ائمه علیهم‌السلام : نیز فرقه‌های مختلفی حضور داشتند و تبلیغ می‌کردند و مؤمنان با مراجعه به ائمه علیهم‌السلام و یا یاران آن بزرگواران درباره مسائل اعتقادی و سخنان برخی فرقه‌ها تحقیق می‌کردند و مسیر درست را جویا می‌شدند.<sup>۳</sup>

نکته برجسته آنکه آنان برای رسیدن به این هدف، افزون بر کیش‌ها و مسلک‌های نوظهور، ادیان مختلف دیگر را به گونه‌ای معرفی می‌کنند که بتوانند جوانان و نوجوانان را جذب کرده و از دین مبین اسلام دور کنند. در این بین نوجوانان و جوانانی که از بُن‌مایه‌های قوی دینی برخوردار نیستند، فریب ظواهر تبلیغی منافیان سایر ادیان و فرق انحرافی را خورده و به آنان گرایش پیدا می‌کنند.<sup>۴</sup>

### ادامه دارد...



#### پی‌نوشت

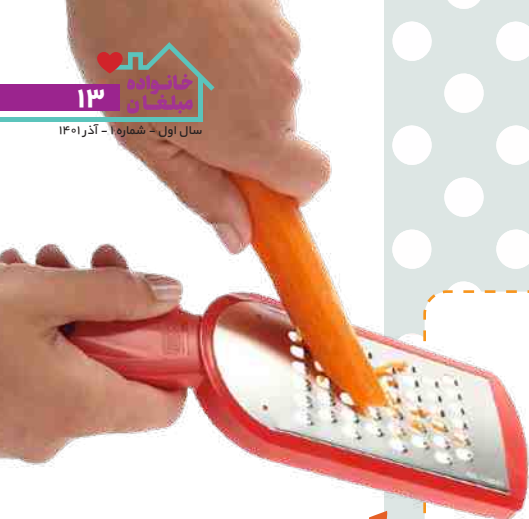
۱. « وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنُوا بِالَّذِي أُتِرَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجَهَ النَّهَارِ وَانكَفَرُوا آخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ »؛ و گروهی از اهل کتاب [به پیروان خود] گفتند: اول روز به آنچه بر مؤمنان نازل شده [به مکر و حيله] ایمان آورید، و در پایان روز کفر ورزید، شاید از دینشان بازگردند!!

۲. بیانات در دیدار مسئولان نظام ۱۳۹۵/۳/۲۵ (khamenei.ir)

۳. رک: اخبار فرهنگی تسنیم | Tasnim (tasnimnews.com)

۴. هشدار وزیر اطلاعات درباره تبلیغات تبشیری و گرایش به وهابیت/ ظهور و بروز فرق وابسته در برخی از مناطق کشور (farhangesadid.com)

می‌دهند، نمی‌توانند رویش بیش از پیش دین را که شعار پرهیز از دنیاطلبی، کمال‌جویی معنوی، حرکت به سوی انسان الهی و در نهایت، آرامش الهی را سر می‌دهد، تحمل کنند. به همین خاطر با ساخت فیلم‌های ضد دینی و اسلامی، توهین به مقدسات، چاپ کتاب و کاریکاتور، پاره کردن کتاب مقدس قرآن و ایجاد هزاران وبگاه ضد دینی در فضای مجازی، به دنبال تضعیف و تخریب چهره اسلام هستند تا به این وسیله، در راستای تحقق اهداف صهیونیست‌ها خدمت کنند و سبب جلوگیری از گرایش مردم جامعه خود به دین اسلام شوند. امواج جدید تبلیغات ضد دینی در فضای مجازی، حاکی از آن است که دولت‌ها و رسانه‌های غربی، گسترش بیداری اسلامی و گرایش به اسلام را تاب نمی‌آورند و با تبلیغات نادرست می‌کوشند چهره اسلام را در جهان تیره و تار نشان دهند.



## الحکام رنده

علی گرجی

دانش آموخته سطح ۳ حوزه علمیه قم

اگر در هنگام رنده کردن یا خرد کردن مواد غذایی



بخشی از پوست دست کنده شود و داخل غذا

بیفتد تکلیف چیست؟

۱) در صورتی که شک دارد پوست یا ناخن کنده شده

است: غذا و وسایل پاک است. (بیشتر این حالت

پیش می آید)

۲) در صورتی که یقین دارد ناخن کنده شده است: غذا و

وسایل پاک است.

۳) در صورتی که یقین دارد پوست کنده شده ولی خون

نیامده است:

الف) آیات عظام: تبریزی، فاضل، وحید و مظاهری: غذا

و وسایل پاک است.

ب) بقیه مراجع: بنابر احتیاط واجب نجس است.

مقلدین بقیه مراجع در این مسئله می توانند به

یکی از آیات عظام وحید یا مظاهری رجوع کنند و

آن غذا و ظروف پاک است.

مراجعه کنید

۴) در صورتی که یقین دارد پوست‌کنده شده و خون آمده است:  
اگر غذا غیر آبکی است؛ قسمت خونی را بردارند بقیه پاک است.  
اگر غذا آبکی است و خون وارد غذا شده؛ غذا نجس شده می‌توانند آن را به حیوانات بدهند.

حکم کنده شدن پوست هنگام خرد کردن مواد غذایی

مانند سبزی نیز همین‌گونه است!

### پی‌نوشت

۱. توضیح المسائل محشی، امام خمینی، انتشارات دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم ۲ جلد، هشتم، ۱۴۲۴ هـ ق، ج ۱ ص ۸۶ م ۸۹ و ۹۱؛ اجوبة الاستفتاءات، خامنه‌ای، انتشارات انقلاب اسلامی، تهران، چاپ ششم زمستان ۱۳۹۶، ص ۶۰ س ۲۷۲.



## سِتّه ضروریّه!

اکرم کاوری

دانش آموخته‌ی دوره طب اسلامی

همه ما انسان ها به دنبال سلامتی هستیم، ولی به راستی سلامتی چیست و چگونه حاصل می‌شود؟

در قدیم علماء، همه طب می‌خواندند، نه به منظور درمان کردن افراد (اگر چه برخی به کار درمان هم می‌پرداختند) بلکه برای کار تربیتی و معتدل کردن مزاج افراد، هر چه مزاج به اعتدال و سلامتی نزدیک‌تر باشد، می‌تواند مسیر کمال را بهتر طی کند، بهتر تربیت می‌پذیرد، بهتر علم می‌آموزد!

حکمای ایرانی در زمینه طب سنتی با هدف حفظ سلامتی و پیشگیری از بیماری‌ها، شش اصل را وضع کرده‌اند و آنها را شش اصل ضروری یا «سِتّه ضروریّه» نام‌گذاری کرده‌اند؛ که در این مقاله به معرفی اجمالی این اصول می‌پردازیم و در مقالات بعدی به شرح و توضیح آن خواهیم داد.<sup>۱</sup>



## ۱. هوا:

هوا، اولین جزء از سیته ضروریه است و طریقه کسب آن استنشاق از راه ریه و مسامات پوستی (منافذ پوستی) می باشد. به طور کلی کار اصلی هوا؛ کمک به پایین آوردن درجه حرارت بدن، حاصل از سوخت و ساز سلول ها و کمک به هضم غذا است. هر شیئی در عالم بر روی بدن انسان تأثیر می گذارد. پس هوا اگر معتدل باشد روی انسان تأثیر مثبت می گذارد. منظور از هوای معتدل؛ هوایی است که نه خیلی گرم باشد، نه خیلی سرد، نه خیلی خشک، نه خیلی مرطوب! این می شود که در برخی آب و هواها عالم و دانشمند یا شاعر بیشتری پرورش می یابند و در برخی آب و هواها، نه!

## ۲. ماکولات و مشروبات (خوردنی ها و نوشیدنی ها):

بدن ما مدام در حال تحلیل (از دست دادن) است؛ و اگر این تحلیل ها از راه غذا جبران نشود، انسان از بین خواهد رفت. اما اینکه چه بخوریم؟ چه نخوریم؟ کی بخوریم؟ چه مقدار بخوریم؟ چه فصلی چه چیزی بخوریم یا نخوریم؟ بدون شک، همه در حفظ سلامتی بدن انسان نقش دارد. برای مثال؛ آب به میزان کافی برای بدن مفید است و بیشتر از حد معمول برای بدن مضر است. پس هر فرد با توجه به مزاجش باید آب بیاشامد و خوردن هشت لیوان آب در روز برای همه توصیه نمی شود.



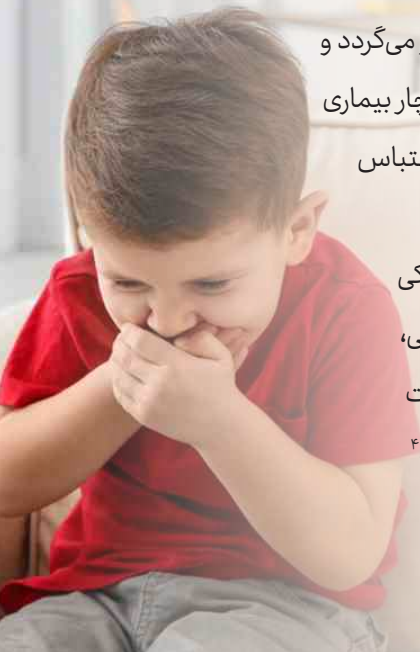
### ۳. حرکت و سکون (ریاضت)



حرکت برای تندرستی و استراحت و سکون بعد از آن، برای تجدد قوا لازم است و باید تعادل بین این دو برقرار باشد تا بدن سالم بماند. اما سؤال اینجاست که هر شخص چقدر باید حرکت داشته باشد؟ چقدر سکون؟ اگر تحرک دارد به چه میزان باشد؟ در چه فصلی تحرک بیشتری و در چه فصلی سکون بیشتر و حرکت کمتری داشته باشد؟ که همه این موارد نیاز به بررسی دارند.<sup>۳</sup>

### ۴. احتباس و استفراغ

در بدن چیزهایی وجود دارد که برای سلامتی بدن، باید خارج و دفع (استفراغ) شوند و برخی چیزها، باید حبس و نگهداری شوند (احتباس). اگر ماده‌ای که لازم است دفع شود؛ دفع نشود باعث ضرر می‌گردد و اگر ماده‌ی لازم برای بدن بی‌رویه از بدن خارج شود، بدن دچار بیماری می‌شود. پس اولی را باید استفراغ (خارج کرد) و دومی را احتباس نمود (نگه‌داشت).



قی که امروزه به عنوان استفراغ مصطلح شده است، یکی از اقسام استفراغ است. استفراغ از طریق تعریق، ادرار، قی، اسهال، حقنه، مخاط دهان و بینی، حجامت، فصد، مسهلات و ملینات، ورزش، روغن‌مالی و... از بدن خارج می‌شود.<sup>۴</sup>

ه. خواب و  
بیداری

تبادل خواب و بیداری در حفظ سلامتی و درمان بیماری‌ها اهمیت دارد. خواب برای تمامی نیروهای طبیعی شامل هضم، متابولیسم (سوخت و ساز) و دفع سموم و تقویت قوای مغزی و تجدید قوای اعضا و اندام‌های مختلف و ترمیم بافت آسیب دیده و به‌طور کلی بازگردان سلامتی به بدن مفید است.

انواع خواب‌ها:

اما میزان خواب هر فردی متفاوت از فرد دیگری است و خوابیدن هشت ساعت در شبانه روز، به همه افراد توصیه نمی‌شود.

**الف) خواب غفلت:** خوابیدن در مجلس پند و وعظ؛

**ب) خواب بدبختی:** خوابیدن در وقت نماز است؛

**ج) خواب فیلوله (خواب لعنت):** خواب بعد از طلوع آفتاب است؛ که باعث کسالت و زردی و کدر شدن صورت می‌شود؛

اعتدال در خواب و بیداری نشانه اعتدال مزاج و نمایانگر اعتدال مغز است. کسی که شب بیدار می‌ماند یا دیروقت



- روز (یک ساعت قبل از غروب) که موجب بیماری و هلاکت انسان است.
- فجر (نماز صبح) تا طلوع آفتاب.<sup>۶</sup>
- خواب عیلوله (خواب عذاب): خوابیدن بین الطلوعین، خواب بین طلوع فجر (نماز صبح) تا طلوع آفتاب.<sup>۶</sup>
- خواب قیلولة: خوابیدن پیش از ظهر و در وقت اوج گرمی هوا و بعد از نماز ظهر تا عصر، خواب قیلولة است که سنت و پسندیده است باعث تقویت قوای مغزی و حافظه می شود؛ مدت این خواب کوتاه در حد نیم ساعت است.
- خواب رخست: خواب بعد از نماز عشاء که موجب افزایش انرژی، برکت و رزق روزی می شود.
- کم خوابی و خواب بیش از اندازه، مضر است و بهترین حالت، خواب معتدل است. اگر کسی بیش از اندازه بخوابد، کم کم بخشی از اعمالش مختل می شود و دچار ضعف بدنی و ضعف حافظه خواهد شد.<sup>۷</sup>
- خواب غیلولة (خواب مرگ): خواب آخر

## ۶. اعراض نفسانی (حالات روحی)

اعراض نفسانی که شامل: خشم، هیجان، نگرانی، ترس، افسردگی و غم است، بسیار مهم تر از موارد قبلی می باشد؛ چرا که مسیر تأثیر کوتاه تری دارد. مثلاً شش ماه باید غذای گرم و تر استفاده شود، تا صورت به اصطلاح گل بیندازد (خوش رنگ و قرمز شود) اما هنگام عصبانیت، اعراض نفسانی باعث می شود فوراً صورت گل بیندازد؛ یعنی به سرعت اثر می گذارد. به همین جهت است که اثر حالات روحی، روانی در افراد بیشتر و سریع تر از خوردنی ها و نوشیدنی ها و دیگر اصول ضروری برای حیات است.<sup>۸</sup>

## در نتیجه

هر کدام از موارد مذکور، با توجه به مزاج شخص، فصل، اقلیم محل زندگی یا منطقه‌ی تبلیغی سن شخص و... تعیین می‌شود؛ که برای داشتن سلامتی باید این اصول رعایت شود و در صورت عدم رعایت، نمی‌توان انتظار سلامت جسم و روح را داشته باشیم.

## ادامه دارد...



### پی‌نوشت

۱. قانون، ابوعلی سینا، ترجمه عبدالرحمن شرفکندی، نشر سروش، چاپ بیست و سوم، ۱۳۹۹؛ سته ضروریه، حکیم ولی بن علی گیلانی، تصحیح نرگس گرجی، ریحانه معینی، دکتر ناصر رضایی پور، انتشارات طب سنتی، چاپ سوم، ۱۳۹۶.
۲. قانون، ابوعلی سینا؛ ترجمه و شرح قانونچه فی الطب، محمود چغمینی، مترجم یوسف بیگ باباپور، سال ۱۳۹۳؛ حفظ الصحه ناصری، محمدکاظم گیلانی، تصحیح دکتر رسول چوپانی، ناشر طب سنتی ایران، چاپ هفتم، ۱۳۹۷.
۳. مقاله «اصول پیشگیری و سته ضروریه مکتب طب سنتی ایرانی از دیدگاه قرآن کریم»، دکتر محمدرضا نورس، مجله طب سنتی اسلام و ایران، سال ۹۲، ص ۲۸۸.
۴. خفی علایی، سید اسماعیل جرجانی، تصحیح علی اکبر ولایتی و محمود نجم آبادی، نشر اطلاعات، چاپ دوم، ۱۳۷۷؛ سته ضروریه، حکیم ولی بن علی گیلانی، تصحیح نرگس گرجی، ریحانه معینی، دکتر ناصر رضایی پور، چاپ سوم، ۱۳۹۶.
۵. حضرت امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «رُؤْمُ الْغَدَاةِ مَشْهُومَةٌ تَطْرُقُ الرِّزْقُ وَ تُصَوِّرُ اللَّوْنُ وَ تُثَقِّخُهُ وَ تُعْطِرُهُ؛ خواب بامداد شوم است و روزی را منع می‌کند و رنگ را زرد می‌کند و صورت را زشت می‌کند.» من لایحضره الفقیه، محمد بن علی بن بابویه، ترجمه: علی اکبر غفاری، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم، ۱۴۱۳ق، ج ۱، ص ۵۲.
۶. امام علی علیه السلام می‌فرماید: «أَنَّ اللَّوْمَ قَبْلَ ظُلُوعِ الشَّمْسِ وَ قَبْلَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ يُورِثُ الْفَقْرَ وَ شَتَاتَ الْأَمْرِ؛ خوابیدن بین الطلوعین و بین العشاءین (بین نماز مغرب و عشاء) موجب پریشانی و فقر می‌شود.» مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۵، صفحه ۱۱۰.
۷. قانون، ابوعلی سینا، مترجم: عبدالرحمن شرفکندی، ص ۲۱۸.
۸. ذخیره خوارزمشاهی، سید اسماعیل جرجانی، مترجم: محمدرضا محری، نشر فرهنگستان علوم پزشکی ج.ا.ا. انتشارات موسسه نزهت، چاپ اول، آبان ۸۰، جلد سوم.

## مادران مکتب روشنفکری

زینب رحیمی تالارپشتی

دانش‌آموخته سطح ۳ حوزه علمیه قم

سراخ کیف دوشی رفت. کتاب‌هایی را بیرون آورد و به فاطمه داد.

🗨️ بیا اینا رو بگیر. سری قبلیا رو خوندی؟

فاطمه دست دراز کرد و کتاب‌ها را گرفت.

🗨️ آره داداش، بذار واست بیارم. دستتم درد نکنه.

به اتاق رفت و با چند کتاب که علیرضا سری قبل برای او آورده بود، برگشت.

🗨️ بفرما. اینا هم تحویل شما.

علیرضا با لبخند کتاب‌ها را گرفت و در کیف دوشی جا کرد. فاطمه کنارش نشست.

🗨️ داداش، چرا این قدر اصرار داری من این کتابا رو بخونم؟ من که یه زن خونه دارم.

فعالیتی ندارم. بخونم که چی بشه؟

جزوه‌ای را از کیف دوشی بیرون آورد.

🗨️ میگم بخون! چون این انقلاب تازه

پیروز شده و ریشه‌هاش هنوز جون

نداره. شماها، شما مادرای خونه‌دار

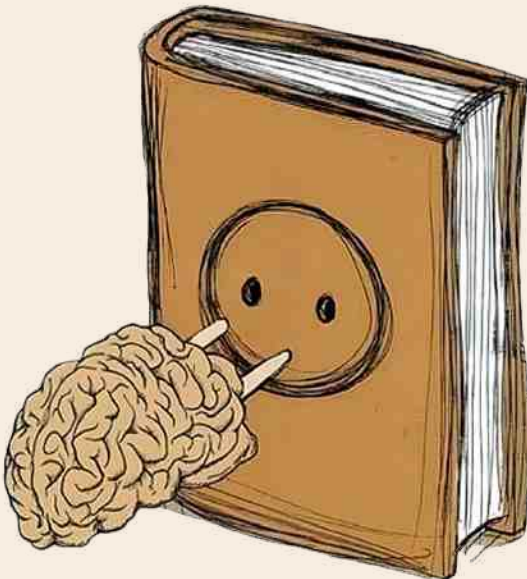
باید اونقدر بخونید و اطلاعات

درستی داشته باشید که بتونید

بچه‌های آینده‌ساز تربیت کنید. شما

تربیت آینده دستتونه، پس باید

خوب دین و اعتقادات رو بلد باشید.



جزوه‌ای که خط علیرضا را می‌شد از آن تشخیص داد، به طرفش گرفت.

این چیه؟

بخونش. خاطره‌ست. در مورد یه دانشجوی مارکسیسته که نداشتن شناخت

کافی در مورد دین، باعث شد منحرف بشه. البته خدا خیلی دوسش داشت.

برش گردوند. دو ماه پیش شهید شد. بخون و بدون هر چی بیشتر دینت رو

بشناسی، حرف هر کی از راه برسه رو باور نمی‌کنی.

علیرضا دو ساعتی رفت تا به دوستانش سر بزند. در این فاصله فاطمه جزوه را خواند.

علیرضا که برگشت. فاطمه مشغول سر زدن به غذا بود.

آجی اون جزوه کو؟

فاطمه جزوه را برایش برد و به دستش داد. رنگ نگاه علیرضا فرق داشت.

آجی، بابا و مامان دیگه سنی ازشون گذشته. دلشون کوچیکه. حواست

بهشون هست؟

فاطمه دست برادرش را گرفت.

آره داداش، حواسم هست.

فاطمه، این آخرین باریه که میام. دفعه بعد دیگه شهید شدم و با پای خودم

نمیام. از حالا بابا و مامانو واسه شهادتم آماده کن.

فاطمه خواست اعتراض کند اما علیرضا اجازه نداد. او که دغدغه علیرضا برای پدر و مادر را

می‌دانست، خواست فضا را عوض کند. به جزوه که علیرضا در کیف دوشی جامی کرد، اشاره کرد.

خب حالا که قراره شهید بشی، واسه چی جزوه رو می‌بری. دست نوشته هات گم

و گور میشه. بدش به خودم نگهش می‌دارم.

لبخند به لب برادر نشست.

عجب آدمی هستیا. نگران خودم نیستی که بر نمی‌گردم. نگران این جزوه‌ای؟  
چی کار کنم؟ تو رو که نمی‌تونم نگه دارم تا نری؛ لااقل دست نوشته‌ها تو نگه دارم.  
نگران نباش بعد شهادتم خیلی زود این جزوه رو چاپ می‌کنن و کتابش  
دستتون می‌رسه!

علیرضا ایراندوست رفت و وعده‌های  
او محقق شد. دفعه بعد روی دوش  
مردم در شهر می‌چرخید و جزوه دست  
نوشته‌های او، دو ماه بعد از شهادتش  
چاپ و به خواهرش تحویل داده شد.  
این خواهر، مادری شد که فرزندان  
او خوش درخشیدند و بازوی نظام و  
اسلام شدند.<sup>۲</sup> روشنفکری چیز است که  
ایراندوست‌ها به آن عمل می‌کردند و  
تازه به دوران رسیده‌های امروزی حتی بلد  
نیستند ادای آن را در بیاورند.  
مکتبی عمل می‌کردند. مکتب بی‌بی دو  
عالم و مکتب عقيله بنی هاشم عليها السلام<sup>۳</sup>  
را برای خواهرانشان مشق می‌کردند تا  
آگاه به علوم بار بیابند و در بحبوحه‌های  
سخت اجتماع، جریان ساز باشند.  
خودشان هم به تأسی از مکتب  
رسول خاتم صلی الله علیه و آله که اسپران جنگی را به  
شرط علم و سواد آموزی آزاد می‌کردند،<sup>۴</sup> پای  
سواددینی جامعه‌ایستادند.  
روزی آنها جنگ و مقاومت بود و رویارویی  
با دشمن، چشم در چشم. شب‌ها  
گعده بود، حرف از عقاید و دشمنان  
نرم و درمان ذهن‌های مسموم شده با  
شبهات و انحرافات.<sup>۵</sup>  
زنده باد مکتب شهادتی که روی  
روشنفکری نوین را چهل سال پیش  
سفید کرده بودند.



### زندگی‌نامه شهید علیرضا ایرانپور

- دانشجوی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران
- نام پدر: حاج اصغر
- محل تولد: جوشقان میمه
- تاریخ تولد: ۱۳۳۹/۸/۱۴
- تاریخ شهادت: ۱۳۶۰/۲/۴
- محل شهادت: مریوان توسط ضد انقلابیون گروه رزگاری.<sup>۶</sup>

از سیزده سالگی در کلاس‌های قرآن شرکت می‌کرد و از هفده سالگی آنقدر از آن کلاس‌ها و مطالعاتش آموخته بود که مربی‌گری همان کلاس‌ها را به او می‌سپردند. انس عجیبی با قرآن و نهج‌البلاغه داشت.

در جریان پیروزی انقلاب، از فعالان بود و برای تظاهرات سراسری از میمه به تهران می‌رفت. در همان سال و با وجود شرکت در اتفاقات قبل و بعد پیروزی انقلاب، در رشته پزشکی دانشگاه تهران قبول شد.

در جریان انقلاب فرهنگی به آموزش جوانان پرداخت و به درخواست دوستش، برای کمک به محرومان کردستان راهی آنجا شد. درگیری گروهک‌ها که شروع شد، علیرضا ایرانپورِ ذو ابعاد، بهیار شد؛ مبارز جنگ‌تن به‌تن شد؛ جهادگر رسیدگی به محرومان شد؛ فعال فرهنگی برای ساختن اعتقاد مردم کردستان هم شد؛<sup>۷</sup> و در نهایت به آرزویش رسید و شهید شد.



### پی‌نوشت

۱. برشی از خاطرات. برگرفته از مصاحبه نویسنده با خواهر شهید علیرضا ایران‌دوست.
۲. دختر این مادر سرکار خانم مریم اسماعیلی با سه مدرک دکتری، مبلغ در کشورهای مختلف، دارای مسئولیت‌های علمی، فرهنگی و اجرایی مختلف در نهادها و سازمان‌های حوزوی و غیرحوزوی.
۳. ریاحین الشریعه در ترجمه بانوان دانشمند شیعه، ذبیح الله محلاتی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۶۹ق، ج ۲، ص ۹۱.
۴. الطبقات الكبرى، ج ۲، ص ۱۶.
۵. سایت hozeh.net
۶. این نام در سال‌های اولیه پس از پیروزی انقلاب به گروهی در شمال‌غرب ایران اطلاق می‌شد، که شیخ عثمان نقش‌بندی و پسرانش که اصالتاً عراقی بودند، پایه‌گذاری کردند. در دوران مبارزات انقلاب نقش مهمی در سرکوب مردم منطقه داشتند؛ ولی با پیروزی انقلاب اسلامی به عراق فرار کردند و با شکل‌گیری فعالیت‌های تروریستی در منطقه، با نیرویی حدود دوهزار فرد مسلح وارد ایران شده و به اقدامات تروریستی پرداختند. فتوای شیخ عثمان نقش‌بندی: «هرکس ده پاسدار امام خمینی رحمته‌الله را بکشد هشتت بر او واجب می‌شود».
۷. رک: کویر تا دریا، مریم اسماعیلی و علی لقمان‌پور.



# چی بخونیم

ه. سید تقیا

دانش آموخته سطح ۴ حوزه علمیه رشته فلسفه اسلامی

دکتری مدرّسی مبانی نظری، دانشگاه تهران

## معرفی اجمالی کتاب «مطلع عشق» و برگزیده‌ای از متن کتاب

کتاب مطلع عشق، گزیده‌ای از رهنمودهای رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله‌العظمی سید علی خامنه‌ای علیه‌السلام، به زوج‌های جوان است. این کتاب که توسط محمدجواد حاج علی‌اکبری، گردآوری شده در سال ۱۳۹۲ توسط انتشارات انقلاب اسلامی به

چاپ رسیده و تاکنون، در همین زمان کوتاه، بیش از ۱۸ بار تجدید چاپ شده است.

نیاز انسان به زندگی اجتماعی و تشکیل خانواده نیازی فطری است، انسان‌ها با ازدواج پاسخی به این میل طبیعی خود داده و پیوند زناشویی می‌بندند. طبق آیات قرآن و احادیث اهل بیت علیهم‌السلام، این پیوند از زیباترین لحظات زندگی و منشأ آرامش و آسایش<sup>۱</sup> و ماحصل آن بقای نسل<sup>۲</sup> است.

این کتاب مجموعه‌ای است از پندها و نصیحت‌های مقام معظم رهبری علیه‌السلام به



لینک دانلود فایل  
کتاب صوتی مطلع عشق

اجتماع از جمله: انتقال فرهنگ، آرامش روانی افراد طرح گردیده است. خانواده ایرانی بامحبتی که بین اعضای خانواده دارد، می‌تواند الگویی برای جهانیان باشد. کلام سوم، کلام رهبر گران‌قدر انقلاب در رابطه با خانواده در غرب است. مطالبی چون بی‌هویتی نسل‌ها و فروپاشی خانواده و به تبع قرار گرفتن آن‌ها در سرایشی سقوط را تحت عنوان «غروب عشق و قحطی عاطفه در غرب» در خود گنجانده است.

نوع نگاه همسران به رابطه زناشویی و نوع ارتباط همسران که در تعاملات

زوج‌های جوانی که پیوند زناشویی خویش را با آهنگ کلام ایشان آغاز کرده‌اند. امام خامنه‌ای علیه السلام، علاوه بر جایگاه رهبری و راهنمایی، همانند پدری مهربان قبل و بعد از خواندن خطبه‌ی عقد، آمیخته‌ای از حکمت‌های نظری و عملی را با زبانی ساده و صمیمی برای این زوج‌ها مطرح نموده‌اند. این کتاب گزیده‌ای از این بیانات است که برای استفاده عموم گردآوری شده و راهگشای مناسبی برای زوج‌های جوان است.

#### محتوای کتاب:

کتاب در چهار کلام و هفت رهنمود

دسته‌بندی شده است:

در کلام اول با عنوان «ازدواج، ناموس طبیعت و دستور شریعت»، مطالبی چون هدف زندگی، زمان ازدواج و برکات و فواید آن مطرح شده است.

در کلام دوم «کانون گرم خانواده» اهمیت خانواده و نقش خانواده در امور متفاوت



دیگری، این است که دو نفر غم‌ها را از دل هم برطرف کنند. هرکسی در دوره‌ی زندگی‌اش گرفتاری پیدا می‌کند، غمی پیدا می‌کند، مشکلی پیدا می‌کند، ابهامی پیدا می‌کند، تردیدی پیدا می‌کند. هرکدام از دو نفر، در چنین موقعیت باید به کمک همسرش بشتابد... غم را از دل او بردارد، او را راهنمایی کند. اشتباه او را برطرف کند. اگر می‌بیند خطایی دارد از او سر می‌زند جلوی او را بگیرد.»<sup>۳</sup>

رهنمود سوم توصیه‌های مهمی است در رابطه با «هنر تقسیم‌کار» که چگونه زن و شوهر می‌توانند برای موفق بودن همدیگر زمینه‌ساز شوند و بین کار و زندگی جمع‌کنند.

«سازش و سازگاری» رهنمود چهارم این کتاب ارزشمند است که معنای سازگاری و دو طرفه بودن آن، از اولویت‌های مطالب است. رهنمود پنجم توصیه‌هایی برای «زندگی شیرین» است. نکاتی مانند ساده‌زیستی

میان آن‌ها بسیار تأثیرگذار است، در کلام چهارم تحت عنوان «حقوق متقابل زن و شوهر» مطرح گردیده است. علاقه‌مندان می‌توانند توصیه‌های معظم له در این مورد را با توصیفات که ایشان از رابطه زناشویی دارند - از جمله: رفیق بودن، قوام بودن مرد و ریحان بودن زن و...- را در این کلام مطالعه نمایند.

در رهنمود اول با عنوان «هم‌سفر تا بهشت» همسران از کلام نایب امام زمان علیه السلام در مورد چگونگی خوشبختی نمودن همدیگر و مفهوم خوشبختی بهره‌مند می‌شوند.

رهنمود دوم «بالتر از واقعیت» زندگی را بیان می‌کند؛ اینکه اصل قضیه چیست؟ که هرچه بیشتر باشد، زندگی بهتر خواهد بود. همچنین گام‌های رسیدن به ارتباط سالم را در این قسمت می‌توان مشاهده نمود. چگونگی کمک زوجین به هم در شرایط خاص، همچون: «کمک واقعی به

و در آخرین رهنمود این کتاب، مصداق‌های «آسان‌گیری» با نگاهی آسیب شناسانه به برخی موارد نادرست رایج شده در جامعه اسلامی، بیان گردیده است. **سخن آخر:** بعد از تمام توصیه‌ها و رهنمودها، آرزوهای پدران‌ای است که از صمیم قلب برای فرزندان به هم پیوسته در آغاز این پیوند مقدس بیان می‌شود. تمامی این الفاظ دل‌نشین از حضرت جان، بهترین هدیه‌ای است که زوجی جوان در ابتدای زندگی خود می‌توانند آن را دریافت نمایند؛ تا از ابتدا مسیر را بشناسند و گام‌هایی درست بردارند.

و قناعت، رازدار بودن که در عین سادگی حفظ‌کننده شیرینی زندگی هستند. نکاتی که گاه از زوجین فراتر رفته و به نقشی که افراد با ازدواج در جامعه ایفا می‌کنند، می‌رسد: «تجملات برای یک جامعه، مضر و بد است. آن کسانی که با تجملات مخالفت می‌کنند، معنایش این نیست که از لذت‌ها و خوشی‌هایش بی‌اطلاعند، نه! آنرا کاری مضر برای جامعه می‌دانند... با تجملات زیادی جامعه زیان می‌کند»<sup>۴</sup> در میان این توصیه‌ها، «هشدارها و یادآوری‌ها»یی نیز نیاز است. هشدارهایی که ابتلای به آن‌ها، آغاز فروپاشی خانواده می‌شود در رهنمود ششم گردآوری شده است.

#### پی‌نوشت

۱. روم/ ۲۱

۲. نحل/ ۷۳

۳. ص/ ۱۳۹

۴. ص/ ۱۹۲





# همیاران خانواده



نوشتار پیش رو متن مصاحبهٔ مجلهٔ خانواده مبلغان با حجت‌الاسلام والمسلمین جواد توحیدی‌منش (زید عزه) مدیر مؤسسه فرهنگی تبلیغی شجره حیات طبیه و مسئول گروه تبلیغی سفیران انقلاب (مددکاری اسلامی) است که پس از تحریر و تحقیق با هدف آشنایی خانواده مبلغان با طرح‌هایی که آن‌ها نیز می‌توانند با نقش‌آفرینی خود در راستای اجرای بهتر آن قدمی بردارند، به حضور خانواده محترم مبلغان گرامی تقدیم می‌گردد.

حرکت عمومی مردمی نبایستی متوقف بشود؛ کار اساسی را این می‌کند و دولت‌ها بایستی کمک کنند.»

در مؤسسه طرحی را با عنوان «همیاری خانواده» آغاز کردیم که در این طرح، پایگاهی به عنوان «مرکز محلی خانواده» در بستر اجتماعی یکی از مساجد، مراکز فرهنگی محلی، خیریه، گروه جهادی

❓ طرح همیاری خانواده چیست و چه اقداماتی در آن انجام می‌شود؟

با توجه به فرمایش رهبر معظم انقلاب علیه السلام که فرمودند: «در مورد مسائل خانواده ما مسئولیت داریم، دولت‌ها مسئولیت دارند، همه دستگاه‌های مختلف حکومتی مسئولیت دارند و باید به وظایفشان عمل کنند. لکن این پویش مردمی و



و یا محافل خانوادگی فعال در محل در

یا سایر ظرفیت‌ها شکل می‌گیرد. این

مرکز، ابتدا وضعیت کلی، ظرفیت‌ها

و تهدیدهای محل را شناسایی

کرده و اطلاعات دقیق و کاربردی

از محل به دست می‌آورد. سپس

با توجه به اطلاعات به دست آمده،

خانواده‌های ساکن در محل را به سه

بخش «خانواده‌های ایمن یا پایدار»،

«خانواده‌های در معرض آسیب» و

«خانواده‌های آسیب‌دیده» دسته‌بندی

می‌کند. سپس خدمات «فرهنگی»،

«اجتماعی» و «اقتصادی» را در دو بخش

«همیاری عمومی» ویژه خانواده‌های

ایمن و خانواده‌های در معرض آسیب

-که تقریباً بیشتر ساکنین محل را

شامل می‌شود- و خدمات «همیاری

متمرکز» را برای خانواده‌های آسیب‌دیده

ساکن در محل تقدیم می‌کند.

اجرای این برنامه‌ها به چه صورت

است و در چه قالبی ارائه می‌شود؟

برنامه‌های همیاری عمومی با محوریت

«مرکز محلی خانواده» و سایر ظرفیت‌های

همسو، و نقش آفرینی هدفمند حلقه‌های

میانی بارویکرد پیشگیرانه خواهد بود. این

برنامه‌ها در قالب کارگاه، کلاس، همایش،

سخنرانی، نمایش فیلم و... به گروه‌های

هدف‌ارائه می‌گردد.

خدمات همیاری متمرکز نیز با محوریت

گروهی از فارغ‌التحصیلان حوزوی و

دانشگاهی و فعالان فرهنگی-اجتماعی

بومی و مستقر در محلات است که بعد

از گذراندن آموزش‌های ویژه به‌عنوان

«همیار خانواده» پذیرش شده‌اند. این

همیاران به‌عنوان یک فرد دلسوز و

متعهد، با بهره‌گیری از توانمندی‌های

خود از راه‌های گوناگونی چون «تبلیغ

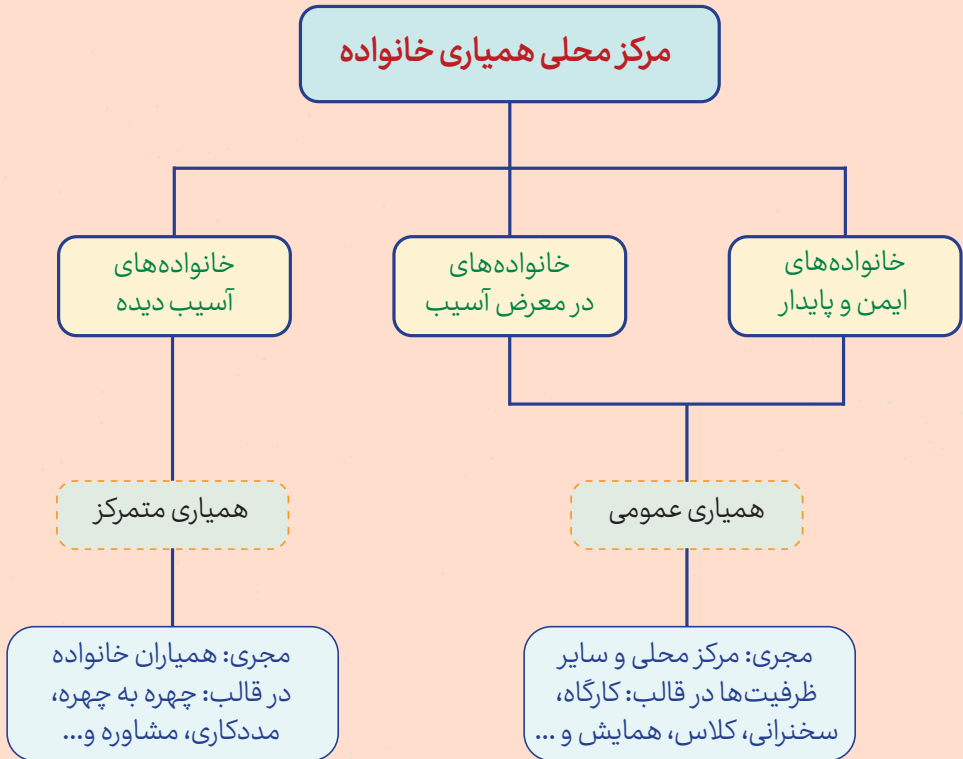
چهره به چهره»، «مشاوره و مددکاری

00:00:00



عمومی»، «جلسات پرسش و پاسخ»، «ارتباط با سازمان‌های حمایتی، خیرین و کارفرمایان»، «استفاده از ظرفیت بستگان و خانواده‌های ایمن» و درنهایت «ارجاع موارد خاص به اساتید و مشاوران متخصص» خدمات موردنظر را به گروه‌های هدف ارائه می‌دهند.

ساختار اصلی کار را می‌توان به صورت خلاصه در تصویر ذیل مشاهده کرد:





بنابراین تصمیم گرفتیم معارف، علوم و مهارت‌های مدنظر را با شیوه‌ی جدیدی به آنان ارائه دهیم. ابتدا این شیوه را با عنوان «مددکاری اسلامی» با همکاری کمیته امداد امام خمینی رحمة الله علیه استان قم، در سه فاز برای بیش از ۱۲۵۰ خانواده اجرا نمودیم. در سال ۱۳۹۷ گزارش اجمالی این طرح به محضر مقام معظم رهبری علیه السلام رسید، ایشان درباره طرح فرمودند: «طرح مددکاری اسلامی، طرح خوبی است، دانش مددکاری اسلامی هم استخراج کنید.»<sup>۲</sup> در ادامه نیز طرح به «مرکز محلی همیاری خانواده» تغییر نام یافت و به یاری خداوند و با حمایت و همکاری «یکی از قرارگاه‌های بنیاد خاتم‌الاولیاء علیه السلام» به نام قرارگاه مردمی تحول اجتماعی» زمینه اجرای آن در دیگر استان‌های کشور فراهم شد.

درباره پیشینه و چگونگی آغاز طرح همیاری خانواده توضیح دهید؟  
در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ سؤال‌های متعددی از اعضای خانواده‌های محروم و نیازمند استان‌های مختلف کشور به دست ما رسید. سؤالات با موضوعات متعددی از جمله اعتقادات، فقه و احکام، اخلاق، آداب و مهارت‌ها، سیاسی و اجتماعی و ... بود. با هم‌اندیشی بین اعضای مؤسسه فرهنگی تبلیغی شجره حیات طیبه و اساتید حوزه و دانشگاه متوجه شدیم این خانواده‌ها یا هدف کلاس‌ها، کارگاه‌ها و سخنرانی‌های اساتید فرهیخته حوزه و دانشگاه قرار نمی‌گیرند و یا در صورتی که موفق به مشارکت در چنین برنامه‌هایی شوند، توان و شرایط پیاده‌سازی آموزش‌ها، برای زندگی خود و اعضای خانواده را ندارند.

00:00:00

## REC

محلّی موجود، تکمیل می‌گردد و برنامه همیاری هر عضو از خانواده بر اساس همین تقویم پیش می‌رود. برنامه‌ای که بتواند ظرفیت‌ها را شکوفا کند و نیازمندی‌ها را رفع نماید. برخی از خانواده‌های آسیب‌دیده که پیچیدگی و مشکلات زیادی داشته باشند به کمیسیون‌های فرهنگی، اجتماعی یا اقتصادی ارجاع داده می‌شوند.

❓ همیاران خانواده چه کسانی هستند و چه شاخص‌هایی دارند؟  
همیاران خانواده افرادی هستند که معمولاً به صورت داوطلب و جهادی با مرکز محلّی همیاری خانواده همکاری می‌کنند و شاخص‌های عمومی از جمله: تأهل، بازه سنی ۲۵ تا ۶۰ سال، نداشتن پیشینه سوء کیفری یا سابقه اعتیاد و طلاق و ... را دارند.

❓ فرایند و مراحل اجرای طرح چگونه است؟

در فرایند اجرای طرح، اطلاعات «اجتماعی»، «اقتصادی» و «فرهنگی» هر خانواده به صورت هدفمند پایش می‌شود. سپس این اطلاعات، همراه با تمامی خدماتی که برای رفع آسیب‌ها به خانواده ارائه شده، در «نرم‌افزار جبهه» که توسط بنیاد فرهنگی خاتم‌الاولیاء ع‌ع‌و‌آله تهیه شده؛ با قابلیت آنلین و آفلاین بارگذاری می‌گردد.

پس از آن هر خانواده با توجه به اطلاعات به دست آمده در سه بخش اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، سطح بندی شده و ظرفیت‌ها و آسیب‌های هر خانواده مشخص می‌گردد.

در مرحله بعد تقویم همیاری خانواده توسط همیار، با نگاه به مهارت و میزان توانمندی خود و سایر ظرفیت‌های



این طرح تاکنون چه دستاوردهایی داشته است؟

طرح همیاری خانواده، تاکنون (شهریور ماه ۱۴۰۱ شمسی) در یازده مرکز استان و چهار شهرستان اجرا شده و دستاوردهای چشمگیری داشته است.

از آن جمله: اجرای طرح «دوباره زندگی» برای خانواده‌های طلاق بود که موجب برگشت به زندگی تعداد زیادی از این خانواده‌ها شد. یعنی آقا و خانمی که مدت‌ها از طلاقشان می‌گذشت و زندگی مجردی داشتند؛ دوباره با هم ازدواج کردند. همچنین با اجرای این طرح خانواده‌های متعددی که در معرض طلاق بودند، تحکیم یافتند و ثبات به زندگی آن‌ها برگشت؛ در همین راستا بیش از ۱۳۰۰ نفر از فعالان فرهنگی اجتماعی به‌عنوان همیار خانواده آموزش دیدند و دغدغه‌مندی لازم در

علاوه بر اینکه باید زمان و فرصت کافی برای شرکت در دوره‌های آموزشی همیاران و فعالیت همیاری در مراحل اجرای طرح را داشته باشند. البته شاخص‌های بینشی، دانشی و مهارتی نیز مدنظر است.

چه آموزش‌های مهارتی برای همیاران در نظر گرفته شده است؟

برای همیاران ۸۰ ساعت برنامه آموزشی، که نیمی از آن پیش از اجرای طرح توسط موسسه و ۴۰ ساعت نیز در حین اجرای طرح به‌صورت ماهیانه توسط استان‌ها ارائه می‌گردد. مواردی چون آشنایی با طرح و روش‌های اجرای آن، آشنایی با فنون و تکنیک‌های مهارتی مشاوره‌گروه هدف، تجربه نگاری و انتقال تجربیات موفق همیاران، آموزش‌های عمومی و مطالعاتی، از جمله سرفصل‌های آموزشی این طرح هستند.

00:00:00



فضای مجازی، ارتباط آموزشی، محتوایی و انتقال تجربیات با این همیاران به صورت مستمر وجود دارد.

❓ مبلغان و همسران آنها چگونه می‌توانند در این طرح مشارکت کنند؟ مبلغان و ائمه جماعات می‌توانند جهت پویاتر شدن مسجد و محل تبلیغ خود، هسته هدفمندی از کنشگران خواهر و برادر به‌عنوان همیار خانواده ایجاد کرده و با آموزش و به‌کارگیری آنها، به خانواده‌های محروم خدمت‌رسانی نمایند، که یقیناً همراهی همسران آنها در این طرح کمک بسیار بزرگی می‌کند. همچنین مبلغان و همسران آنها می‌توانند با الگو گرفتن از این طرح، ارتباط خود با خانواده‌های نیازمند را تقویت نموده، هدفمند کنند و به‌عنوان یک حلقه وصل، با اجرای این طرح و

آنها ایجاد شد و تعداد قابل‌توجهی از این افراد هم‌اکنون فعال هستند. تدوین سرفصل‌های متعدد آموزشی و مهارتی از جمله دستاوردهای دیگر این طرح است که بدین منظور کلاس‌های آموزشی اساتید مختلف کشور ضبط و تدوین شد و در اختیار همیاران خانواده و سایر کنشگران حوزه مسائل خانواده قرار گرفت؛ همچنین تدوین کتاب خاطرات و تجربیات که حاصل بیان خاطرات و تجربیات تعدادی از همیاران خانواده می‌باشد نیز یکی دیگر از دستاوردهای این طرح است که به‌ضمیمه آن برخی از بایدها و نبایدهای همیاری خانواده در قالب یک جزوه کاربردی در اختیار برخی از همیاران خانواده قرار گرفته است؛ همچنین شبکه پویایی از هسته‌های همیاران خانواده در استان‌های مختلف از دیگر دستاوردهای این طرح است که با تشکیل گروهی در



مبلغان تشکر می‌کنم و آرزوی توفیق روزافزون برای همگی دارم. با کلامی از حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام سختم را به پایان می‌رسانم. ایشان خطاب به مالک اشتر فرمودند: «ای مالک! یا خود شما باید به احوال نیازمندان رسیدگی کنید و بخشی از وقت خود را برای این گروه اختصاص دهید، یا اینکه باید از افراد مورد اعتماد و پرهیزگار و متواضع گروهی را به سراغ این افراد بفرستید تا احوال آنان را به شما گزارش دهند و برای خدا پاسدار حقوق این گروه باش و به‌گونه‌ای با آنان عمل کن که به‌وقت لقاء حضرت حق عذرت پذیرفته شود.»<sup>۳</sup>



#### پی‌نوشت

۱. بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام ۱۳۹۸/۰۵/۲۴.
۲. بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام در موزخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۷، دیدار با مسئولین دفتر تبلیغات حوزه علمیه.
۳. نهج البلاغه، نامه ۵۳.

طرح‌های مشابه آن، گروه‌های مختلف مردم را جهت حل مسائل خانواده‌های محل به میدان آورده و سازمان‌ها و نهادهای حاکمیتی را نیز جهت حمایت و تسهیل‌گری، به مدد گروه‌های مردمی بیاورند و از این طریق حلقه وصل بین مردم و حاکمیت شوند. همچنین همسران مبلغان نیز می‌توانند به‌عنوان یکی از افراد متدین محل، به‌عنوان همیار خانواده، ارتباط هدفمند و اثربخشی با خانواده‌های بستگان، همسایگان و سایر خانواده‌های اطراف خود برقرار سازند.

❓ با تشکر از شما که وقت خود را در اختیار مجله خانواده مبلغان گذاشتید؛ در صورتی که سخنی ناگفته مانده است، بفرمایید؟

بنده نیز از سردبیر، مسئولان و کارشناسان محترم ماهنامه خانواده

00:00:00

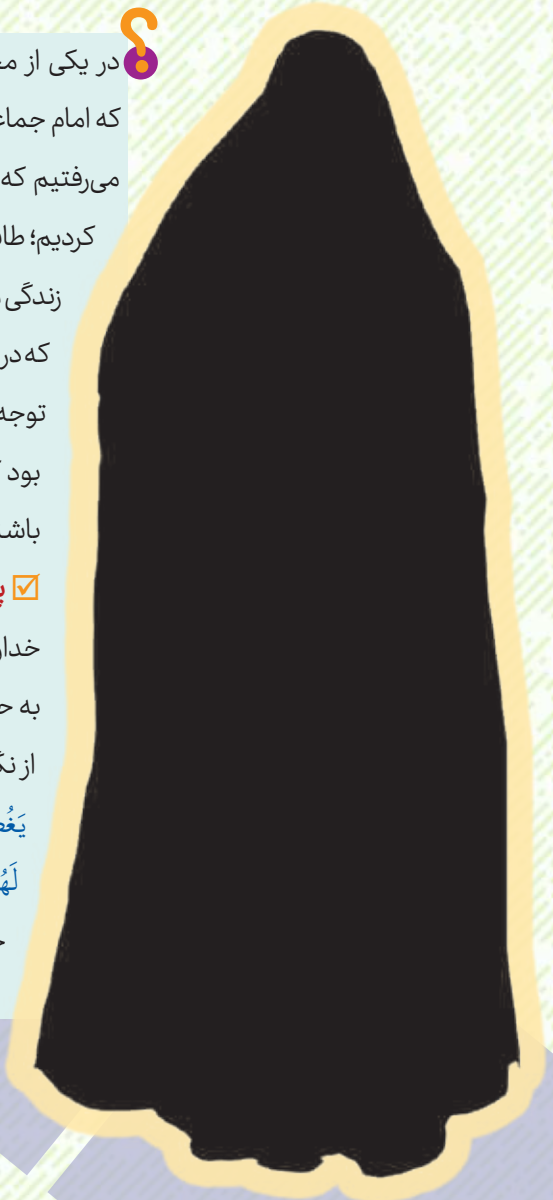
# حجاب زنان یا کنترل نگاه مردان

اداره پاسخ به سوالات دینی بانوان - جامعه الزهراء (ع)

در یکی از محله‌های شهر اصفهان به همراه همسرم که امام جماعت مسجد محله است، به سمت مسجد می‌رفتیم که در مسیر با چند دختر بد حجاب برخورد کردیم؛ طاقت نیاوردم و گفتم: شما با این پوشش‌ها زندگی مردم را خراب می‌کنید و ممکن است آقایانی که در خیابان شمارا می‌بینند، به همسرانشان کم توجه شوند. یکی از آن‌ها که از همه بد حجاب‌تر بود گفت: چرا به زنان می‌گویید حجاب داشته باشند؛ به مردان بگویید نگاه نکنند؟

**پاسخ:**

خداوند در آیه ۳ سوره نور قبل از اینکه زنان را به حفظ نگاه و رعایت حجاب امر کند، مردان را از نگاه به زنان نامحرم باز می‌دارد؛ «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ»؛ به مؤمنان بگو چشم‌های خود را (از نگاه به نامحرمان) فرو گیرند، و دامن‌های خود را حفظ کنند، این



و روحی‌شان ملزم به رعایت تکالیفی در این زمینه هستند، از جمله رعایت عفت و حیا، برخورداری از اخلاق جنسی مطابق با شرع مقدس اسلام، عدم استفاده از پوشش‌های خاص همچون لباس شهرت، لباس بیگانگان و... احکامی هستند که هم برای زنان و هم مردان واجب شده است.<sup>۳</sup> همه این احکام درباره پوشش و حفظ نگاه به خاطر عنایتی است که دین برای جامعه انسانی قائل است و می‌خواهد در

برای آنها پاکیزه‌تر است، خداوند از آنچه انجام می‌دهید، آگاه است.»  
«یغضوا» غالباً در کوتاه‌کردن صدا یا کم‌کردن نگاه به کار می‌رود؛ بنابر این معنای آیه این نیست که مؤمنان باید چشم‌هایشان را ببندند، بلکه معنای لطیف و دقیق‌تری دارد که باید نگاه خود را کم و کوتاه کنند؛ زیرا زمانی که انسان با زن نامحرمی مواجه می‌شود، اگر بطور کلی چشم خود را ببندد، راه رفتن و مانند آن برایش امکان نخواهد داشت، اما اگر نگاه خود را از چهره و اندام او باز دارد و چشم خود را به زیر افکند؛ گویا از نگاه خود کاسته و آنچه را از آن نهی شده از دید خویش دورنگه‌داشته است.<sup>۴</sup> پس این گونه نیست که مردان بطور کلی از حکم عفاف و حجاب خارج باشند و این امر فقط به زنان اختصاص داشته باشد؛ زیرا بر اساس دستورات دینی مردان هم با توجه به وضعیت جسمی



جامعه انسان مطرح باشد نه جنسیت،  
تادر چنین جامعه‌ای رشد و تعالی انسان  
امکان پذیر باشد.

نکته قابل توجه دیگر آنکه فلسفه  
اختصاص نحوه خاصی از حجاب به زنان  
را باید در نیاز و گرایش فطری انسان‌ها به  
خودنمایی و جلب نظر دیگران جستجو  
کرد که البته این میل و گرایش در زنان  
بیش از مردان است.<sup>۴</sup> الکساندر ماری  
روانشناس آمریکایی، در طبقه‌بندی  
بیست‌گانه نیازها، «نیاز به خودنمایی» را  
مطرح و آن را چنین تعریف می‌کند: نیاز  
به خودنمایی؛ یعنی خود را طرف توجه  
قرار دادن، روی دیگران تأثیر گذاشتن،  
دیگران را تحریک کردن، کنجکاوی آنها را  
برانگیختن و آنها را سرگرم کردن».<sup>۵</sup>

توضیح آنکه همچنانکه انسان موجودی  
است که به طور فطری خواهان زیبایی  
است، گرایش به فضایل اخلاقی، مانند  
حیا و عفاف نیز از امور فطری می‌باشد

که زن و مرد در آن اشتراک دارند. البته  
یکی از تفاوت‌های زن و مرد در فطرت  
زیبایی‌خواهی این است که زنان بیشتر  
گرایش به ابراز زیبایی و جلوه‌گری و  
مردان تمایل به مشاهده آن دارند.  
تفاوت دیگر آنکه مردان نسبت به زنان  
تحریک پذیرتر بوده و سریع‌تر دچار میل  
جنسی می‌شوند. شهید مطهری رحمة‌الله‌علیه  
در این باره می‌گوید:

«علت اینکه در اسلام دستور پوشش،  
اختصاص به زنان یافته، این است که  
میل به خودنمایی و خودآرایی مخصوص  
زنان است. از نظر تصاحب دل‌ها، مرد  
شکار است و زن شکارچی، همچنانکه  
از نظر تصاحب جسم و تن؛ زن، شکار  
است و مرد، شکارچی. میل زن به



### نتیجه آنکه:

قوانین پوشش، حیا و عفاف هم برای مردان است، هم برای زنان؛ ولی حکم حجاب (به معنی نوع خاصی از پوشش)، به دلایل زیر برای زنان تشریح شده است: اعتدال میل خودنمایی زن، حفظ فطرت حیا، گرایش به جمال دوستی مرد و زن، ارتقاء جامعه انسانی، حفظ بهداشت روانی فرد و جامعه، حفظ کرامت زن و... البته علت و فلسفه‌های دیگری نیز در مورد حجاب زنان بیان شده است که عبارتند از: طهارت و پاکي نفس، رسیدن به فلاح و رستگاری، سلامت و بهداشت روانی فرد و اجتماع، ارتقاء سطح منزلت و مقام انسانی زن.<sup>۸</sup>

خودآرایی از این نوع حس شکارچی‌گری او ناشی می‌شود. این زن است که به حکم طبیعت خاص خود می‌خواهد دلبری کند و مرد را دل‌باخته و در دام علاقه به خود اسیر سازد. بنابراین انحراف تَبَرِّج و برهنگی از انحراف‌های مخصوص زنان است و دستور پوشش هم برای آنان مقرر گردیده است.<sup>۹</sup> با توجه به آنچه گفته شد، لازم است که پوشش زن اهمیت بسزایی داشته و نحوه آن با پوشش مرد متفاوت باشد.<sup>۷</sup>

### پی‌نوشت

۱. برگرفته از پایگاه اینترنتی اداره پاسخ به سؤالات دینی بانوان - جامعه الزهراء علیها السلام به نشانی: <http://www.pasokhbeseolat.ir>
۲. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، ج ۱۴، دار کتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۵۳، ص ۴۳۵.
۳. راز حجاب، مسعود صفی یاری، نور السجاد، قم، ۱۳۸۹، ص ۱۳۲.
۴. عفت ندای فطرت، زهرا تاجیک، نشر زمزم هدایت، قم، ۱۳۹۱، ص ۱۶۰.
۵. «هویت انسانی زن در چالش آرایش و مد»، مریم رفعت‌جاه، فصلنامه کتاب زنان، زمستان ۱۳۸۶، ش ۳۸، ص ۱۴۶ و ۱۴۷.
۶. مسأله حجاب، مرتضی مطهری، چاپ هشتم، قم: صدرا، ۱۳۷۲، ص ۴۳۷.
۷. زن آیت حیات، جمعی از اساتید، چاپ اول، مشهد: ضریح آفتاب، ۱۳۹۷، ص ۲۸۶.
۸. عطر عفاف، ناهید طیبی، جامعه الزهراء علیها السلام، قم، ۱۳۸۶، ص ۱۴۹-۱۶۰.

# شما هم شریکید!

شما به عنوان همسران مبلغان با وجود تمام مشکلات و سختی‌های تبلیغ، در ثواب اعمال همسرانتان شریک هستید.

در روایتی پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌فرماید: «مَنْ أَمَرَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ نَهَى عَنْ مُنْكَرٍ أَوْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ أَوْ

أَسَارَ بِهِ فَهُوَ شَرِيكٌ...؛ هر کسی به کار نیکی دعوت یا نهی از منکری کند و یا مردم را راهنمایی به عمل خیر نماید و یا به نحوی موجبات تشویق آنها را فراهم سازد، در

آن عمل سهیم و شریک است.»

در قرآن کریم دو آیه وجود دارد که کلمه «لَا تَقْتُلُوا» در آن است و این دو مورد مانع

کشته شدن دو پیامبر شده است، یکی از این کلمات را برادر حضرت یوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ

به کار برد و مانع کشته شدن حضرت یوسف عَلَيْهِ السَّلَامُ شد و دیگری را همسر

فرعون استفاده کرد و از کشته شدن حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَامُ ممانعت کرد، بنابراین

انسان در علم، زور و پول محدودیت دارد و فقط در نیت است که محدودیتی ندارد. بنابراین انسان می‌تواند اعمال خود را هرچند ناچیز و اندک، با نیت نامحدود انجام دهد و آن را با خداوند مرتبط کند. چرا که خداوند علت اصلی و حقیقی در تمام مسائل است. سنگ‌ریزه‌های طبع که باعث سقوط هواپیماهای آمریکا شدند، تار عنکبوتی که باعث نجات جان پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شد، کلاغی که دفن مرده را به قابیل تعلیم داد، هدهدی که از سرزمین سبأ خبر آورد همه به اراده خداوند، این کارها را انجام دادند.

کلام سنجیده و اخلاق نیکومی تواند دارای  
تأثیرپذیری دوچندان شود. عدم فشار  
و توقعات بی‌جا از سوی شما می‌تواند  
همیاری خوبی را برای همسرانتان به  
ارمغان آورد.<sup>۲</sup>

نهی‌ازمنکر توسط همسر فرعون، مانع از  
کشته‌شدن یک پیامبر شد.  
نقش شما در تبلیغ همسرانتان از جایگاه  
ویژه‌ای برخوردار است. منش و رفتار شما  
در منطقه‌ی تبلیغی با پوشش مناسب،

### پی‌نوشت

۱. خصال، شیخ صدوق، جامعه مدرسین، قم، ۱۳۶۲ش، ج ۱، ص ۱۳۸.
۲. برگرفته از توصیه‌های حجت‌الاسلام والمسلمین قرآنی به همسران طلاب،  
خبرگزاری رسا: <https://rasanews.ir/000YDm>



## محرمانه با دخترم

محدثه سادات میرمحمدی

دختر قشنگم سلام! عزیزم یادت هست وقتی خیلی کوچولو بودی فقط به اندازه یک بند انگشت؟! روزهای قبل از آمدنت را می‌گویم ... روزهایی شیرین اما سخت و پراضطراب ... روزهای پر از نگرانی و البته همراه با امید ... روزهایی که به خاطر اطرافیان لبخند می‌زدم؛ اما در دلم غوغا بود ... روزهایی که با خودم می‌گفتم:

خنده تلخ من از گریه غم‌انگیزتر است

کارم از گریه گذشت است از آن می‌خندم

از وقتی من و حاج آقا (پدرت) متوجه حضور تو در زندگی‌مان شدیم خیلی خدا را شکر کردیم. شکر به خاطر نعمتی که دوباره به ما داده می‌شد، قرار بود تو دومین دخترم باشی. از همان ابتدا به پزشک مراجعه کردم تا این دوران سخت و حساس را زیر نظر پزشک باشم باید برای عزیز دلم، سنگ تمام می‌گذاشتم. تازه ماه سوم بود که خانم

🗨️ خانم دکتر گفت: دختر داری! شکم

اولته؟

🗨️ گفتم: نه دومیه

🗨️ گفت: وای!!!! مگه چند سالته؟

🗨️ خندیدم و گفتم: ۲۲ سال.

🗨️ گفت: حالا این همه عجله چرا؟

جوابشو ندادم، تو حال خودم بودم، هزار

مرتبه شکر، دوباره لیاقت مادر شدن را

پیدا کرده بودم. بسیار خوشحال بودم

که خدا برای دختر گلم، زهرا جان، خواهر

فرستاده و من دوباره دختر دار می‌شوم.

تو فکرهای خوش خودم بودم که ناگهان

خانم دکتر گفت: ولی توی سر بچه شما

کیست داره، باید بروید بررسی سندرومی!!!

شوکه شدم خنده‌هایم تمام شد. ضربان

قلبم تند شد. تمام فکرهای خوشم،

ناخوش شد؛ دیگه دست خودم نبود،

گوشه‌ی مطب نشستم و گریه کردم.

نمی‌دانستم باید چه کنم؟ فوری با دکتر

خودم تماس گرفتم خیلی راحت گفت:

دکتر برایم سونوگرافی نوشت من هم

که ذوق دیدنت را داشتم فوری رفتم

تا دستور پزشک را انجام دهم. در اتاق

انتظار کنار پدرت نشسته بودم و از تو

می‌گفتم، از اینکه شکل کی میشی و...

تقویم را آماده کردم، باید تمام خاطرات

را می‌نوشتم.

### یک خبر بد

۹۷/۹/؟ امروز قرار است برای اولین بار تو

را ببینم البته در مانیتور سونوگرافی ...

نوبتم که شد حاج آقا را تنها گذاشتم و

وارد اتاق شدم. روی تخت دراز کشیدم.

زیر دستگاه قرار گرفتم. دل توی دلم

نبود. تو را از صفحه مانیتور می‌دیدم و

زیر لب خدا خدا می‌کردم.



### تصمیم بزرگ

نگران نباش! دوهفته وقت داری می توانی

سرفرصت سقط کنی....

هر جا رفتم جواب همان بود؛ (باید بررسی

کنی؛ بندازی طوری نمی شه؛ سقط کن»

همه حس ناامیدی منتقل می کردند؛

ولی من تصمیمم را گرفته بودم دکتر

می گفت: باید خودت تبعات کارت را بر

عهده بگیری. گفتم: همه چیز را خودم

بر عهده می گیرم. بچه ام را می خواهم هر

جور که باشد....

روزها به سختی می گذشت سعی می کردم

خودم را آرام کنم ولی مگر می شد. برای

گریه، شبها را انتخاب می کردم تا کسی

متوجه اشک هایم نشود، به ویژه خواهرت

که روزها را برای آمدنت می شمرد. هر

روز صبح باید به او می گفتم که چند بار

دیگر باید بخوابد تا تو بیایی. تازه کمی

خودم را آرام کرده بودم که دوباره مرا برای

سونوگرافی فرستادند. پزشک سونوگرافی

بعد از دیدن نتیجه دوباره پیشنهاد سقط

داد. وقتی جوابم را شنید، گفت: چرا گوش

دنیا روی سرم خراب شد، تمام فکرها

و آرزوهایم را بر بادرفته می دیدم، حرف

از نبودن تو می زدند! از کشتنت! با

دل شکسته راه افتادیم، گریه کنان، با

دکترهای دیگر هم تماس گرفتم جواب

همان بود؛ خیلی حال بدی داشتم. مدام

می گفتم خدایا داده هایت را شکر، هرچه

که باشد، من بچه ام را نمی کشم هرطور

که باشد، من کفران نعمت نمی کنم،

هرچه می خواهد بشود.

دخترم! از همان لحظه ای که گفتند در

سرت «کیست» داری حتی لحظه ای فکر

از بین بردنت را نداشتم. من به خدای

خودم مطمئن بودم. مطمئن بودم که

سالمی ولی عهد کردم اگر مشکلی داشتی

و خدا خواست با تو مرا آزمایش کند، تا

زنده هستم کنارت باشم و با عشق برای

تو مادری و برای خدا بندگی کنم.

داشته‌اند یا بچه قلب نداشته یا ... ولی  
برطرف شده ...

گفتم: پس شما توصیه به سقط  
نمی‌کنی؟

گفت: عزیزم آدم‌کشی گناه کبیره است  
من هرگز خودم را شریک این جرم نمی‌کنم.

گفتم: پس چرا این قدر دل یک مادر را  
می‌لرزاند؟ مگر قرار نیست پزشک مایه‌ی

آرامش باشد؟ چرا به جای توصیه به صبر  
توصیه به سقط می‌کنند؟ چرا؟ جواب خدا  
را چگونه می‌دهند؟

در سونوگرافی سوم گفتند: کیست‌ها  
بزرگ‌تر شده! نگرانی‌هایم بیشتر اما قلبم

آرام‌تر و اراده‌ام محکم‌تر شد. می‌دانستم  
مسیر درستی را انتخاب کرده‌ام. تصمیم

گرفتیم به مشهد برویم و به امام رضا علیه السلام  
توسل کنیم. در کنار آن امام رؤف از خدا

نمی‌دهی؟ چرا عقلت را به کار نمی‌بری؟ چرا  
تست‌ها و آزمایش‌ها را انجام نمی‌دهی؟ چرا

می‌خواهی یک بچه عقب‌افتاده به جامعه  
تحمیل کنی؟ این بچه اگر زنده بماند هم

خودش اذیت می‌شود و ... دوباره با گریه از  
اتاق سونوگرافی بیرون آمدم، این بار سراغ

خانم دکتر لثاف را گرفتم. تعریفش را زیاد  
شنیده بودم.

ایشان به چشم‌ام نگاه کرد و گفت:  
دخترم خدا هست باورش کن، به او

اعتماد کن؛ این موارد چیز جدیدی  
نیست، قبلاً هم بوده اما کسی اهمیت

نمی‌داد. قبلاً مردم صبر داشتند، الآن  
چون سونوگرافی‌ها دقیق‌تر شده

یک چیزهایی نشان می‌دهد ولی احتمالاً  
تا هفته سی و هشتم برطرف می‌شه. من

خیلی‌ها را دیده‌ام که همین مشکل را

آدم ارشاد است  
درد از درد است  
درد از درد است  
درد از درد است



سلامتی بچه‌ها را خواستم و گفتم: منتظر نوبت بودم. تسبیح از دستم آقایی که ضامن آهو شدی، سلامت بچه‌ی مرا هم ضمانت کن، آقا جان مریض‌های خیلی بدحال‌تر از ما را شفا دادی، بچه‌ی ما هم دریاب!

چند هفته بعد، باز سونوگرافی و باز همان حرف‌های تکراری با نیش‌هایی تندتر و کنایه‌هایی زشت‌تر.

گفتند: اندازه‌ی کیستِ بچه، کمی بزرگ‌تر شده، من همچنان با دلهره‌ی آمیخته با امید دست‌وپنجه نرم می‌کردم. هفته‌های آخر بود این بار دکتر سونوگرافی گفت: اندازه کیست تغییر نکرده.

نمی‌دانستم باید خوشحال باشم یا غمگین، ولی همچنان امیدوار بودم، امیدوار به لطف خدا.

#### مراقب باش، پابه‌ماهی

نوبت آخرین سونوگرافی رسید و من با دلهره‌ای همراه با توکل و امید فراوان

منتظر نوبت بودم. تسبیح از دستم نمی‌افتاد، مرتب صلوات می‌فرستادم. وقتی وارد اتاق شدم قلبم داشت از جا کنده می‌شد. پرونده را تحویل دکتر دادم و روی تخت دراز کشیدم.

دکتر کارش را شروع کرد. بعد خیلی ساده گفت: بچه‌ات کیست داشته؟

با عجله گفتم: بله!!

گفت: من که چیزی نمی‌بینم!!! خوبه، مشکلتش حل شده، الحمدلله! برو برای زایمان، مشکلی نداری ... منتظر بقیه حرفش نماندم، تقریباً می‌دویدم که خانم دکتر داد زد: خانوم چه خیرته؟ یواش‌تر!! مثلاً پابه‌ماهی.

دخترم نمی‌دانی چه حال خوبی داشتم وقتی حاج‌آقا دید با آن وضع بیرون دویدم ترسید، داد زد: سالمه، سالمه، بچه‌ام سالمه. خانم‌هایی که توی اتاق انتظار بودند همه صدایشان به الحمدلله بلند شد. کسی جز پدرت از ماجرا خبر

نداشت ولی همیشه خبر سلامتی مایه‌ی خوشحالی و امید است. شاید مادرهای دیگری هم با این خبر امید پیدا کرده و از تلف کردن فرزندشان منصرف شوند. گوشه‌ی موبایلم را که مدت‌ها به‌خاطر سلامتی تو کنار گذاشته بودم برداشتم و به همه‌ی خبر دادم! خبر سلامتی تو را، خبر پایان ۶ ماه دلهره را، شش ماهی که فقط خدا می‌داند به من و تو چه گذشت.

دخترم! خوشگل و شیرین و باهوش من؛ وقتی به شیطنتها و بازی‌هایت نگاه می‌کنم دلم می‌خواهد به همراه تمام همسرانِ مبلغان فریاد بزنم و به همه‌ی مادرها بگویم وقتی برای مادر شدن تصمیم می‌گیری باید به‌خاطر فرزندتان از همه‌ی چیز بگذرید حتی از خودتان، نه اینکه از فرزندتان بگذرید به‌خاطر راحتی خودتان ... در آن صورت حضور خدا را می‌بینید و بزرگی‌اش را احساس می‌کنید.

﴿وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ وَفِي أَنْفُسِكُمْ

أَفَلَا تُبْصِرُونَ﴾<sup>۱</sup>

و در زمین برای اهل یقین نشانه‌هایی است.

و [نیز] در وجود شما [نشانه‌هایی است]

آیانه‌ی بینید؟

پی‌نوشت

۱. ذاریات/۲۱ و ۲۲.



## معرفی پویانمایی



زهرا خطیب‌زاده

کارشناس ارشد شیعه شناسی پردیس فارابی دانشگاه تهران

مورد توجه خاص خانواده طلاب و مبلغان قرار بگیرد، نوع انیمیشن و کارتونی است که ذهن فرزند را به خود مشغول می‌کند.

**با ذوق در کنار فرزندانمان به تماشای «لوپتو»**

**بنشینیم؛**

امروزه انیمیشن‌هایی که به صورت قوی به دنبال رقابت با برنامه‌های پرازرق و برق خارجی باشند، بسیار کمیاب است. انیمیشن «لوپتو» علاوه بر اینکه در تقویت دنیای خیال کودکان بسیار قوی عمل کرده است؛ سرشار است از نشانه‌های ایرانی و اسلامی که در قالب انیمیشن، آن‌ها را در ذهن کودکان حک می‌کند.

یکی از نکات «لوپتو» این است که پیروز میدان کودکی است که امید را در دل خود زنده نگه داشته و این مطلب

کودکان خانواده طلاب و مبلغان، در کنار بازی کردن، به تفریح و سرگرمی‌های متنوع دیگری نیز احتیاج دارند. دیدن کارتون یکی از محبوب‌ترین تفریحاتی است که کودکان ۳ الی ۹ ساله برای سپری کردن اوقات فراغت خود انتخاب می‌کنند. انیمیشن‌ها، تصاویری سرشار از اشکال بامزه و عجیب و غریب هستند که قوه‌ی تخیل کودکان را تقویت می‌کند. همچنین ذهن کودکان خردسال، توانایی بالایی برای یادگیری مفاهیم گوناگون دارد، از این رو انواع کارتون و انیمیشن موضوعات جدیدی را به صورت مستقیم به آن‌ها آموزش می‌دهد.

رسانه امری است که در دنیای امروز راه گریزی از آن وجود ندارد و از آنجاکه کودکان زیر ۷ سال هنوز قادر به تشخیص دنیای خیال و واقعیت نیستند؛ انیمیشن همان قدر که می‌تواند برای کودکان مفید و تقویت‌کننده‌ی ذهن باشد؛ ممکن است خطر ساز باشد. آن چیزی که باید

و به دهمین جشنواره یونیورسال کیدز استانبول نیز راه یافت. «لوپتو» درگوش کرمانی به اسباب‌بازی‌ها و عروسک‌های دست‌ساز گفته می‌شود که قدیم‌ها، مادرها برای فرزندان خود درست می‌کردند. در کل انیمیشن هم ماشین‌هایی با پلاک ۴۵ می‌بینیم که تأکیدی بر زیست‌بوم قصه شهر کرمان است. در کل فضای جغرافیایی این کارتون سرشار از شخصیت‌های ایرانی جذاب است و مخاطب در هر کجا که باشد؛ تصویری زیبا و رنگارنگ از کشور ایران در ذهنش نقش می‌بندد.

باعث جذابیت برای کودکان می‌شود. در بسیاری از موارد نیز دارای نکات و جذابیت‌هایی است که می‌تواند برای بزرگسالان نیز بسیار هیجان‌انگیز باشد و گویی به نام بچه‌ها و به کام بزرگسالان شده است و همین امر سبب شده که در سینماها به وفور پدر و مادرهایی را ببینیم که بعد از تماشای فیلم با چهره‌ای شاداب از سینما خارج می‌شوند.

#### ایرانی رنگارنگ در ذهن تماشاگران

انیمیشن سینمایی «لوپتو» نخستین محصول سینمایی مرکز انیمیشن سازمان سینمایی سوره است که با تکنیک سه‌بعدی در استودیو فراسوی ابعاد، توسط هنرمندان کرمانی تولید شده است. عباس عسکری کارگردان و محمد حسین صادقی تهیه‌کننده این برنامه هستند. این انیمیشن جایزه ویژه دبیر در جشنواره بین‌المللی فیلم‌های کودکان و نوجوانان و پروانه‌ی زرین برای بهترین دستاورد فنی و هنری - بخش بین‌الملل را به دست آورد.





# حریم خصوصی است؛ لطفاً در را ببند!

خدیدجه محمدی

دانش آموخته سطح ۳ حوزه علمیه

کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث دانشگاه قرآن و حدیث قم

از حق خود و خواسته‌هایشان به گونه‌ای مناسب دفاع کنند. این افراد در برابر دیگران مطیع مطلق هستند و حتی اگر حق خود یا همسرشان پایمال شود، جرأت گفتن سخن مخالف را ندارند.

## تمامیت خواهی در روابط

گاهی برخی افراد در پی راضی نگه داشتن همه از خویش هستند، در حالی که این قضیه ناممکن است. افراد باید قادر باشند خواسته‌های اطرافیان خود را اولویت‌بندی کرده و بر آورده کردن آن را مدیریت کنند.

برخی از زوجها از دخالت والدین یا دیگر بستگان در زندگی‌شان گلابه دارند، اما همیشه خانواده‌ها و نزدیکان نیستند که سبب ایجاد اختلاف و مشکل می‌شوند؛ بلکه گاهی خود همسران هستند که با رفتارها و عملکرد خود، دروازه‌های دخالت دیگران را می‌گشایند.

در این نوشتار به برخی از ویژگی شخصیتی همسران که راه را برای دخالت اطرافیان باز می‌کند، اشاره می‌شود:

## نداشتن مهارت کافی در ابراز وجود

برخی روانشناسان مهارت ابراز وجود را جرأت‌مندی به معنای دفاع فرد از حقوق خود می‌دانند! افرادی که این مهارت را ندارند، نمی‌توانند



داشته باشند، ایده‌آل‌ترین و بهترین موقعیت خواهد بود.<sup>۲</sup>

افراد تمامیت‌خواه دوست دارند در تمام موارد زندگی، برای دیگران سنگ تمام بگذارند و در مقابل، از دیگران نیز همین رفتار را انتظار دارند که البته در زندگی روزمره و زناشویی این امری غیر ممکن است. بنابراین اگر یکی از همسران یا هر دوی آن‌ها تمامیت‌خواه باشند در پی راضی نگه داشتن همه از خویش‌اند و همین موضوع زمینه‌ساز دخالت دیگران در زندگی‌شان خواهد بود.

### وابستگی شدید

وابستگی به والدین از ویژگی‌های اشخاص خود تمایز نایافته است، عقل و عاطفه در چنین اشخاصی، چنان درهم آمیخته

زن تمامیت‌خواه اصرار دارد که شوهرش در تمامی موارد زندگی، برای او سنگ تمام بگذارد و تمام پیمان‌های زندگی برایش سر پر باشد. او خواهان حدّ تام و تمام محبت، عاطفه، حمایت مالی، وقت گذاشتن در خانه، احترام در مقابل دیگران، رعایت موازین اخلاقی، جذابیت، فعال بودن در خانه و بیرون و... است. اگر یکی از این لیوان‌ها در صدی کم شد، همسرش از چشم او خواهد افتاد.

مرد تمامیت‌خواه نیز همه چیز را در حد اعلا می‌خواهد و هر چیز غیر کامل را در حد صفر می‌بیند. اگر کوچک‌ترین نقصی در کار یا رفتار همسرش ببیند با او رفتار ناشایستی نموده و با چشم‌پوشی از خوبی‌ها، او را به انواع صفت‌های نامناسب متهم می‌کند.

چه بسیار اختلافات زناشویی و طلاق‌هایی که در اثر این خصلت اتفاق افتاده است، در حالی که اگر زوجی هفتاد درصد تفاهم



## ابراز علاقه

### راه‌های کنترل دخالت‌های خانواده

استفاده از کلمات جادویی (عاطفی و قدرتمند)

مهم‌ترین عامل برای دخالت دیگران به خصوص خانواده‌ها، اطلاع از کمترین احساس سردی در روابط

همسران است. ابراز

علاقه و احترام

به یکدیگر در برابر

خانواده‌ها نه تنها آن‌ها

را متوجه حریم مستحکم

همسران می‌کند، بلکه

در بسیاری از موارد

به عنوان تابلوی

ورود ممنوعی برای

اطرافیان، جهت هرگونه

دخالت در زندگی آنهاست.

فرزندان نیز از این رفتارها و کلمه‌های

محبت‌آمیز پدر و مادر نسبت به یکدیگر،

الگوبرداری کرده و در آینده خود برای

همسرشان چنین القاب و عبارت‌هایی

است که زندگی‌شان تحت تأثیر احساسات اطرافیان‌شان قرار دارد.

آن‌ها به خاطر این که از لحاظ عاطفی به والدین خود وابسته هستند، امور مهم زندگی خویش را فدای کسب اطمینان و توجه از سوی والدین می‌کنند و حتی بعد از ازدواج با آن‌که از نظر فیزیکی از پدر و مادر خود فاصله گرفته‌اند اما همچنان از نظر روانی و هیجانی مستقل نشده‌اند.

### ضعف اعتماد به نفس

اعتماد به نفس باید تقویت شود؛ وقتی فرد درباره خود احساس خوبی داشته باشد، کمتر به افراد دیگر برای گرفتن توجه و تأیید وابسته خواهد شد.

برای این منظور، فرد می‌تواند توانایی‌های خود را مرور نموده و یا مواردی که در خود می‌پسندد را به خاطر آورد. همچنین کسب مهارت‌ها و انجام کارهای جدید و کمک به دیگران، اعتماد به نفس را افزایش می‌دهد.



این مسئله در زندگی اهل بیت علیهم السلام به خصوص زندگی امیرالمومنین و حضرت زهرا علیها السلام فراوان به چشم می خورد؛ به عنوان نمونه، امیرالمومنین علیه السلام همسرش را با عبارتی همچون: «بِتَفْسِي أَنْتَ؛ جانم فدایت» صدا می زد و جالب است که حضرت صدیقه کبری علیها السلام پاسخ می دادند: «رُوحِي لِرُوحِكَ الْفِدَاءُ؛ روح من فدای روحت»<sup>۴</sup>.

احترام  
مقابل

پرهیز از سفره گشایی

زمانی که مامسائل زندگی خود را برای دیگران مطرح می کنیم، در واقع، به آنها اجازه داده ایم در زندگی ما دخالت کنند. اگر شما مسائل زندگی تان را با روانشناس یا مشاور در میان می گذارید، بدین معناست که از وی راه کارهای مداخله ای خواسته اید و می خواهید از آخرین یافته های علمی و تخصصی او

الگو برداری  
فرزندان

را به کار می برند و سبب استحکام روابط خانوادگی خود می شوند.

صدا کردن همسر با نامی که بیشتر دوست دارد، در ایجاد انس و الفت در میان زوجین تأثیر به سزایی خواهد داشت. پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله توصیه فرموده است که برای افزایش مهر و صفا در میان مسلمانان، همدیگر را با نام زیبا و محترمانه صدا بزنند:<sup>۳</sup>

سه چیز دوستی و محبت

بین دو مسلمان را

افزایش داده [و صفا و

صمیمیت را در میان آنها

تقویت می کند.]

۱. هنگام ملاقات، با خوشرویی و چهره ای گشاده برخورد کند.

۲. اگر می خواهد در کنار او بنشیند برایش جا باز کند.

۳. به بهترین نامی که دوست دارد

او را صدا بزند».

صفا و  
صمیمیت

### تغییرالگو

در آموزه های دینی توصیه جدی به رفت و آمد با خویشان و به ویژه والدین شده است. در همین زمینه امام محمد باقر علیه السلام می فرماید: «صله رحم، اعمال را پاک می کند، دارایی ها را فزونی می بخشد، بلا را دفع می گرداند، کار حسابرسی - در قیامت - را آسان می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.»<sup>۵</sup>

بنابراین همسران نباید بانزدیکان خویش قطع رابطه کنند، ولی در صورت بروز مشکل، باید الگوی خود را تغییر دهند. برای نمونه: لزومی ندارد زن یا شوهر از صبح به خانه پدر و مادرشان بروند و تا پاسی از شب آن جا بمانند به ویژه برای همسرانی که خانواده های مداخله گر دارند، این عادت می تواند آسیب های بسیار ایجاد کند.

آیا منظور از صله رحم جویا شدن از حال یکدیگر است؟ یا یافتن فرصت هایی برای

بهره مند شوید، ولی هنگامی که مسائل خود را با افرادی که تخصصی درباره مسائل خانواده ندارند مطرح می کنید در واقع راه را برای دخالت غیر کارشناسی آن ها گشوده اید.

هم چنین مطرح کردن مسائل زندگی نزد فامیل و بستگان سبب می شود همسران هر زمانی که آن ها را می بینند و با آن ها تعامل برقرار می کنند احساس ناخوشایندی داشته باشند. افزون بر آن باعث پایین آمدن جایگاه اجتماعی زوجین، ماندگاری افکار منفی طرف مقابل در ذهن فرد، و ذهن خانواده او می شود. برخی از زوجین از این طریق فرصت بیشتری برای مداخله اطرافیان در زندگی شان فراهم می کنند. زوج هایی که بسیاری از رازهای زندگی را برای آشنایان خود تعریف می کنند یا مشکلاتشان را به بیرون از جمع دو نفره می برند با دخالت های بیشتری نیز مواجه خواهند شد.

است از اقامت طولانی مدت اجتناب کرد. چنانچه رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند: ۷ مهمانی سه روز است و هرچه بیشتر شد، صدقه است و مهمان باید پس از سه روز از دیگران کمک بگیرد و تغییر جا دهد.»

### نتیجه گیری

برخی از مسائل شخصیتی همسران، از جمله نداشتن مهارت کافی در ابراز وجود، تمامیت خواهی در روابط، وابستگی شدید، ضعف اعتماد به نفس و... زمینه های دخالت دیگران در امور خانواده را فراهم می سازد. برای کنترل این امر راهکارهای گوناگونی وجود دارد؛ از جمله این که از تأثیر کلمات در روابط زوجین غافل نباشیم، مسائل زندگی خود را برای دیگران بیان نکنیم و با تغییر الگوی رابطه فردی با والدین و خویشاوندان زمینه استحکام روابط زوجین را فراهم سازیم.

گفتن سخنان بیهوده و حتی آسیب زا؟ بی شک هدف از صلہ رحم، احوال پرسی و مهرورزی است. ۶ لذا مدل پیشنهادی ما برای همسرانی که از مداخله های آسیب زای خانواده هایشان رنج می برند یا حتی برای کسانی که در این زمینه مشکلی ندارند، کم کردن مدت زمان ماندن در خانه های آنهاست. ولی می توان بر تعداد آن افزود؛ مثلاً به جای هر ماه یک بار، به مدت هشت ساعت، آن را به دو یا سه ساعت در هفته و یا هر دو هفته یک بار کاهش داد. حتی در برخی موارد لازم است این مدت زمان هم کاهش یابد. والدین و دیگر نزدیکان زن و شوهر نیز باید مواردی را رعایت کنند. برای نمونه، اگر به منزل پسر یا دخترشان می روند که در شهر دیگری است سعی کنند اقامتشان طولانی مدت نباشد؛ زیرا هم بر مبنای آموزه های دینی و هم مسائل روان شناختی باید تا جایی که ممکن



### منابع برای مطالعه

- ① مدیریت روابط همسران و خانواده، روح‌الله شمیسا، زهره حسینی، ۱۳۹۷.
- ② زن‌ها مردها را از دست می‌دهند چرا؟، جس مک، مترجم مهراوه فیروز، البرز، ۱۳۹۵.
- ③ گنجینه راهکارهای روابط همسران، نعمت‌الله سقا زاده آرانی، حسین‌علی پور مدتی، مرسل، ۱۳۹۷.
- ④ ۵۴ دام در روابط بین زن و شوهر، آلن فی، مترجم: شمس‌الدین حسینی، الهام آرام‌نیا، نسل نو اندیش، ۱۳۹۲.

### پی‌نوشت

۱. رک: روانشناسی عزت نفس، ناتانیل براندن، مترجم مهدی قراچه داغی، نشر نخستین، ۱۴۰۱ش، ص ۲۰.
۲. مدیریت روابط زناشویی (آسیب‌ها و راه حل‌ها در روابط زناشویی)، سید جلال یونسی، تهران، نشر قطره، چاپ دوم، ۱۳۸۸.
۳. «ثَلَاثٌ يُصْفَيْنَ وَدَّ الْمَرْءُ لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ بِلِقَاةِ الْبَشْرِ إِذَا لَقِيَهُ وَ يُوتَبَعُ لَهُ فِي الْمَجْلِسِ إِذَا جَلَسَ إِلَيْهِ وَ يَدْعُوهُ بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيْهِ؛ اصول کافی، شیخ کلینی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق، ج ۴، ص ۴۵۷، ح ۳.
۴. الکوکب الدری، حایری مازندرانی، نشرالشریف الرضی، قم، ۱۴۱۰ق، ج ۱، ص ۹۶.
۵. «صلة الأرحام تُزكى الأعمال وتُثمي الأموال، وتُدفع البلوى، وتُتبتز الحساب وتُنسي في الأجل»؛ الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، دارالکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق، ج ۲، ص ۱۵۲.
۶. بحار الانوار، محمدباقر مجلسی، مؤسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۴۴ق، ج ۷۱، ص ۱۶۵، حدیث ۲۹.
۷. «الصفیافه ثلاثه أيام فَمَا زاد فَهُوَ صدَقَه و علی الصَّیْفِ أَنْ یَحْوَلَ بعد ثلاثه أيام»؛ نهج الفصاحه، ابوالقاسم پاینده، سازمان انتشارات جاویدان، ص ۵۵۴.

# مهارت ارتباط صمیمی والدین با فرزندان

از مهم‌ترین مسائل خانواده طلاب و مبلّغان در ارتباط با فرزندان، مواردی است که به تربیت صحیح آن‌ها ارتباط دارد و باید برای حل آن‌ها گام بردارند و اطلاعات و مهارت کسب کنند، تا به نتایج درستی دست یابند و به اهداف خود برسند.

یکی از این مسائل را باید عدم توانایی ارتباط صمیمی والدین با فرزند دانست. در این نوشتار به دنبال این هستیم که با بررسی لوازم و نتایج ارتباط صمیمی با فرزند، به مشکلات والدین در این عرصه و راهکارهای لازم برای بهسازی ارتباط والدین با فرزندان اشاره کنیم.

## ضرورت ارتباط مناسب والدین با فرزندان:

شاید پاسخ به این سؤال که «چرا باید ارتباط مناسبی با فرزندان داشته باشیم؟»، بسیار بدیهی و روشن باشد، ولی برای توجه به اهمیت بیشتر آن، خوب است اصلی‌ترین پاسخ‌ها را در گام اول مرور کنیم.



### نزدیک‌ترین افراد به فرزندان، خودمان هستیم

شود تا اجازه اثرگذاری صادر گردد. فرد مربی یا همان والد، باید بداند تا ارتباط مناسبی با فرزند نداشته باشد، نمی‌تواند زمینه بروز استعدادهای او را فراهم سازد. همچنین نمی‌تواند برخی مفاهیم یا ارزش را به فرزند منتقل نماید و حتی اگر نتواند ارتباط مناسبی ایجاد کند، در برطرف کردن نیازهای عاطفی و معنوی او نیز دچار مشکل می‌شود.

### انسان به دوست و همراه نیاز دارد

انسان یک موجود اجتماعی است و برای زندگی خود نیاز به ارتباطگیری با فرد یا افرادی به‌عنوان نزدیک‌ترین‌ها به خود دارد. فرزندی که در سنین رشد هستند هم در برطرف کردن نیازهای عاطفی و محبت دیدن و محبت ورزیدن، و همچنین حل مشکلات خود، نیاز به یک دوست خوب و همراه دارند که او را برای خودش دوست داشته باشد. برای این همراهی چه فردی بهتر از والدین؟!

والدین از جهت طبیعی نزدیک‌ترین افراد به فرزندان خود می‌باشند؛ آن‌ها اولین افرادی هستند که فرزندان‌شان با آن‌ها آشنا می‌شوند و ارتباط می‌گیرند، آن‌ها مهم‌ترین افراد در زندگی در جهت برآورده کردن نیازهای مادی و معنوی فرزندان حداقل در سنین قبل از نوجوانی هستند، و همچنین آنان به‌صورت ۲۴ ساعته با فرزندان خود در ارتباط هستند؛ بنابراین باید گفت همان‌طور که طبیعتاً در گام اول زندگی هر فرد، والدین نزدیک‌ترین افراد به او هستند، والدین باید توانایی حفظ این ارتباط و همچنین ارتباط بیشتر را داشته باشند!

### تربیت به ارتباط مناسب نیاز دارد

تربیت افراد نیاز به مقبولیت مربی نزد فرزند و اعتماد او به مربی دارد. از آنجاکه تربیت به‌منظور اثرگذاری در افراد است، باید از سوی افراد ابتدا پذیرش فرد اثرگذار صورت گیرد و به اثرگذار اعتماد

با او یا شنیدن سخن او نیست؛ چون سخن گفتن، همیشه نشانه‌ی ایجاد ارتباط نیست! چه بسا ارتباط یک‌سویه پدید آورد. ارتباط صمیمی در واقع انتخاب رفتار درست؛ ناشی از نیاز و وضعیت فرزند در هر موقعیت است که در اثر مداومت این نوع رفتار، رضایت، آرامش خاطر و اعتماد فرزند به والدین در هر لحظه فزونی پیدا کند. ریشه‌ی اولیه‌ی ارتباط صمیمی، درک وضعیت فرزند از نظر ویژگی‌ها، حالات و روحیات شخصی و سنی اوست. درک این وضعیت است که والدین را در انتخاب

والدین باید فضای ارتباطی مناسبی را فراهم نمایند تا فرزندشان، آن‌ها را به عنوان یکی از دوستان نزدیک خود انتخاب کرده و در مواقع ضروری دغدغه‌ی خود را به آن‌ها بگوید و از آن‌ها کمک بخواهد.

### ارتباط صمیمی چیست؟

ارتباط صمیمی با فرزند چندان ساده و آسان نیست و نیاز به مهارت‌آموزی دارد. منظور از ارتباط، صرفاً سخن گفتن



نحوهی مواجهه‌ی کلامی یا غیرکلامی در هر موقعیت راهنمایی می‌کند.

ارتباط صمیمی، بیش از آنکه تحت‌تأثیر ارتباط کلامی باشد ناشی از ارتباط غیرکلامی است. ارتباطی که شامل حرکاتی است که دارای معنا هستند. مانند حرکت دادن دست‌ها، اشاره‌ها، نگاه‌ها و حالات چهره، حرکات وضعی دیگر اعضای بدن، نفس کشیدن‌های غیرمتعارف مانند نفس کشیدن عمیق، حالت ایستادن و حتی لمس کردن فرزندی که به مجموعه این امور زبان بدن می‌گویند.

برخی روان‌شناسان ارتباط غیرکلامی را این‌گونه برمی‌شمارند: دست‌دادن، حالت صورت، ظاهر، تن صدا، لباس‌ها، حالت چشم‌ها، لبخند، فاصله دو طرف از هم، نفس کشیدن با اعتماد، چگونگی گوش دادن، روش حرکت، حالت ایستادن، و نحوه لمس کردن دیگران.<sup>۳</sup> لازم به ذکر است که رفتار غیرکلامی در ارتباط با کودک مؤثرتر از کلمات است، زیرا آنان هنوز پیچیدگی

و رموز ارتباط کلامی را به خوبی نمی‌دانند.<sup>۴</sup> این ارتباط، برخلاف ارتباط قدرت‌مدارانه است. در ارتباط قدرت‌مدارانه؛ والدین می‌خواهند نظر خود را به فرزند تحمیل نمایند، حوصله‌ی گوش دادن به حرف‌های او را ندارند، بیشتر نصیحت می‌کنند، پند و اندرز می‌دهند و سرکوفت می‌زنند، و در نتیجه از فرزندشان واکنش‌های منفی دریافت می‌کنند و مقبولیت چندانی ندارند. ارتباط صمیمی نیز از نوع ارتباط منفعلی که فرد حاضر است به تمام خواسته‌های فرزند تن دهد تا او را کنترل کند، نیست. چون این کار موجب می‌شود فرزند از رفتار او سوءاستفاده کرده و همیشه سعی در به‌کرسی نشاندن حرف خود داشته باشد. در این نوع ارتباط والدین می‌دانند که از هر نوع حرکت و سکوت خود چه می‌خواهند و به دنبال چه هدفی هستند. در ارتباط صمیمی والدین بیش از آنکه به فکر خود باشند، به فکر فرزند خود هستند. او را همان‌طور که هست، می‌پذیرند و سعی

در بهبود ارتباط خود با او دارند تا بتوانند اثرگذاری مناسبی بر شخصیت وی داشته باشند. در فضایی که ارتباط صمیمی برقرار باشد، کمتر تنش رفتاری و پرخاشگری ایجاد می‌شود و والدین سعی در به وجود آوردن آرامش کامل در محیط زندگی برای رشد فرزندشان خواهند داشت و اختلافات با او را به درستی مدیریت می‌کنند.

### ارتباط صمیمی با فرزندان چه آثاری دارد؟

#### بافت دل بستگی و اعتماد فرزندان

به والدین می‌شود؛

ارتباط صمیمی موجب دل بستگی فرزند به والدین خواهد شد، دل بستگی همان حس اعتماد، محبت و حمایت است برخلاف وابستگی<sup>۵</sup> که نوعی ناتوانی را در افراد پرورش می‌دهد و شخص برای انجام کارها و رفع نیازهایش به دیگران وابسته می‌شود، از این رو دل بستگی می‌تواند زمینه‌ی لازم برای تأثیر مثبت والدین بر فرزندان را فراهم نماید و فرزندان را به سوی

تطبیق رفتار خود با والدین تشویق و ترغیب کند. با وجود این

دل بستگی فرزند کمتر علیه والدین تشویق و ترغیب کند. با وجود این

به خود می‌گیرد و بیشتر به آن‌ها اعتماد خواهد داشت.

#### بافت آرامش

روحي و رواني فرزندان مي‌شود؛

ارتباط صمیمی با فرزند موجب تأمین نیازهای عاطفی و روانی او می‌شود و با وجود چنین فضای آرامی، فرزند نیز با آرامش روانی مهارت دوست داشتن و صمیمی شدن با دیگران را یاد می‌گیرد.

### فرزندان،

خود را جزئی از خانواده می‌دانند؛

او در زمان سختی کنار خانواده خواهد بود، و در زمان سختی خودش هم از خانواده کمک خواهد گرفت. او با اعتماد به نفس بالاتری در خانواده نقش ایفا خواهد کرد و مسئولیت‌های خود را با دلگرمی بیشتری انجام می‌دهد.

### ادامه دارد...

### از پنهان کاری

فرزندان جلوگیری می‌کند؛

یکی از مشکلاتی که اغلب خانواده‌ها نسبت به فرزندان نوجوان خود تجربه می‌کنند، مخفی کاری و پنهان کاری نوجوان است. اگر این مسئله بیش از حد باشد می‌تواند نمایانگر عدم صمیمیت و ارتباط صحیح اعضاء خانواده باشد. در صورتی که والدین بتوانند ارتباط صمیمی با فرزند خود برقرار نمایند، این پنهان کاری به طور چشمگیری کم شده و حتی ممکن است از بین برود.

### پی‌نوشت

۱. «با دخترم»، علی احمد پناهی، داوود حسینی، انتشارات موسسه امام خمینی رحمته‌الله، چاپ سوم، ۱۳۹۰، قم، ص ۳۴۶.
۲. «هوس سوختن؛ مواجهه تربیتی با گرایش نوجوانان به مصرف مواد اعتیادآور و درمان آن» حسین رستمی، محمد مهدی خاکی مقدم، انتشارات شفق، چاپ اول، ۱۳۹۷، قم، ص ۱۱۳.
۳. «اصول و شیوه‌های مؤثر در ارتباط والدین و فرزندان»، زهرا امیرحسینی، پژوهشنامه اسلامی زنان و خانواده، زمستان ۱۳۹۰، شماره ۱۱، صص ۷۷، ۱۰۸.
۴. همان.
۵. در مرد تفاوت دل‌بستگی و وابستگی مراجعه شود به وبگاه مرکز ملی پاسخگویی به سوالات دینی، مقاله «میزان و شدت وابستگی به یک فرد»، ۱۳۹۱/۰۸/۰۳، شناسه مطلب ۷۹۱۵۲، به آدرس <https://www.pasokhgoo.ir/node/۷۹۱۵۲>
۶. برای مطالعه بیشتر در مورد آسیب‌های وابستگی مراجعه شود به کتاب «محبت افراطی»، مجتبی رضایی و همکاران، انتشارات شفق، چاپ اول، ۱۳۹۷، قم، ص ۳۹.



برای مطالعه بیشتر پیرامون مهارت ارتباط صمیمی با فرزند، کتاب‌های زیر پیشنهاد می‌شود:

۱. اصول برقراری رابطه انسانی با کودک و نوجوان، احمد به پژوه، انتشارات دانژه.
۲. روابط سالم در خانواده، سید داود حسینی، بوستان کتاب.

# با انتباهات نوجوان چه کنیم؟

عقیل مصطفوی مجد  
دانش آموخته سطح ۳ حوزه علمیه  
مشاور خانواده

## پرسش:

م.ت از استان فارس: در منطقه تبلیغی که به همراه همسرم هستم، گاهی دختران نوجوانی را می بینم که متأسفانه نوع پوششان اصلاً مناسب نیست، مو و اندامشان توسط نامحرمان دیده می شود. خیلی تلاش کردم به گونه ای به آن ها تذکر دهم که مؤثر واقع شود، ولی متأسفانه به جز موارد اندک، اثر کوتاه مدت و ناچیزی دارد و گاهی هم با برخورد و واکنش بد آن ها مواجه می شوم. از این حالت بسیار ناراحت می شوم! لطفاً مراد در این زمینه راهنمایی کنید.

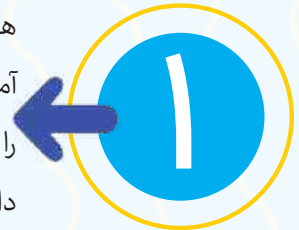
## پاسخ:

بی شک خیرخواهی این خواهرگرمی نسبت به اطرافیان خود، بسیار ارزشمند و قابل ستایش است؛ همچنان که خدای متعال در ستایش این خیرخواهی فرموده است: «شما بهترین امتی هستید که برای مردم پدیدار شده اید، به کار پسندیده فرمان می دهید و از کار ناپسند باز می دارید و به خدا ایمان دارید.»<sup>۱</sup> اما در دعوت دیگران به سوی خوبی، لازم است قبل از هر چیز از هرگونه شتابزدگی در قضاوت پرهیز کنید و گرنه در این زمینه موفق نخواهید شد.

دوره نوجوانی، دوره‌ای است که نوجوانان برای استقلال‌طلبی، چندان امر و نهی دیگران را برنمی‌تابند و از آنجایی که معمولاً در این دوره سنی، بیشتر تحت تأثیر هیجانات و احساسات آبی و زودگذر هستند، واکنش‌ها و رفتارهایشان بیشتر جنبه هیجانی دارد؛ از این رو نوجوان در مواجهه با تذکر یا انتقاد، بیش از هرچیز ممکن است واکنش هیجانی بروز دهد.

## برای تذکر این نکات را رعایت کنید:

**هنرمندانه تذکر بدهید:** تذکر کلامی به نوجوان، نیازمند لطافت و هنرمندی است. از این رو به کار بردن جملات دوستانه و محبت آمیز، اثر بیشتری دارد. تذکر، نباید جنبه کنایه‌آمیز یا سرزنش‌گری را داشته باشد که در آن صورت نه تنها اثرگذاری مثبتی نخواهد داشت، بلکه با واکنش منفی نوجوان مواجه خواهید شد. از همین رو خدای متعال در راستای اثرگذاری مطلوب می‌فرماید: «با مردم [به زبان] خوش، سخن بگویید».<sup>۲</sup>



ابتدا از خوبی‌هایشان تعریف کنید: قبل از هرگونه تذکر در راستای اثرگذاری مطلوب، باید سعی کرد از یکی دو ویژگی مثبت نوجوان، تعریف و تمجید کرد. این کار باعث خوشایندسازی و حس مثبت در نوجوان می‌شود و در ادامه می‌توان امیدوار شد که تذکر مد نظر مورد پذیرش او قرار خواهد گرفت.

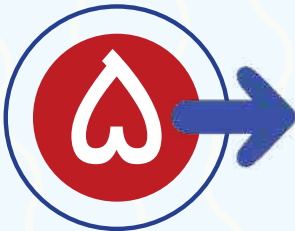
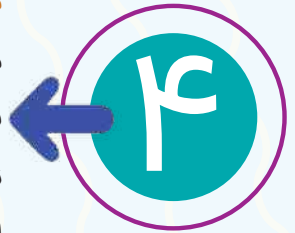




**مختصر و کوتاه صحبت کنید:** تذکر ضمن اینکه نباید آمرانه و چکشی باشد، بهتر است کوتاه و مختصر باشد. امیرمؤمنان علی علیه السلام در این باره فرمودند: «زیاده روی در ملامت، آتش لجاجت را مشتغل می سازد». ۳.

**مخاطب شناسی کنید:** شیوه تذکر باید براساس شناخت

موقعیت و روان شناسی مخاطب باشد. ممکن است تذکر در قالب یک اشاره کوچک برای یک نفر کافی باشد، ولی برای یک نفر دیگر سخن استدلالی و منطقی لازم باشد؛ یکی را با زبان احساس باید سخن گفت و دیگری را با زبان داستان و قصه!



**از نفوذ کلام دیگران استفاده کنید:** استفاده از افرادی که نفوذ بیشتری روی نوجوان دارند؛ مانند پدر و مادر نوجوان، به مراتب تأثیر بیشتری خواهد داشت. از این رو نباید از نفوذ و اثرگذاری چنین افرادی غافل ماند.

**همه سخن را در یک جلسه نگویند:** نباید انتظار داشت در یک

گفتگو یا یک جلسه، تمام تذکرات گفته شود و تأثیرگذار باشد، بلکه برای تأثیرگذاری پایدار، گاهی لازم است چند جلسه گفتگوی صمیمی با نوجوان داشت، سپس بعد از ایجاد آمادگی، تذکر مورد نظر به او داده شود.



ارتباط مؤثر داشته باشید: در بعضی از موارد، حفظ ارتباط بلند مدت با نوجوان منجر به شکل‌گیری الگو و تأثیر در او خواهد شد، بدون اینکه کار به تذکر زبانی کشیده شود. همچنان‌که امام جعفر صادق علیه السلام در این باره فرمود: «با غیر گفتارتان، مردم را دعوت نمایید، تا از شما پرهیزکاری و تلاش و نماز و خوبی ببینند؛ زیرا این خود، دعوت کننده است.»<sup>۴</sup> از این رو همیشه نباید دنبال تذکر زبانی بود، بلکه حفظ ارتباط مؤثر خود عاملی برای پیشگیری و تأثیرگذاری است.



برای مطالعه بیشتر

۱. روش‌های کاربردی امر به معروف و نهی از منکر، با تأکید بر زمینه‌های روانشناختی و جامعه‌شناختی، محمدرضا شرفی، نشر پیام آزادی، چاپ اول، ۱۳۸۷.
۲. امر به معروف و نهی از منکر، مرتضی مطهری، نشر بینش مطهر، چاپ اول، ۱۳۹۴.

### پی‌نوشت

۱. «كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ»؛ آل عمران: ۱۱۰.
۲. «قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا»؛ بقره: ۸۳.
۳. «الإفراط في الملامة يُشْبِهُ نيرانَ الحَاجَةِ»؛ بحارالانوار، محمداقرا مجلسی، دار الإحياء التراث العربی، بیروت، ۱۳۶۸، ج ۷۴، ص ۲۱۲.
۴. «كُونُوا دُعَاةً لِلنَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ لِيَتَرَوْا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَ الْإِحْتِهَادَ وَ الصَّلَاةَ وَ الْحَيَرَ فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ»؛ اصول کافی، کلینی، ترجمه: محمد صالح مازندرانی، المكتبة الاسلاميه، تهران، ۱۳۴۲، ج ۸، ص ۲۳۹.

# عوامل زمینه‌ساز وفاداری در خانواده

حسین وجدانی  
دانش‌آموخته سطح ۳ حوزه علمیه  
مشاور خانواده

نقش به‌سزایی دارد. از این روی لازم است خانواده‌طلاب و مبلغان با توجه به اینکه در مناطق مختلف تبلیغی حضور دارند، جهت پاسخگویی به مراجعین با این عوامل آشنا باشند که در ادامه به بیان آن می‌پردازیم.

## عوامل زمینه‌ساز وفاداری

انسان‌ها در ابراز محبت و ثبات در عهد مساوی نیستند و اشخاصی که در معرض عوامل تسهیل‌گر قرار گیرند، سریع‌تر از افراد دیگر به این فضیلت اخلاقی دست پیدا می‌کنند. عواملی همچون عفت متقابل، معاشرت به معروف، مهرورزی و... می‌توانند زمینه وفای به عهد را فراهم سازند. در این شماره عامل عفت متقابل و برخی راهکارهای آن، مورد بررسی قرار می‌گیرد و در شماره‌های بعد عوامل دیگر تبیین خواهد شد.

دین مبین اسلام، به خانواده توجه ویژه‌ای دارد و آن را به‌عنوان نخستین نهاد و شالوده حیات اجتماعی، محل تأمین نیازهای جسمی، عاطفی، معنوی و موجب آرامش و سکون انسان قرار داده است. اهمیت خانواده به این جهت است که وظیفه تربیت و سازندگی افراد و انسان‌ها را بر عهده دارد و اگر افراد نتوانند خانواده را تحکیم بخشند و افرادی باایمان در آن پرورش دهند، نمی‌توانند جامعه‌ای ایده آل برای نسل آینده بسازند.<sup>۱</sup> عوامل مختلفی می‌تواند در استحکام خانواده نقش داشته باشد که یکی از آن‌ها وفاداری است.<sup>۲</sup> از نظر برخی پژوهشگران برای ثبات خانواده، وفاداری همسران به یکدیگر، در درجه اول اهمیت قرار دارد.<sup>۳</sup> زیرا حفظ وفاداری باعث پاک‌دامنی زن و مرد می‌شود<sup>۴</sup> و طبیعی است عدم خیانت و پاک‌دامنی در تحکیم خانواده

## عفت متقابل

قاتلان و فقیرکننده زناکاران. ای مردم! زنا نکنید که زنان تان زنا خواهند نمود؛ هر طور که رفتار کنی، رفتار خواهی دید.»<sup>۶</sup>

## راهکارهای رسیدن به عفت متقابل

### ۱. رعایت حریم با نامحرم

عدم رعایت حدود و حریم با افراد نامحرم و تداوم و تعمیق تدریجی ارتباط و صمیمیت‌ها، امکان شکل‌گیری روابط عاطفی با جنس مخالف را بالا برده و موجبات شکل‌گیری روابط نامشروع و گناه‌آلود را فراهم می‌سازد که در نهایت منجر به خیانت همسران می‌شود. این روند به حدی تدریجی و خزنده شکل می‌گیرد که در بسیاری مواقع، خود افراد متوجه شکل‌گیری خیانت نمی‌شوند.

یکی از عوامل اساسی که می‌تواند وفاداری در خانواده را تقویت نماید، عفت متقابل است. در صورت رعایت عفت و پاک‌دامنی از سوی همسران نه تنها خود فرد به وفاداری در خانواده ملزم می‌شود بلکه موجبات وفاداری همسر را هم فراهم می‌نماید. امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «... وَ عَفْوًا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفَّ نِسَاؤُكُمْ؛ نسبت به زنان مردم پاکدامن باشید تا زنان خودتان پاکدامن بمانند.»<sup>۵</sup> همچنین امام کاظم علیه السلام می‌فرماید: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «فِي التَّوْرَةِ أَنَا اللَّهُ قَاتِلُ الْفَاقِلِينَ وَ الْمُفْقِرِ الزَّانِينَ أَيْهَا النَّاسُ لَا تَزْنُوا فَتَزْنِي نِسَاؤُكُمْ كَمَا تَدِينُ تُدَانُ؛ در تورات نوشته شده است من خداوندم، کشنده



إِلَى الْبَلَاءِ وَتُرِيغَ الْقُلُوبِ؛ اختلاط و گفتگوی مردان با زنان نامحرم سبب نزول بلا و بدبختی خواهد شد و دل‌ها را منحرف می‌سازد»<sup>۶</sup> رسول مکرم اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نیز پیوسته اشخاص را از ارتباط با نامحرم بر حذر داشته و آفت‌های چنین ارتباطاتی را یادآور می‌شدند. چنانچه در روایتی می‌فرمایند: «لَا يَحْلُونَ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ فَمَا مِنْ رَجُلٍ خَلَا بِامْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ الشَّيْطَانُ ثَالِثَهُمَا؛ هیچ مردی با زن نامحرمی خلوت نمی‌کند، مگر اینکه شیطان سومین آن‌هاست»<sup>۸</sup> طبیعی است درجایی که شیطان حاضر باشد احتمال فساد و گناه بسیار بالا خواهد بود و همین امر زمینه‌ساز خیانت در خانواده شده و باعث بی‌وفایی زوجین می‌گردد.

گاهی اوقات برخی افراد در خانواده از حدود و حریم خارج می‌شوند و اشخاصی مانند شوهر خواهر یا همسر برادر به راحتی با اعضای خانواده گفتگو می‌کنند. باید دانست که حدود در اسلام با اصطلاحی به نام محارم و غیر محارم مشخص شده است که بایستی با نامحرم از هرگونه ارتباط محرک پرهیز کرد. بنابراین اسلام برای هر نوع حضور اجتماعی زن و اختلاط و معاشرت او با مردان، بایدها و نبایدهای اخلاقی را تأکید می‌نماید. امیرالمؤمنین امام علی عَلَيْهِ السَّلَام پیوسته از گفتگو و اختلاط با زنان نامحرم نهی کرده و می‌فرمودند: «مُحَادَثَةُ الْبِئْسَاءِ تَدْعُو





## ۲. مدیریت نگاه

مؤمنان در مورد خانه و زنان پیامبر است، ولی مسلماً این حکم اختصاص به ایشان ندارد. همچنین گویای این پیام است که در ارتباط با نامحرم، نگاه نامحرمان به یکدیگر، در دل آنان تأثیرگذار است.<sup>۱۱</sup>

در این راستا روایات متعددی از ائمه معصومین علیهم السلام وارد شده است. امام رضا علیه السلام در نامه‌ای چنین نوشت: «حُرِّمَ النَّظَرُ إِلَى شُعُورِ النِّسَاءِ الْمُحْجُوبَاتِ بِالْأَزْوَاجِ وَ غَيْرِهِنَّ مِنَ النِّسَاءِ لِمَا فِيهِ مِنْ تَهْيِيجِ الرِّجَالِ وَ مَا يَدْعُو التَّهْيِيجَ إِلَى الْفَسَادِ وَ الدُّخُولِ فِيمَا لَا يَحِلُّ وَ لَا يَجْمَلُ؛ نگاه به موی زنان شوهردار و دیگر زنان حرام شده است؛ زیرا نگاه موجب تهییج مردان می‌شود و این تهییج، به فساد و وارد شدن به امور حرام و ناپسند می‌انجامد.»<sup>۱۲</sup> در روایتی دیگر از امیرالمومنین علیه السلام می‌خوانیم: «مَنْ غَضَّ ظَرْفَهُ أَرَاخَ قَلْبِهِ؛ کسی که چشم خود را فروبندد دل خویش را آسوده کند.»<sup>۱۳</sup> ناگفته نماند مدیریت نگاه مخصوص

از جمله عواملی که انسان را تحریک و وادار به فعالیت می‌کند، نگاه است. این امر می‌تواند یکی از مهم‌ترین زمینه‌های ایجاد روابط ناسالم و نقطه‌ی آغاز تمامی انحرافات و بی‌وفایی بین زن و مرد را رقم بزند. از این رو خداوند متعال در قرآن کریم خطاب به مؤمنان می‌فرماید: «وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ»؛<sup>۱۴</sup> و چون از زنان [پیامبر] چیزی خواستید از پشت پرده از آنان بخواهید؛ این برای دل‌های شما و دل‌های آنان پاکیزه‌تر است.» علامه طباطبایی رحمته الله علیه در تفسیر این آیه می‌فرماید: «برای اینکه وقتی از پشت پرده با ایشان صحبت کنید، دل‌هایتان دچار وسوسه نمی‌شود و در نتیجه این رویه، دل‌هایتان را پاک‌تر نگه می‌دارد.»<sup>۱۵</sup> آیه شریفه گرچه خطاب به

مردان نیست؛ کما اینکه زلیخا اسپرنگاه شده بود و زنان مصر با دیدن یوسف دست خود را بریدند.

**۳. مدیریت گفتار**

راهکار دیگر برای رعایت عفت در خانواده مدیریت گفتار است. آیات و روایات اسلامی به این مهم اشاره دارد. خداوند برای جلوگیری از روابط ناسالم میان زنان و مردان می‌فرماید: ﴿فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾<sup>۱۴</sup>؛ به گونه‌ای هوس‌انگیز سخن نگویند که بیمار دلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگویند.

علامه طباطبایی رحمته‌الله‌علیه در تفسیر آیه مذکور می‌فرماید: «یعنی زنان در برابر مردان آهنگ سخن گفتن را نازک و لطیف کنند، تادل او را دچار شک و خیال‌های شیطانی نموده شهوتش را برانگیزانند و در نتیجه آن مردی که در دل بیمار است به طمع میفتد.»<sup>۱۵</sup> در تفسیر نمونه نیز می‌خوانیم

«به هنگام سخن گفتن، جدی و به‌طور معمولی سخن بگوئید، نه همچون زنان کم شخصیت که سعی دارند با تعبیرات تحریک‌کننده که گاه توأم با ادا و اطوار مخصوصی است که افراد شهوت‌ران را به فکرگناه می‌افکند، سخن بگوئید.»<sup>۱۶</sup>

منظور از بیماری دل، نداشتن نیروی ایمان است، آن نیرویی که آدمی را از میل به سوی شهوات باز می‌دارد. علاوه بر لحن گفتار که ممکن است با نازک کردن صدا و... باشد، محتوای کلام با نامحرم نیز مهم است و زوجین حق ندارند با جنس مخالف مکالمه هوس آلود یا جنسی داشته باشند در حالی که این مورد امروزه در فضای مجازی بسیار اتفاق می‌افتد. به همین علت خداوند در پایان آیه نوع محتوا و صحبت را مشخص نموده و می‌فرماید: شما باید به‌صورت شایسته که مورد رضای خدا و پیامبر و توأم با حق و عدالت باشد سخن بگوئید.

مردان نیست؛ کما اینکه زلیخا اسپرنگاه شده بود و زنان مصر با دیدن یوسف دست خود را بریدند.

### ۳. مدیریت گفتار

راهکار دیگر برای رعایت عفت در خانواده مدیریت گفتار است. آیات و روایات اسلامی به این مهم اشاره دارد. خداوند برای جلوگیری از روابط ناسالم میان زنان و مردان می‌فرماید: ﴿فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾<sup>۱۴</sup>؛ به گونه‌ای هوس‌انگیز سخن نگویند که بیمار دلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگویند.

علامه طباطبایی رحمته‌الله‌علیه در تفسیر آیه مذکور می‌فرماید: «یعنی زنان در برابر مردان آهنگ سخن گفتن را نازک و لطیف کنند، تادل او را دچار شک و خیال‌های شیطانی نموده شهوتش را برانگیزانند و در نتیجه آن مردی که در دل بیمار است به طمع میفتد.»<sup>۱۵</sup> در تفسیر نمونه نیز می‌خوانیم

﴿وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ در حقیقت این جمله اشاره به محتوای سخن دارد هرچند قول معروف (گفتار نیک و شایسته) هرگونه گفتار باطل و بیهوده و گناه‌آلود و مخالف حق را نفی می‌کند.<sup>۱۷</sup>

#### ۴. پوشش مناسب

نوع پوشش در ارتباط با نامحرم تأثیر مستقیمی بر رعایت عفت در خانواده دارد. پوشش مناسب نه تنها باعث سلامت اخلاقی در خانواده و اجتماع می‌شود، بلکه زمینه‌ی بروز و شکل‌گیری بزهکاری‌های جنسی را به حداقل می‌رساند و اعضای جامعه را نیز به سوی تشکیل خانواده، تنظیم روابط جنسی و عاطفی و نظام‌دار کردن آن سوق می‌دهد. قرآن کریم فلسفه پوشش را نوعی حرمت بخشی و احترام گذاردن به زن می‌داند؛ زیرا او را از نگاه‌های آلوده و شهوانی حفظ می‌کند، چون اگر زن، حدود را رعایت نکند هر بیماری‌دلی به او طمع نموده و با نگاه آلوده‌اش حریم وی را می‌شکند و چه بسا وی را گرفتار خیانت و هوس می‌نماید. پوشش مناسب باعث می‌شود فاصله‌های اجتماعی محفوظ بماند و رعایت شود. بنابراین، تعامل‌ها را الگو دار و معنادار می‌سازد. پس پوشش مناسب، افراد را از نعمت عفاف برخوردار خواهد ساخت و اشخاص اجازه نخواهند داد کسی بدون اجازه، به حریم شخصی و خصوصی‌شان نزدیک شود. در متون دینی نیز پوشش مناسب یکی از عوامل مهم عفت و پاک‌دامنی قلمداد شده است. امیرالمؤمنین علیه السلام در وصیت



خود به امام حسن مجتبی علیه السلام فرمود: چشم آنان را از هوس و حرام باز می‌داری،  
 (وَ اكْفُفْ عَلَيْهِمْ مِنْ اَبْصَارِهِمْ بِحِجَابِكَ اِيَاهُمْ)  
 فَإِنَّ شِدَّةَ الْحِجَابِ اَتَقَى عَلَيْهِمْ؛ با پوششش و  
 ارمغان می‌آورد.)<sup>۱۸</sup>  
 حجابی که برای همسرانت قرار می‌دهی،



### پی‌نوشت

۱. تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث، محمد محمدی ری‌شهری، و عباس پسندیده، مصحح: حمیدرضا شیخی، قم: مؤسسه علمی فرهنگی دار الحدیث. سازمان چاپ و نشر ۱۳۸۹، ج ۱، ص ۱۳.
۲. مؤلفه‌های وفاداری در خانواده با معناشناسی تعبیریثاق غلیظ در قرآن، سیدمحمد جواد وزیری فرد، دو فصلنامه تفسیر تطبیقی، ۱۳۹۵، ش ۴، ص ۵۰.
۳. نقش وفاداری همسران در اعتماد آفرینی و راهبردهای توسعه آن در نهاد خانواده، محمد باقر کجیاف، فصلنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه، ۱۳۹۴، ش ۲۹، ص ۱۴۸.
۴. همان.
۵. الخصال، ابن بابویه، محمد بن علی، مصحح: غفاری، علی اکبر، قم: جامعه مدرسین، چاپ اول، ۱۳۶۲، ج ۱، ص ۵۵.
۶. الکافی، کلینی، محمد بن یعقوب، مصحح: غفاری، علی اکبر و آخوندی، محمد، تهران: دار الکتب الإسلامية، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق، ج ۵، ص ۵۵۴.
۷. تحف العقول عن آل الرسول صلی الله علیه و آله، أبو محمد ابن شعبه حرّانی، مصحح: علی اکبر غفاری، قم، موسسه نشر اسلامی، چاپ دوم، ۱۳۶۳، ص ۱۵۱.
۸. دعائم الاسلام، نعمان بن محمّد تمیمی، قم، موسسه آل البيت صلی الله علیه و آله، چاپ دوم، ۱۳۸۵ق، ج ۲، ص ۲۱۴.
۹. احزاب: ۵۳.
۱۰. تفسیر المیزان، محمدحسین طباطبایی، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعه‌ی مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ پنجم، ۱۴۱۷ق، ج ۱۶، ص ۳۳۷.
۱۱. تفسیر نور، محسن قرائتی، تهران، مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، چاپ یازدهم، ۱۳۸۳، ج ۹، ص ۳۹۳.
۱۲. عیون أخبار الرضا علیه السلام، محمد بن علی ابن بابویه، تهران، نشر جهان، چاپ اول، ۱۳۷۸ق، ج ۲، ص ۹۷.
۱۳. غرر الحکم و درر الکلم، عبد الواحد بن محمد تمیمی آمدی، قم، دار الکتب الإسلامية، چاپ دوم، ۱۴۰۰ق، ص ۶۶۳.
۱۴. احزاب: ۳۲.
۱۵. تفسیر المیزان، محمدحسین طباطبایی، ج ۱۶، ص ۳۰۹.
۱۶. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، تهران، دار الکتب الاسلامیه، چاپ سی و دوم، ۱۳۷۴ق، ج ۱۷، ص ۳۱۱-۳۱۲.
۱۷. تفسیر نمونه، ناصر مکارم شیرازی، ج ۱۷، ص ۳۱۲.
۱۸. نهج البلاغه، محمد بن حسین شریف رزی، مترجم: محمد دشتی، قم، مشهور، چاپ هشتم، ۱۳۸۸، نامه به امام حسن علیه السلام، ص ۲۷۴.



## راهکارهای فرهنگ‌سازی مطالعه در خانواده

زهرا استادجیلی

دانش‌آموخته‌ی سطح ۲ جامعه الزهراء علیها السلام

مطالعه، جزئی از نیازهای اجتماعی انسان است که هر فردی به‌وسیله آن، با اندیشه‌ها و افکار دیگران ارتباط برقرار می‌کند و از دستاوردهای علمی و ادبی دیگران بهره‌مند می‌شود. قرآن در باب اهمیت دانش می‌فرماید: ﴿هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾؛ «بگو آیا کسانی که می‌دانند با کسانی که نمی‌دانند، مساوی‌اند؟»

باتوجه به این‌که جامعه امروز، در استفاده از وسایل ارتباط جمعی به‌ویژه شبکه‌های اجتماعی غرق شده است، کتاب و کتاب‌خوانی می‌تواند اثرهای بسیاری بر ذهن و عملکرد انسان در

خواب است و سبب می‌شود افراد در مواجهه با مسائل زندگی، با آگاهی بیشتری تصمیم‌گیری کنند.

امام صادق علیه السلام فرموده‌اند: «يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ هَرَجَ لَا يَأْتُسُونَ فِيهِ إِلَّا بِكُتُبِهِمْ؛»<sup>۲</sup> روزگار پراشوبی فرامی‌رسد که در آن روز مردم جز با کتاب‌های خود انس نمی‌گیرند.»

خانواده؛ به‌عنوان اولین نهاد اجتماعی، نقش بسزایی در ارتقای سطح فرهنگ، رفتارها و عادت‌های فرد دارد. از این رو آشنایی فرزندان با کتاب و کتاب‌خوانی، از خانواده آغاز می‌شود و رغبت‌های او در خانواده شکل می‌گیرد. اگر فرهنگ کتاب‌خوانی در جامعه رواج ندارد و از جایگاه ارزنده‌ای برخوردار نیست، باید علت آن را در بستر خانواده و رفتارهای والدین جستجو کرد؛ زیرا هنوز پدیده‌ی کتاب و کتاب‌خوانی به‌عنوان یک نیاز و ضرورت واقعی مطرح نشده است.

زندگی شخصی و اجتماعی داشته باشد. تحقیقات انجام‌شده در سال ۲۰۰۹ در دانشگاه ساسکس<sup>۲</sup> فالمر انگلیس، نشان داده است که مطالعه، مؤثرترین روش برای مقابله با استرس است.<sup>۳</sup>

بنا بر تحقیقات منتشرشده در مجله آنلاین نورولوژی،<sup>۴</sup> خواندن کتاب در تمام طول عمر باعث می‌شود که مغز در سنین پیری، توانایی خود را حفظ کند. به همین جهت بزرگ‌سالانی که فعالیت‌های درگیرکننده مغز، مانند کتاب خواندن و حل معما انجام می‌دهند، کمتر به بیماری آلزایمر مبتلا می‌شوند؛<sup>۵</sup> زیرا زمانی که افراد یک کتاب یا داستانی را دنبال می‌کنند، ناچراند چیزهای زیادی را به‌خاطر بسپارند. این امر موجب تقویت حافظه خواهد شد.

بنابراین مطالعه و کتاب‌خوانی، نه تنها سبب کاهش استرس بلکه یکی از بهترین روش‌های مقابله با اختلالات

با به کارگیری برخی راهکارهای عملی برای تشویق خانواده به مطالعه، می‌توان فرهنگ مطالعه را ترویج و توسعه داد که در ادامه به مهم‌ترین راهکارها می‌پردازیم.

## راهکارهای عملی فرهنگ‌سازی مطالعه:

۱. برنامه‌ریزی منظم و مناسب داشته باشیم.

یکی از ضروری‌ترین نیازهای اعضای خانواده، داشتن برنامه منظم و دقیق در زندگی است. داشتن برنامه‌ای که دربرگیرنده‌ی تمام نیازهای جسمی و روحی آن‌ها باشد، می‌تواند مسیر موفقیت و سعادت را برای آنان هموار کند. انجام تکالیف شرعی و دینی، بازی، ورزش، انجام تکالیف درسی، تماشای تلویزیون، همکاری در امور خانه، شرکت در بحث‌های خانواده، مطالعه و کتاب‌خوانی و... از این قبیل است.<sup>۷</sup> بهتر است برای مطالعه، زمان خاصی در نظر گرفته شود که دیگر وسایل ارتباط جمعی مانند تلویزیون، رادیو، تلفن همراه و ... مزاحمتی برای مطالعه ایجاد نکند. اختصاص ساعتی از شبانه‌روز که همه اعضای خانواده در کنار یکدیگر حضور دارند، به خواندن بخشی از یک کتاب و بحث و گفتگو درباره آن، یکی از راهکارهای برنامه‌ریزی منظم برای کتاب‌خوانی است. سیره بزرگان علم نیز چنین بوده است؛ شهید مطهری رحمته‌الله علیه، برای مطالعه برنامه منظم و دقیقی داشت و از وقت‌های کوتاه نیز برای مطالعه استفاده می‌کرد. یکی از شاگردان ایشان در دانشکده الهیات می‌گفت: «وقتی سر کلاس می‌رفتیم، می‌دیدیم قبل از ما در کلاس هستند و مشغول مطالعه هستند.» شهید با این رفتار خود ضمن بیان اهمیت و ارزش کتاب‌خوانی، دیگران را به صورت عملی به مطالعه و استفاده بهینه از وقت خویش دعوت می‌کرد.<sup>۸</sup>

## ۲. فضای معینی از منزل را برای مطالعه اختصاص دهیم.

فراهم کردن یک فضای خاص و معین برای کتابخوانی در منزل، حالتی شرطی برای اعضای خانواده ایجاد می‌کند که استفاده از این فضا، مستلزم به دست گرفتن یک کتاب یا نشریه و مطالعه آن است؛ مانند تهیه یک قفسه کتاب در کنار مبلمان، به طوری که هم در معرض دید همگان باشد و هم دارای فضایی برای راحت نشستن و مطالعه کردن باشد. وجود کتابخانه نیز، می‌تواند مشوق بسیار خوبی برای هر یک از اعضای خانواده در امر کتابخوانی باشد.

در خاطرات شهید مطهری رحمته‌الله علیه آمده است که ایشان کتابخانه بسیار خوبی داشت و علاقه فراوان ایشان به مطالعه و تحقیق، زبانزد عام و خاص بود. فرزند ایشان می‌گوید: «پدرم از وقت و عمرش، کمال استفاده را می‌کرد. در یکی از روزهایی که به کتابخانه ایشان رفته بودم و با کنجکاوی و دقت به کتاب‌های ایشان نگاه می‌کردم، پدرم به من گفت: «مجتبی! من در طول عمرم خیلی کتاب خوانده‌ام و رشد و کمال علمی خود را نیز تا حدی مرهون همین مطالعه و تفکر می‌دانم.»<sup>۹</sup>



۳. در نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌های کتاب حضور پیدا کنیم.

حضور در نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌های دائمی کتاب همراه اعضای خانه؛ هم با برانگیختگی حس مطالعه، انگیزه اعضا را برای مطالعه زیادتر می‌کند و هم با افزودن کتب خریداری شده به کتابخانه کوچک خانه، به آن رونق می‌بخشد.

۴. در سبدهای خرید خانواده کتاب را نیز جای دهید.

اختصاص بخشی از سبدهای خرید ماهانه خانواده به کتاب و مجلات، می‌تواند با انتقال این پیام به فرزندان که کتاب نیز مانند خوراکی و پوشاک، با ارزش و با اهمیت است؛ به راحتی آن‌ها را به سمت وسوی مطالعه، سوق دهد. به این منظور می‌توان اعضای خانواده و گذار کرد. فهرست کتاب‌های تازه و مفید، و نیز خرید آن‌ها را هر بار به یکی از اعضای خانواده واگذار کرد.

۵. در کتابخانه‌های عمومی عضو شویم.

عضویت در کتابخانه‌های عمومی نیز می‌تواند ضمن آشنایی با کتاب‌های بیشتر و گسترش دامنه مطالعه افراد خانواده، آنان را با ارزش و اهمیت کتاب بیشتر آشناند.

### ۶. کتاب هدیه دهیم.

هدیه دادن و هدیه گرفتن، یکی از کارهایی است که حس خوشایندی در افراد به وجود می‌آورد. هدیه دادن کتاب در مناسبت‌های مختلف، می‌تواند نشان‌دهنده‌ی جایگاه اجتماعی شخصی باشد که کتاب را هدیه می‌دهد و از طرف دیگر نیز، منجر به ایجاد حس احترام در شخصی که هدیه را می‌گیرد، شود.

اهدای کتاب به اعضای خانواده در موقعیت‌های گوناگون به‌عنوان تشویق یا پاداش در مقابل یک عمل نیک و پسندیده و یا هدیه‌ای برای مناسبت‌های مختلف مانند جشن تولد، جشن تکلیف، سوغاتی و ... می‌تواند نشان‌دهنده‌ی اهمیت و ارزش کتاب برای اعضای خانواده باشد.



### ۷. مسابقات کتاب‌خوانی برگزار کنیم.

مشخص کردن یک بازه زمانی خاص برای مطالعه یک کتاب معین، برگزاری مسابقه و اهدای جایزه به نفر برتر، می‌تواند مشوقی برای مطالعه و کتاب‌خوانی اعضای خانواده باشد. برگزاری مسابقه بهترین خاطره از کتاب‌خوانی میان اعضای خانواده و اهدای جایزه به بهترین خاطره یا بازی با عناوین کتاب‌های مطالعه شده از سوی اعضای خانواده در قالب نمایش و نیز پیگیری مسابقات سراسری کتاب‌خوانی و تشویق اعضای خانواده برای شرکت در آن و تهیه جایزه مخصوص برای هر یک از اعضای خانه که در این مسابقات شرکت می‌کنند، از دیگر روش‌هایی است که می‌توان با بهره‌گیری از آن‌ها فرهنگ کتاب‌خوانی را در خانواده بیش‌ازپیش ترویج داد.

۸. یک تابلو برای نوشتن  
جملات خاص تهیه کنیم.

با تهیه یک تابلو و نصب آن در نقطه‌ای که در معرض دید همگان باشد، می‌توان اعضای خانواده را تشویق کرد که بهترین جمله یا جملاتی را که در کتابی خوانده‌اند، روی تابلو یادداشت کنند تا دیگر اعضای خانواده نیز از آن استفاده کنند. همچنین، افراد خانواده می‌توانند کلمات جدیدی را که با خواندن کتاب یاد گرفته‌اند، جهت استفاده و گسترش دایره لغات دیگر اعضای خانواده، روی تابلو یادداشت کنند.

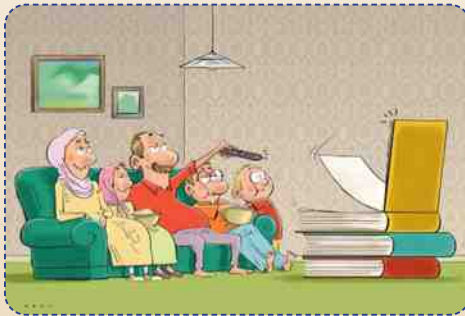
پاسخ سؤالات فرزند را به کتاب حواله دهیم.

در بسیاری از موارد بهتر است به جای ارائه‌ی پاسخ سریع، آن‌ها را تشویق کنیم که خودشان پاسخ موردنظر را پیدا کنند و برای این کار، کتاب‌هایی به آن‌ها معرفی کنیم تا پاسخ خود را در آن بیابند. اگر کتاب‌های مورد استفاده دارای تصویر باشد، نتیجه مطلوب‌تری به دست خواهد داد.



## ۱۰ در ایام ویژه، برنامه کتاب خوانی داشته باشیم.

اعضای خانواده می‌توانند در ایام معینی از سال که به مناسبت‌های خاص و ویژه اختصاص دارد، موضوعات مورد مطالعه خود را مرتبط با همان ایام انتخاب کنند؛ مانند انتخاب چند کتاب درباره‌ی واقعه‌ی عاشورا و مطالعه آن‌ها در ایام محرم؛ همچنین، می‌توانند هر شب درباره‌ی یکی از آن کتاب‌ها و به پیرو آن، در خصوص واقعه‌ی عاشورا با یکدیگر تبادل نظر و گفتگو کنند. افزون بر موارد اشاره‌شده، باید به این نکته نیز توجه داشت که محیط و شرایط خانواده، روش تربیتی و آموزشی والدین، طرز تفکر و



نگرش والدین در رابطه با مطالعه و کتاب خوانی، وجود کتب و نشریات قابل دسترس و نیز سطح اقتصادی و پایگاه اجتماعی خانواده، نقش بسزایی در تقویت عادات مطالعه و کتاب خوانی دارد.<sup>۱۰</sup>

### پی‌نوشت

۱. زمرد، ۹.
۲. Sussex. (اولین دانشگاه دنیا).
۳. روزنامه خراسان؛ «۱۴ فایده منحصر به فرد کتاب خوانی»، ۱۳۹۶/۰۲/۲۱، شماره ۱۹۵۳۲.
۴. Neurology.
۵. «۱۴ فایده منحصر به فرد کتاب خوانی»، روزنامه خراسان، ۱۳۹۶/۰۲/۲۱، شماره ۱۹۵۳۲.
۶. الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، دار الکتب الاسلامیه، تهران، چاپ چهارم، ۱۴۰۷ق، ج ۱، ص ۵۲.
۷. «تأثیر جایگاه علمی والدین در نهادینه شدن فرهنگ مطالعه در فرزندان»، ناهید شیرافکن، پورتال پژوهش‌های معنوی به نشانی: <http://pmbo.ir>.
۸. «سبک زندگی شهید مطهری رحمته‌الله؛ از زبان فرزندش»، خبرگزاری بین‌المللی قرآن، ۱۳۹۳/۰۲/۰۸.
۹. «سرگذشت‌هایی ویژه از زندگی استاد مطهری رحمته‌الله»، رسول نقیبی، ماهنامه طوبی؛ شماره ۱۷، اردیبهشت ۱۳۸۶، ص ۱۰۰-۹۴.
۱۰. ر.ک: «بررسی راهکارهای ترویج فرهنگ مطالعه و کتاب خوانی»، مهدی همایی و حسین اشرفی ریزی، ماهنامه علمی تخصصی رادیو، سال یازدهم، شماره ۶۹، ص ۵۴-۴۲.

# بازی پرشور خلاقیت

محمدحسین قدیری

دانش آموخته سطح ۳ حوزه علمیه

کارشناس ارشد روانشناسی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی رضی الله عنه

یکی از ویژگی‌های ممتاز انسان، بحث خلاقیت است. خلاق بودن به این معنی است که فرد به جای تسلیم شدن در برابر مشکلات و کاستی‌های طبیعی در زندگی، برای بهبود شرایط و اوضاع به دنبال خلق مسیرهای جدید باشد.

مهم‌ترین ویژگی‌های افراد خلاق عبارت‌اند از: شنیدن فعال، آزمایش احتمالات مختلف، شرم نداشتن از مشورت کردن با دیگران، حتی کودکان، کنجکاوی، بازی با ایده‌ها، اهل مطالعه بودن، ریزبینی و نازک‌اندیشی، انعطاف‌پذیری و میل به تجربه‌های جدید، دقت و تمرکز و پشتکار زیاد در کار، قدرت بر تفکر شهودی، پرانرژی، هدفمند، توانمند در تحلیل سود و زیان، اجتناب از هم‌رنگی کورکورانه با جمع، دارای تفکر انتقادی، ریسک‌پذیری، خیال‌پردازی سازنده، فعالیت و پویایی، فرار از یکنواختی و رکود، تفریح و بازی، ارتباط با افراد خلاق، تأمل در طبیعت و موجودات.<sup>۲</sup>





خلاقیت شکل‌های متنوع دارد؛ مانند خلاقیت در کارهای علمی و ساختن تجهیزات آن، خلاقیت هنری، خلاقیت در نوشتن، خلاقیت در حرفه‌ها و صنایع دستی و هنرهای خانگی، خلاقیت در آشپزی.

در این مقاله از برخی جنبه‌های خلاقیت؛ مانند بازی و شوخی و بارش فکری با الگوگیری از فرزندانمان که به محدودیت‌ها فکر نمی‌کنند و برای رسیدن به خواسته خود از تلاش مستمر خسته نمی‌شوند،<sup>۵</sup> برای پرورش خلاقیت و تقویت مهارت حل مسئله و تصمیم‌گیری کمک می‌گیریم.

### فایده بازی پرورش خلاقیت:

با این بازی زندگی را از یکنواختی درمی‌آوریم و به آن نشاط می‌بخشیم. این بازی نقش مهمی در تقویت مهارت‌های زندگی همچون حل مسئله، تفکر انتقادی و تصمیم‌گیری، خودمهارگری، ارتباط مؤثر و مثبت و.. دارد. با تیز شدن تیغ تفکر

برای پرورش خلاقیت توجه به دو نکته کلیدی لازم است:

۱. خلاقیت قابل اکتساب و آموزش است.

۲. تفکر.

تفکر دو نوع است:

### تفکر واگرا و تفکر همگرا.

وقتی ما در مسائل و یا مشکلات به راه‌حلهایی فکر می‌کنیم که معمولاً دیگران هم به آن‌ها فکر می‌کنند، تفکر همگرای ما فعال است، ولی زمانی که از راهکارهای خلاق و جدید و ابتکاری استفاده می‌کنیم، چشمه تفکر واگرای ما به جوشش آمده است.<sup>۳</sup>

افراد خلاق، علاوه بر تفکر همگرا، تفکر واگرای قوی نیز دارند. به یاد داشته باشید که حس شوخ‌طبعی و طنزپردازی، تخیل قوی و داشتن تفکر انتقادی و پرورش و تیز کردن این ابزارها، شاه‌کلیدهای تفکر خلاق و بارش افکار جدید از ابرهای ذهن‌اند.<sup>۴</sup>





خلاق در اختلافات و مشکلات زندگی که در دود و دم هیجان‌های منفی گرفتاریم و معمولاً افراد خود را در بن بست می‌بینند و راه حل‌ها به ذهنشان خطور نمی‌کند با شوخ طبعی، دودها را از سالن ذهن بیرون کنیم و با بارش فکری، دنبال راهکار جدید و کم‌هزینه و زود بازده باشیم.

### روش بازی:

بازی‌های مختلفی از جمله این بازی، خلاقیت ما، اعضای خانواده، شاگردان و همکاران را پرورش می‌دهد. این بازی بسیار کاربردی را می‌توان تک نفره، دو نفره و گروهی انجام داد. ابتدا به هر نفر یک برگه ۴ و یک خودکار بدهید. بعد یک مسئله متناسب نیاز، سن، تحصیلات، جنسیت شرکت‌کنندگان طرح کنید. وقت مشخصی را برای نوشتن راهکارهای خلاقانه برای حل مسئله تعیین کنید، در صورت

نیاز می‌توانید وقت را تمدید کنید. به شرکت‌کنندگان بگویید هرگز جلوی بارش افکارشان نگیرید. به طنز و شوخی هم که شده راهکارهای واقعی و تخیلی و حتی ناشدنی و محال خودتان را بنویسید. بعد از تمام شدن وقت، داور اعلام می‌کند پاسخ‌ها را جمع می‌کند. راهکارهای یکایک افراد را می‌خواند و در کنار هر راهکار نمره می‌دهد. تفکر همگرا نمره ندارد یا نیم نمره دارد. نمرات را جمع می‌زنید و در فرم مخصوص بازی نمره یادداشت می‌کنید. در ادامه نمونه‌ای از راهکارهای زیر حاصل بارش فکری یک فرد در یک بازی خلاقیت بوده است با دقت بخوانیم و بعد تحلیل کنیم. واقعاً چند مورد در عمل قابل اجرا است؟ البته در تحلیل و غربال کردن راهکارها، موارد غیر شرعی و ناشدنی و غیرمقرون به صرفه را کنار می‌گذاریم.



**فرم بازی:** می‌توانید از روی فرم نمونه سریع در برگه‌ای فرم را ترسیم کنید.

### فرم بازی پرشور خلاقیت

نام شرکت‌کنندگان: ..... موضوع مسابقه: ..... تاریخ: .....

نام داور: ..... مدت زمان: .....

توضیح روش بازی	نمره کل ارزیابی
فواید این بازی	عنوان نکته اخلاقی یا کاربردی مرتبط
تعداد بارش‌های ذهنی و نمره آن	عنوان لطیفه مرتبط
تعداد راهکار قابل استفاده و نمره آن	عنوان حکایت مرتبط
تعداد ایده‌های همگرا (بدون امتیاز)	جوایز مادی
تعداد ایده‌های واگرا	جوایز معنوی

#### بارش‌های ذهنی (راهکارهای واقعی و تخیلی و طنزگونه)

۱. ....	۱۱. ....	۲۱. ....
۲. ....	۱۲. ....	۲۲. ....
۳. ....	۱۳. ....	۲۳. ....
۴. ....	۱۴. ....	۲۴. ....
۵. ....	۱۵. ....	۲۵. ....
۶. ....	۱۶. ....	۲۶. ....
۷. ....	۱۷. ....	۲۷. ....
۸. ....	۱۸. ....	۲۸. ....
۹. ....	۱۹. ....	۲۹. ....
۱۰. ....	۲۰. ....	۳۰. ....

**تحلیل و غربال بارش‌های فکر:**

تیک زدن راهکارهای در دسترس، واقعی، مقرون به صرفه و مشروع و متناسب با امکانات و استعداد و رغبت و جنسیت

👉 جایزه مادی: مانند لباس ورزشی

👉 جایزه معنوی: مانند کتاب مفید، دعا و صلوات برای سلامتی ایشان، اشتراک ماهنامه مانند ماهنامه خانواده مبلغان و..

## نمونه بارش فکری، برای آشنایی بیشتر

## موضوع مسابقه:

به‌عنوان همسر یا دختر یک مبلغ، چگونه می‌توانیم بدون ارتباط با نامحرم، خودمان یا به واسطه همسر و فرزندانمان به تقویت امور اقتصادی خانواده کمک کنیم؟

۴. برای مصرف خودمان و فروش؛ ترشی، مربا و رب گوجه درست کنیم.

۵. بسته‌بندی کالاها و مغز کردن تنقلات گردو یا پسته ... برای شرکت‌ها.

۶. برخی از مسیرها را پیاده برویم و وسایل نقلیه کم‌هزینه (وسيله نقلیه عمومی) استفاده کنیم.

۷. آش، ساندویچ، اسنک، چایی، قهوه و شربت درست کنیم و با خانواده برویم پارک، تا فرزند یا شوهرمان ببرد ۱۰۰ متر آن طرف تر بفروشد.



۱. فرزند یا شوهرمان برایمان سفارش تایپ کتاب یا مقاله و ترجمه و طراحی جلد و ویراستاری و صفحه‌آرایی بگیرند.

۲. با پای برهنه راه برویم تا کفش و جورابمان سوراخ نشود و خرچمان زیاد شود.

۳. در مساجد، ترمینال‌ها منزل دیگران

گوشی همراهمان را شارژ کنیم. با

هیچ‌کس تماس نگیریم، پیامک

بدهیم که تماس بگیرند.





۸. ورزش کنیم. کمتر از غذاهای فست فود و سرخ‌کردنی استفاده کنیم. کمتر بخوریم. این‌طوری بیماری چاقی و قلبی عروقی هم نمی‌گیریم و هزینه دکتر نمی‌دهیم.

۹. تشویق و مراقبت کنیم تا خود و اعضای خانواده در آشپزی و... اسراف نکنیم.

۱۰. اطلاعات خودمان را درباره محل پخش نذری و افطاری به‌روز کنیم.

۱۱. به فقرا کمک کنیم تا رزقمان زیاد شود.

۱۲. با خواهر، برادر، مادر و... تماس بگیریم و پیامک بدهیم تا با صلہ رحم، روزی‌مان زیاد شود.

۱۳. در مجالس دوستان و مهمانی‌های فامیلی وسایل تزئینی و لباس زنانه و کارهای هنری و خیاطی خود را بفروشیم.

۱۴. مشاوره اینترنتی بدهیم. کی به‌کیه؟ حالا که هرکی از ننه‌اش قهر می‌کند ادعا می‌کند مشاور است. ما هم یکی از آن‌ها.

۱۵. جوشکاری سایبری راه بیندازیم (همسریابی): معرف باشیم و مجردان را به هم جوش بدهیم. واسطه خیر شویم و حق قدم و پورسانت بگیریم.

۱۶. برای شرکت در قرعه‌کشی در نوشابه و برجسب رب گوجه و... جمع کنیم.





۱۷. برای بهبود اقتصاد و رفع فقر دعا کنیم: «اللَّهُمَّ اقْضِ دَيْنَ كُلِّ مَدِينٍ؛  
خدا یا بدهی همه بدهکاران را ادا فرما؛ اللَّهُمَّ سَدِّ فَقْرِنَا بِغِنَاكَ؛ ای خدا  
به غنای خود جلوفقر ما را ببند؛ «اللَّهُمَّ غَيِّرْ سُوءَ حَالِنَا بِحَسَنِ حَالِكَ؛  
خدا یا بدی‌های ما را به خوبی صفات خودت تغییر ده؛ «اللَّهُمَّ اقْضِ عَنَّا  
الدَّيْنَ وَاعْزِزْنَا مِنَ الْفَقْرِ؛ خدا یا بدهی ما را ادا فرما و نداری ما را به دارایی  
و بی‌نیازی بدل گردان.

۱۸. به توصیه آیت‌الله بهجت رحمة الله عليه

برای یافتن شغل و زیاد شدن  
رزق و دفع فقر عمل کنیم:

«اللَّهُمَّ اغْنِنِي بِحِلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَ

بِقَبُولِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ؛ خدا یا مرا به وسیله

حلالت، از حرام خویش بی‌نیاز کن و بافضل

و بخشش خودت، از هر چه غیر خودت  
بی‌نیاز ساز.



۱۹. گل‌دوزی، نقاشی، چرم‌دوزی و.....

کنیم. وارد شغل طب سنتی شویم.

علف و سبزی، خشک‌کنیم و به‌جای

گیاهان دارویی بفروشیم.

۲۰. پیوسته در مسابقات شرکت کنیم و

شارژ ایرانسل یا همراه اول بخیریم تا

بالاخره برنده شویم.





۲۴. به جای سبزی خردشده یا آماده و گوشت چرخ کرده، آب لیمو آماده و... خودمان زحمت تهیه آنها را بکشیم.

۲۵. نان خشک و باز یافتی ها را بفروشیم.

۲۶. بطری بخریم، با آب شهری پر کنیم و بجای آب زمزم و معدنی بفروشیم.

(معجزه می کند)

۲۱. برای بهبود اوضاع اقتصادی و ثروتمند شدن دیگران آنها را دعای کنیم تا برای خودمان هم اجابت شود.

۲۲. در مسابقه های کتاب خوانی شرکت کنیم تا برنده شویم.

۲۳. گل، نهال درخت، جوجه و ماهی بگیریم، بزرگ کنیم و بفروشیم.

۲۷. هر شب جمعه زیارت قبور برویم. دست خالی رفته و با یک گلدان گل و کلی میوه و شیرینی و شکلات برگردیم. اگر حس خوبی از خوردن آنها نداریم به مهمان بدهیم یا به مغازه دار ارزان تر بفروشیم یا به جای خریدن میوه و شیرینی برای خیرات، خودمان آنها را برای خیرات امواتمان به مردم بدهیم.





۲۸. به جای کنتور برق از برق شهری استفاده کنیم، یا پنجره بازکنیم از نور ماه یا تیر برق استفاده کنیم.



۲۹. به جای تلفن و ایمیل با کبوتر نامه به اقوام، خاله، زن دایی، عمه، دوستان، خواهر، مادر و... بفرستیم.

۳۲. پیوسته بچه بیاوریم و یارانه هایش را ذخیره کنیم.  
۳۳. نهضت سوادآموزی با پیرزنان محل راه بیندازیم و کلاس خصوصی داشته باشیم.



۳۰. با اختصاص وقت با کیفیت، همراه شیر به کودکان آرامش و مهر مادری بدهیم تا فردا او را نزد روان‌پزشک و متخصص تغذیه و... نبریم.

۳۱. لباس‌های بلند خود را که نمی‌پوشیم، برای فرزندان تبدیل به لباس کنیم. با لباس‌های فرسوده دستگیره یا زیر قابلمه بدوزیم.





۳۴. هر موقع شوهر یا بچه‌ها عطسه کردند برایشان دعا کنیم و سریع بگوییم عافیت باشه؛ چرا که ویزیت در این زمانه بدجوری گران است.

۳۵. لُنگ و لیف و کیسه که خودمان بافته‌ایم را بفروشیم.

۳۶. هنگام فقر به جای مکه، حج فقرا (مشهد) برویم. نشد برویم امامزاده محل. نشد، برویم مسجد محل؛ نشد، دسته‌جمعی در منزل به نیابت از حرم ائمه علیهم‌السلام عکس دسته‌جمعی بگیریم و بگوییم: بعد منزل نبود در سفر روحانی!



شما هم با هم فکری اعضای خانواده برای شماره‌ی بعدی پیشنهادات خود را بنویسید، تا به نام خودتان درج کنیم و به بهترین‌ها جایزه بدهیم.

### پی‌نوشت

۱. تفکر شهودی بر اساس تجارب و حس درونی و دانش ناهشیار و حدسیات سریع است.
۲. رک: عباس میکانی، خلاقیت و تفکر، روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان تیزهوش و خلاق، نشر آوای نور، تهران، ۱۳۸۸، ص ۹ و ۵۴ و ۱۱۴.
۳. Guilford, J.P. The nature of human intelligence. McGraw-Hill, 1967, p346.
۴. شوخ‌طبعی‌های طلبگی، محمدحسین قدیری، نشر جمال، قم، چاپ دوم، ۱۳۹۵، ص ۳-۷. عباس میکانی، خلاقیت و تفکر، روانشناسی و آموزش و پرورش کودکان تیزهوش و خلاق، نشر آوای نور، تهران، چاپ هفتم، ۱۳۹۹، ص ۱۱۸.
۵. Unleash the creative new you, Edwards, Will, whitedovebooks, 2011, p4 ; see: <https://www.whitedovebooks.co.uk>.



# ارتباط نجات بخش

زهرا خطیب زاده  
کارشناس ارشد شیعه شناسی پردیس فارابی دانشگاه تهران - خبرنگار



شب ساعت ۱۱ وارد کرده و سپیده و سینا هنوز برنگشتند.  
چند روزی است که رگ غیرت سینا به جوش آمده و دست تو  
دست خواهرش شبها میرن بیرون تا آزادی بیارن برای  
دخترهای سرزمینشون.

خیلی وقته که تو فکره، خستگی کار به تنش می‌موند وقتی آخر شب تو راه برگشت  
به خونه چشمش به بچه‌های کنار سطل آشغال می‌افتاد.

وقتی قیمت‌های اجاره خانه‌ها را می‌دید و فکر ازدواج را از سر خودش بیرون می‌کرد.

وقتی که تو برخی اداره‌ها، حق و ناحق شدن‌ها و پایمال

شدن حقوق مستضعفین را می‌دید و یاد حرف

پدرش می‌افتاد که امام خمینی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ می‌فرمودند:

**این انقلاب متعلق به مستضعفین است.**

آری! روز و شب فکرش درگیر وطن بود؛ درگیر

اینکه این خاک به خون نکشد....

اما چند روزی است که صبح تا شب تو خونه راه

می‌ره و حرص می‌زنه برای دختر کردی که الآن



فقط داشتم دعا می‌کردم براش و از خدا می‌خواستم که راه درست را بهش نشون بده؛ هر شب می‌گفتم امشب دیگه باهات صحبت می‌کنم و ازت می‌خوام که دیگه دست برداره. وقتی به خونه می‌ومد و براش یه لیوان چایی می‌ریختم و می‌نشستم پای درد و دل پرغصه‌اش؛ راه را برای حرف زدن باز نمی‌دیدم و فقط می‌گذاشتم تا بگه و من را از خودش جدا نبینه. بهش گفتم: سینا جونم! مادری، خیلی خوشحالم که غیرت داری نسبت به خاکت و وطنت! خیلی خوبه که حواست به رفتارهای اطرافت هست و درست و غلط را تشخیص میدی. فقط مواظب باش که شیوه اعتراض و مطالبه‌ها راه غلط را طی نکنه. می‌گفت یعنی شما میگی ساکت بنشینم و اجازه بدم هر طور دوست دارن با کشورم و مردمم برخورد بشه.

دیگه در کنار پدر و مادرش نیست. شب که میشه با خواهرش میرن بیرون تا به قول خودشون آزادی و آسایش بیارن برامون. امروز مجری می‌گفت دمتون گرم! همین روش را پیش برید چند روز دیگه همه چیز تموم میشه و شما با قدم‌هاتون همه مردم کشورتان را به آسایش می‌رسونید. امشب کمی زودتر برگشتند. گویا باهم بحثشون شده بود؛ سینا به سپیده گفته بود دیگه لازم نیست تو بیای. آدم‌های ناجور تو بین جمعیت هست. میای هم اجازه نداری روسری‌ات را برداری. سینا می‌گفت: مامان! تو چشم این معترضین غیرت و خون به جوش آمده نیست. انگاری اینا بیشتر دنبال آزادی برای چشم‌های خودشان هستند تا دخترهای سرزمین‌شون. شب‌ها که سینا می‌رفت بیرون تا برگردی،

ساعت ۸ شب بود که برگشت؛ حالش خراب بود خیلی خراب‌تر از شب‌های دیگه، برام قابل‌باور نبود ولی سینا و سپیده جفتشون گریه می‌کردن، فقط و فقط گریه می‌کردن. اون شب حرفی نزد ولی از فرداش بود که دیگه نرفت.

می‌گفت مادر! مهسا فقط بهانه بود برای نابودی وطنم.

می‌گفت این‌ها که کف خیابان هستند خط قرمز ندارند.

می‌گفت ما همه ایرانی هستیم! چه باحجاب، چه کم حجاب، چه بسیجی، چه سپاهی، چه پلیس.

می‌گفت! انگار بعضی چشم‌ها کور شده و بعضی گوش‌ها کر.

می‌گفت: این‌ها دغدغهی بچه‌های کار و سر در سطل زباله را دارند و سطل زباله آتش می‌زنند!

گفتم: نه مادر جان! شما جوانی و حقوق‌داری که مطالبه داشته باشی؛ فقط مواظب راهی که میری باش، بین اطرافیان چی می‌خوان، مواظب باش بازیچه و سیاه لشکر اهداف دیگران نباشی، بعد هم باز نشستم و شنیدم از شنیده‌هایی که فقط شنیده بود و گفتمی‌هایی که ندیده بود....

هر شب ناراحت‌تر از شب‌های قبل برمی‌گشت با دنیای سؤالات توی ذهنش. می‌خواستم که باهاش صحبت

کنم تا جواب سؤال‌هاش را از من و پدرش بگیره. اما محمد (پدر بچه‌ها) که حوادث ۷۸ و ۸۸ را با گوشت و پوستش لمس

کرده بود، می‌گفت هنوز زوده؛ چند شب دیگه صبر کن، خودش باید به جواب

برسه؛ جواب نده ولی رهاش نکن. تا نیمه‌های شب بیدار می‌موندیم تا سینا

بیاد و شب‌نشینی هرشب.....

او گفت و ما شنیدیم؛ از سوریه و امنیتی  
که از دست داده بود و دخترکانی که  
شب‌ها را در کنار داعش....

او گفت و فرزندانم گریستند برای فرزند  
هفت‌ماهه‌ای که به جرم چادری بودن  
مادرش....

او گفت و ما با گوشت و پوستمان  
لمس کردیم؛ از امنیتی که حاج قاسم‌ها  
برایمان به ارمغان آوردند و این روزها  
قاتلانش خود را دوست و دلسوز ما  
معرفی می‌کنند.



آن شب تا نیمه‌های شب پدر تعریف کرد  
از خطرات منافقین و روزهای ابتدایی  
انقلاب. از سال ۷۸ و خون‌دهای خورده  
شده. از ۸۸ و ادعاهای پوچ و توخالی، از ندا  
آقا سلطان و قصه‌هایی که دهه هشتادها  
ندیده‌اند ولی کاش شنیده باشند.

پدر آن شب چندتا گوش شنوا پیدا  
کرده بود؛ سینا و سپیده آمده بودند  
تا بشنوند و او گفت از ولایت فقیه و  
چشم‌هایی که نمی‌توانند ببینندش.

او گفت و ما شنیدیم از قانون‌های  
پوشش در همه‌ی کشورها و چادر از  
سرکشیدن‌ها در وطنم.

بایستیم و با اجبار اجازه انتخاب به آن‌ها ندهیم شاید الآن روزگار خوش امروز را نداشتیم.

وی ادامه داد: اوضاع نامناسب اجتماعی و اقتصادی در سالیان گذشته و همچنین ایجاد فاصله‌های طبقاتی بسیار بین مردم و مسئولین باعث شده بود که فرزندانم نسبت به وضع موجود معترض باشند.

این مادر دل‌سوخته ابراز داشت: ما یک خانواده کاملاً مذهبی نیستیم اما همیشه تلاش داشتیم که نگاه واقع‌بینانه به مسائل روز داشته باشیم و از سوی دیگر به فرزندان اجازه می‌دادیم تا خود راه خویش را انتخاب کنند اما وجود علقه‌های عاطفی خانوادگی و ارتباط مناسب پدر با فرزندانم همیشه نجات‌بخش آن‌ها بوده است.

وی با اشاره به اصالت خانوادگی‌شان

اوگفت و مالذت بردیم از داشتن رهبری که این مسائل را حوادث طبیعی در راه صعود به قله کوه توصیف می‌کند.

چند شب بعد خبر شهادت بسیجی فرید کرم پور حسنونند در میدان نزدیک خونمون آمد و درد و دل پسرم باز شد و بغض فروخورده‌اش ترکیب....



فاطمه حسینی که خود بازنشسته آموزش و پرورش و همسرش رزمنده هشت سال دفاع مقدس است؛ در گفت‌وگویی که با خبرنگار ما داشت؛ اظهار داشت: فرزندانم به خود اجازه ندادند تا در صف افرادی قرار بگیرند که حدودمرزی برای حرف‌ها و شعارهایشان قائل نبودند و همین‌طور به خود اجازه می‌دادند تا به راحتی به هر ایرانی توهین کنند. مطمئناً اگر قرار بود من و پدرش از روز اول روبه‌روی آن‌ها



ابراز داشت: پدر فرزندانم از کودکی در عین دادن حق انتخاب و آگاهی به آن‌ها، سعی می‌کرد آنان را با مسائل اجتماعی آگاه کند و در عین حال خطوط قرمز را برایشان مشخص کند.

حسینی در پایان با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب علیه السلام در دیدار با شاعران انقلابی ادامه داد: حضرت آقا این مشکلات را حوادث طبیعی در یک راه دشوار به سمت قله توصیف کردند؛ هیچ انتظار نباید داشت که اگر ما می‌خواهیم برویم به قله‌ی توجال یا قله‌ی دماوند، در راه چاله نباشد، سنگ نباشد، باد نباشد، دود نباشد، گاز نباشد؛ مگر می‌شود؟ اما داریم می‌رویم، داریم می‌رویم، عمده این است.<sup>۲</sup>

#### پی‌نوشت

۱. همه چیزهایی که ما داریم از این مردم است، خصوصاً از این مستضعفین. آن بالاییها به مردم کاری ندارند، آنها مشغول کار خودشان هستند. (۱۳۶۰/۸/۲۳)
۲. بیانات رهبر معظم انقلاب علیه السلام ۱۳۹۵/۱۰/۱۶.

# قبل از طلبگی، مبلغ شدم!

فاطمه قمری

دانش آموخته سطح ۳ جامعه الزهراء (ع)  
کارشناس ارشد مطالعات اسلامی زنان



سرکار خانم رضایی، استادیار جامعه‌ی زنان استان قم، مدرس کتاب‌های شهید مطهری رحمة الله عليه و منظومه‌ی فکری امام خامنه‌ای عنه؛ می‌پردازیم.

با عرض سلام و ادب به حضور همه همسران محترم و فرزندان گرامی مبلغان، بنده از سال ۱۳۸۱ کار تبلیغی را آغاز کردم و به تعبیری، قبل از طلبگی مبلغ شدم! چون دوره‌های آموزش قرآن در سازمان تبلیغات را گذرانده بودم؛ تدریس قرآن را شروع کردم. اولین کار تبلیغی من تدریس روان‌خوانی و تجوید

از صدر اسلام، تبلیغ یکی از بهترین ابزار نشر دین و معارف اسلامی و مناسب‌ترین سیستم آموزش احکام بوده است. طلاب علوم دینی با قبول سختی مهاجرت، همراه با خانواده و یا تنها، در زمان‌های کوتاه و طولانی در این زمینه انجام‌وظیفه می‌کنند.

در ایام تبلیغ، اتفاق‌های تلخ و شیرینی برای مبلغان و خانواده‌های آن‌ها رخ می‌دهد. این بخش از ماهنامه، قصد دارد خاطرات همسران و فرزندان مبلغان را به‌منظور همدلی و آشنایی خانواده‌ها با وضعیت یکدیگر و نیز مبادله‌ی تجربه‌های گران‌قیمت آن‌ها، به مخاطبین ارائه دهد. به همین منظور، در این نوشتار به نقل بخشی از خاطرات و تجربیات تبلیغی

قبل تبلیغ می‌رفتم. من در همان شهر کوچکی که خوابگاه و محل تحصیلم بود؛ تبلیغ می‌رفتم. یعنی به فکر نمی‌رسید که مدیر حوزه می‌فهمد من تبلیغ می‌روم. یک‌بار از دفتر من را صدا زدند و مدیر گفت: «مگر نگفتم شما اجازه ندارید الآن تبلیغ بروید؟! فعلاً درس‌هایت را بخوان، بعد از سال سوم تبلیغ برو.» به ایشان گفتم: اصلاً به عشق تبلیغ وارد حوزه شدم. اگر اجازه هست تبلیغ بروم؛ در خدمت شما هستم، اگر اجازه نمی‌دهید، بروم حوزه‌ی یک شهر دیگر درس بخوانم و تبلیغ را ادامه دهم. گفت: «نه! از کار شما، تعریف هم می‌کنند!» گویا تعریف مرا کرده بودند! بالأخره مدیر به من اعتماد کرد. در آن مدرسه اولین طلبه‌ی سال اولی بودم که اجازه داشت هم درس بخواند و هم تبلیغ برود. هر جا هم که مبلّغ نیاز داشتند، مدیر بنده را معرفی می‌کرد.

قرآن کریم بود. من تازه دیپلم گرفته بودم و ۱۸ سال داشتم. بعد از مدتی تبلیغ، نمی‌توانستم پاس‌خگویی همه‌ی سؤال‌ها باشم. قبلاً یک خانم جوان نمی‌توانست راحت فعالیت تبلیغی انجام دهد. آن زمان مثل الآن نبود که کسی با سن کم بتواند فعالیت تبلیغی کند و در ۱۵ سالگی سرگروه حلقه‌ی صالحین شود؛ خانم مبلّغ باید طلبه‌ای پخته و تجربه‌دیده می‌شد.

بحث قرآنی را که شروع کردم، آرام آرام خانم‌ها تفسیر قرآن را نیز طلب کردند، من فقط به اندازه‌ای که سازمان تبلیغات آموزش داده بود، بلد بودم. وقتی احساس کردم که نیاز است از جهت اطلاعات علمی، غنی‌تر باشم، با راهنمایی یکی از اساتید به حوزه علمیه رفتم.

جالب است بدانید وقتی وارد حوزه شدم، مدیر مدرسه‌ی علمیه گفت: هیچ خانمی تا قبل از اتمام سال سوم حق ندارد تبلیغ برود؛ در صورتی که من از

خاصی با ماشین هماهنگ می‌کردیم. الان که فکرش را می‌کنم می‌بینم واقعاً چقدر ناپختگی و خطرپذیری بوده که شصت نفر بچه را از یک روستا، دست‌تنها جمع می‌کردیم، با یکی از دوستان و خانواده‌ها که راننده بود هماهنگ می‌کردیم و اردو می‌بردیم. واقعاً لطف خدا بود. جالب است بدانید از بین همان بچه‌ها، تعدادی طلبه و تعدادی هم دانشجو شدند. بچه‌های کوچک که می‌گفتند: «ما دوست داریم مثل شما قرآنی بشویم» پسر بچه‌ها و دختر بچه‌هایی که الان طلبه هستند. هنوز هم با دختران جلسه قرآن آن زمان در ارتباط هستیم.

در اولین اردو؛ مینی‌بوس آماده حرکت شد، اما یکی از بچه‌ها هنوز نیامده بود. به دنبال او وارد حیاط خانه‌شان شدم سگ دنبالم کرد و دویدم، اما فایده‌ای



برای انجام اولین فعالیت تبلیغی به روستای پدری که از روستاهای شمال بود، رفتم. اولین کلاس قرآن را آنجا برگزار کردم. همه‌ی دوستان و هم‌کلاسی‌هایم که تازه دیپلم گرفته بودند را جمع کرده و دو یا سه گروه تشکیل دادم تا با هم قرائت قرآن کارکنیم. بچه‌ها به جهت اینکه باهم دوست بودیم، دعوت من را قبول کردند و ما کلاس قرآن را شروع کردیم. بعد به مرور زمان، واقعاً جَدَّاب شد. کلاس برای بزرگسالان، کودکان، هم‌زمان چند کلاس تشکیل شد.

یکی از خاطره‌هایی که از آن سال تبلیغی دارم این است که بچه‌ها را می‌بردم اردو و اصلاً نمی‌دانستم که باید زیر نظر ارگانی باشد. بدون بیمه و امکانات و بودجه‌ی



۴ تجربه‌ی تبلیغی در محل زندگی، ممکن است با حمایت دوستان و اطرافیان موفق‌تر بوده و با آرامش، اطمینان و اعتماد به نفس بیشتری انجام گردد.

۵ خانواده‌ی مبلغان با بالا بردن سطح اطلاعات و آگاهی دینی با مطالعه‌ی کتاب‌های دینی و دوره‌های آموزشی حتی اگر طلبه نباشند نیز می‌توانند در امر تبلیغ یاری‌گر پدر خانواده باشند؛ منتها لازم است که آموزش‌هایی در سطح سنی مخاطبین ببینند. اگر مراکز تبلیغی این امکان را برای خانواده‌هایی که امکان یا فرصت تحصیلات حوزوی را ندارند، ولی به همراه مبلّغ به سفرهای تبلیغی می‌روند، فراهم کنند؛ موفقیت بیشتری در این زمینه کسب خواهد شد.

نداشت و سگ پای من را گاز گرفت و چند وقتی گرفتار درمان آن بودم.

### دستاوردهای این تجربه تبلیغی

علاقه به تبلیغ و درک ضرورت آن، بهترین انگیزه برای کسب علوم مناسب و اطلاعات کافی در این زمینه است. در این میان، ابداع و ابتکار و مطالعه، راه را هموارتر خواهد کرد.

۱ با کمترین امکانات نیز می‌توان در مسیر یاری دین الهی و نشر معارف شیعی قدم برداشت.

۲ در صورت داشتن انگیزه و هدف کافی، گذراندن سختی‌های متفاوت برای رسیدن به اهداف تبلیغی، مانع ادامه‌ی تبلیغ نخواهد شد.

۳ خطرپذیری، جرأت، شجاعت و نترسیدن از خطا و اشتباه در امر تبلیغ می‌تواند موجب رشد مبلّغ و کسب تجربه‌های ارزشمند و موفق‌ی باشد.

«شما نیز می‌توانید تجربه‌ها و خاطرات تبلیغی خود را با ما در میان بگذارید.»

# فراخوان مقالات

## ماهنامه خانواده‌مبلمان

مرکز پژوهش‌های تبلیغی مجتمع آموزشی پژوهشی تبلیغ  
در نظر دارد مقالاتی با موضوعات ذیل ویژه خانواده طلاب و مبلغان (همسران و فرزندان)  
در قالب ماهنامه «خانواده مبلمان» به چاپ برساند.

### موضوعات فراخوان:

۱. شیوه‌های تعامل خانواده مبلمان با نسل جوان؛
۲. راه‌های ایجاد نشاط و شادابی در خانواده مبلمان؛
۳. تأثیر رسانه‌ها و فضای مجازی بر تربیت فرزندان؛
۴. بیان تجربیات تبلیغی خانواده مبلمان و روحانیون؛
۵. تفریحات سالم برای خانواده مبلغ در محیط تبلیغی؛
۶. کودکی و نوجوانی فرزندان مبلمان؛ ویژگی‌ها و نیازها؛
۷. مدیریت روابط خانواده طلاب و مبلمان با خویشاوندان؛
۸. تبیین ارزش و آثار تبلیغ برای خانواده و فرزندان مبلمان؛
۹. تبیین ظرفیت‌های تبلیغی اعضای خانواده طلاب و مبلمان؛
۱۰. نیازهای آموزشی، مهارتی و هنری خانواده طلاب و مبلمان؛
۱۱. راهکارهای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در محیط تبلیغی و خانواده؛
۱۲. راهکارها و زمینه‌های اشتغال همسران طلاب و مبلمان (تحصیلی، تبلیغی و اشتغال خانگی).

### امتیازات

- \* پرداخت حق‌التألیف
- \* چاپ مقاله به نام نویسنده
- \* صدور گواهی و تأییدیه چاپ
- برای نهادها و مراکز

### شرایط مقالات

- \* حداکثر حجم مقالات ۱۰۰۰ کلمه تایپ شده؛
- \* دارای نوآوری و خلاقیت؛
- \* مناسب خانواده طلاب و مبلمان؛
- \* ارائه راهکار در محتوای مهارتی.

از عموم طلاب (برادران و خواهران) علاقمند و صاحب نظر، دعوت می‌شود  
مقالات و آثار علمی خود را به دفتر مجله ارسال نمایند.

### راه‌های ارتباطی



شماره تماسی دفتر ماهانه:

۰۲۵-۲۱۳۲۵۶۵

آدرس: اینترنتی سامانه دریافت مقالات:

[www.mobaleghankhanvade.ismc.ir](http://www.mobaleghankhanvade.ismc.ir)

# دوکاسبِ شریک

اسلام در داخل خانواده، دو جنس زن و مرد را مانند دو لنگه‌ی یک در، دو چشم در چهره‌ی انسان، دوسنگ‌نشین در جبهه‌ی نبرد زندگی و دو کاسبِ شریک در یک باب مغازه قرار داده است. این دو جنس، اگر با همان موازینی که اسلام معین کرده است در کنار هم زندگی کنند، خانواده‌ای ماندگار و مهربان و بابرکت و پرفایده خواهند داشت.

بهبود انقلاب  
۷۵/۰۶/۲۸

